

Årsmelding 2013

Lom

Gjestfri og nyskapande

Innhaldet i årsmelding 2013:

Innleiing	3
Ordføraren sine kommentarar	6
Administrasjonssjefen si vurdering	7
Politisk organisering og saker	8
Personal og organisasjon	9
Økonomisk oversyn	12
Oversikt frå tenesteområda	20
Notar til rekneskapen	57
Revisjonsmelding	79

Lom kommune
Sognefjellsvegen 6
2686 Lom
Telefon: 6121 7300
Epost: post@lom.kommune.no
<http://www.lom.kommune.no>

Årsmelding 2013

Lom kommune

1.	Innleiing	3	Notar til rekneskapen	57
1.1	Nokre fakta om Lom	3	Note 1 Prinsipp for rekneskapen	57
1.2	Om året 2013	3	Note 2 Endring i arbeidskapital	58
1.3	Hendingar og utviklingstrekk	4	Note 3 Pensjon	58
2.	Leiarane om året 2013	6	Note 4 Kommunen sitt garantiansvar	59
2.1	Ordførar Bjarne Eiolf Holø	6	Note 5 Aksjar og andelar i varig eige	60
2.2	Administrasjonssjefen si vurdering	7	Note 6 Avsetning og bruk av fond	60
3.	Politisk organisering og saker	8	Note 7 Kapitalkonto	61
3.1	Saker og utval	8	Note 8 Interkommunalt samarbeid	62
3.2	Kontrollutvalet	8	Note 9 Spesifikasjon av vesentlege postar	62
3.3	Budsjettutvalet	8	Note 10 Spesifikasjon av vesentlege transaksjonar	62
3.4	Saksutval for samhandlingsreforma	8	Note 11 Anleggsmidlar	63
4.	Personal og organisasjon	8	Note 12 Finansiering av prosjekt	63
4.1	Administrativ organisering	8	Note 12B Totaloversikt prosjekt 42210 - Utgard	66
4.2	Tilsette	9	Note 13 Lånegjeld	66
4.3	Likestilling	9	Note 14 Langsiktig gjeld	67
4.4	Sjukefråvær	9	Note 15 Meir- eller mindreforbruk	68
4.5	Seniorpolitisk plan	10	Note 16 Spesifikasjon av vesentlege forpliktingar	68
4.6	Verneombod og tillitsvalde	10	Note 17 Tilhøve ved slutten av året	68
5.	Økonomisk oversyn	11	Note 18 Konto for skattetrekk	68
5.1	Økonomi	11	Note 19 Kyrkjeleg råd - økonomiske tilhøve	68
5.2	Finansiell rapport	12	Note 20 Årsverk og løn og godtgjersle	69
5.3	Det totale målekartet	12	Note 21 Tap og tapsavsettingar på kommunale krav	69
6.	Oversikt frå tenesteområda	16	Note 22 Netto driftsresultat	70
6.1	Staben til administrasjonssjefen	16	Note 23 Finansiell leasing	70
6.2	Støttefunksjonen	19	Note 24 Avviksforklaring	71
6.3	Loar skule	20	Note 25 Sjølvkostområdet	72
6.4	Garmo oppvekstsenter	20	Note 26 Disposisjonsfondet	73
6.5	Lom ungdomsskule	23	Note 27 Kraftfondet	73
6.6	Loar barnehage	27	Note 28 Heimfallsfondet	75
6.7	Miljø, teknisk, næring	30	Note 29 Kapitalfondet	75
6.8	Helse og velferd	33	Note 30 Avskrivings skjema	75
6.9	Institusjonsbasert omsorg	36	Note 31 Mindre/meir forbruk i investeringsrekneskapen	78
6.10	Heimebasert omsorg	39	Note 32 Oversikt over skatteinngangen	78
		44		
		50	Revisjonsmelding	79
		53		

1. Innleiing

1.1 Nokre fakta om Lom

Midt i Ottadalen ligg fjellbygda Lom. Dei høgaste fjelltoppane i Noreg finn du her, og meir enn halvparten av Jotunheimen nasjonalpark ligg i Lom. Kommunesenteret Fossbergom er eit moderne bygdesenter der dei fleste har sitt arbeid i reiseliv, handel og tenesteyting. Kultur og miljø vert teke vare på, og ein set si ære i å kunne tilby tradisjonsrike produkt.

Fossbergom står fram som ein tettstad med særpreg, og politikarane i Lom har heile tida lagt stor vekt på byggeskikk og lokale tradisjonar. Lom Stavkyrkje frå ellevehundretalet er ei av dei vakraste stavkyrkjene i landet. Mange tusen turistar er innom i løpet av året, og samstundes er kyrkja i bruk som hovudkyrkje.

Jord- og skogbruk er største enkeltnæringa i Lom. Høve til hausting av utmarksressursar ved beiting og setring er avgjerande for dei jamnt over små gardane. Gardsturisme er eit nytt satsingsområde – nokre driv overnattingsverksemd – andre satsar på ny bruk av setrene.

Lom har eit areal på 1 969 km² - og til 2 361 innbyggjarar (31.12.2013) er det god plass! Meir enn 90% av arealet er høgfell over 900 m.o.h., 1% er dyrka jord og 4% er produktiv skog.

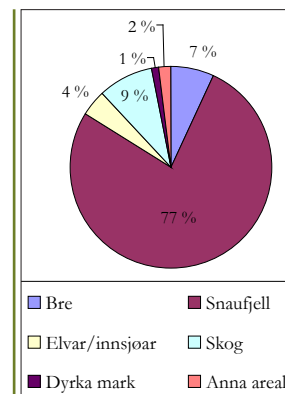
1.2 Om året 2013

1.2.1 Utdrag frå administrasjonssjefen si vurdering av året 2013

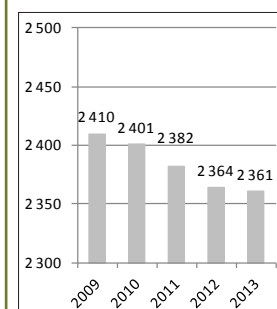
Utvikling i den økonomiske situasjonen i Lom kommune er det grunn til å følge nøye. Det korrigerte netto driftsresultatet i 2013 er negativt. Dette kan ikkje halde fram – og kommunen må vera budd på å gjennomføre tiltak av strukturell karakter. Dette har og vore understreka i både budsjett- og årsmeldingskommentarar frå administrasjonssjefen.

1.2.2 Utvikling av driftsresultat frå 2009 til 2013 (tal i tusen kroner)

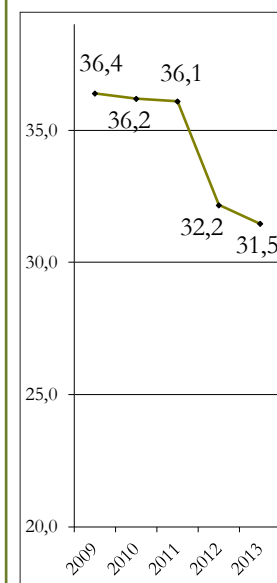
	2009	2010	2011	2012	2013
Sum driftsinntekter	177 075	187 781	212 487	221 528	232 017
Sum driftsutgifter	181 225	193 733	208 679	219 297	228 369
Brutto driftsresultat	-4 150	-5 952	3 808	2 230	3 648
Resultat eksterne finanstransaksjonar	3 210	4 143	3 896	1 730	-196
Motpost avskrivningar	8 299	8 476	8 971	9 573	10 882
Netto driftsresultat	7 359	6 667	16 675	13 534	14 335

Fordeling av arealet i Lom

Folketalet ved utgangen av året frå 2009 til 2013

Utvikling i eigenkapitalprosent siste fem år.

1.3 Hendingar og utviklingstrekk

1.3.1 Utgard - offisielt opna og teke i bruk

Stor dag i Lom – Opningsdag 29. november 2013 og Utgard er ferdig

Dagen blei markert med inviterte samarbeidspartnarar, kulturinnslag, taler og god mat. Drifts- og salsansvarleg Monika Øyen opna med å ynskje velkome til Utgard og velkomen til bords. Astrid Sulheim og Reidar Svare starta markeringa med eit flott kulturinnslag.

Ein stolt ordførar Bjarne Eiolf Holø fekk overlevert nøkkelen til Utgard frå hovudentreprenørane Sebb AS v/ Trond Jøingsli og SGS Bygg AS v/ Ola Steinehaugen som fekk mykje skryt under markeringa.

Toastmaster Bjarne Eiolf Holø

- Velkome til Utgard og gratulerer med dagen. Dette er ein stor dag vi har venta på i mange år, og det seies at den som ventar på noko godt ventar ikkje forgjeves. Vi har fått eit fantastisk flott resultat og hatt mange flinke lokale handverkarar, fortel ordføraren og ønskjer alle velkomen attende til opningshelga og ved fleire arrangement seinare.

Dette har vi venta lenge på

Administrasjonsjef Ola Helstad gratulerar alle med dagen. - Prosjektet har vorte eit kjempe flott resultat og eg er glad for og takkar for tilliten eg har fått som leiar i styringsgruppa. Her i dag har vi eit godt eksempel på fleirbruk; Astrid Sulheim er doktor og spelar i dag fele her, medan Reidar Svare som er musikal driv no å serverar mat på denne markeringa. Heilt sidan eg begynte her i Lom kommune i 1992 har det vore i større og mindre grad prat om idrettshall, men det blei ikkje før hausten 2010 lagt trykk på det, og allereie hausten 2011 blei det gjort vedtak. Det er temmeleg fort!

Vidareåande skule har allereie erfaring med bruk av bygget

Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skule avd. Lom flytta inn i Utgard allereie ved skulestart i haust. 2 elevar frå skulen ville på vegne av elevane ved skulen takke for eit flott bygg og uttalar samtidig at dei gler seg til å få nytta styrkerommet og spinningrommet aktivt.

Arkitekten frå Rojo-arkitekter kom òg med ei tale.

- Det er spesielt og kome til eit bygg som du har teikna som er verkeleg. Eg er glad, audmjuk og stolt for å ha fått teke del i dette og eg vil takke alle som har delteke. Gratulerer med dagen.

Skuledelen av Utgard er alt teke i bruk

Tidlegare i november fekk vi ein prat med to av elevane (Ragnhild Haugen og Erik Randen) og Jehans Storvik, avdelingsleiar for Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skule, avdeling Lom for å høyre deira røynsler etter nokre månader i nytt skulebygg.

- Her der det kjempefint, seier Ragnhild Haugen, det er så ope og ljost med mykje glas. Og vi har tilgang til kultursalen og dei andre romma i huset når vi treng det.
- Vi har godt utstyrte rom, vi har gode garderober, store og gode rom for kroppsøving og snart får vi og kantina i drift. Det siste ser eg fram til, seier Erik Randen.
- Her er det enorme moglegheiter med topp moderne og godt utstyrte rom, seier Jehans Storvik.
- Alt er berre positivt, vi har for første gong høve til å samle alle elevane og lærarane i kultursalen, alt er lyst og triveleg og vi har m.a. endeleg fått eit godt utstyrt spesialrom for realfagsundervisninga. Og vi har fantastiske moglegheiter for kroppsøving med gode garderober og treningsrom og etter kvart blir også idrettshallen ferdig.

Kantine

Snart er også kantina ferdig til å takast i bruk, og vi spør Storvik om kva for planar dei har.

- Vi ser verkeleg fram til at kantina er klar til bruk og er spente på kva vi kan få til. I den første tida vil vi prøve oss litt fram med varm mat, kanskje og med frukost dei to dagane i veka med tidlegundervisning. Så får vi sjå etter kvart kva som er økonomisk mogleg.

Gode søkartal

Skulen er prosjektert for 100 elevar, no er det 147, så det er nesten 50% for mange. Er det eit problem for dykk?

- Vi er svært glade for at så mange vil gå på skulen vår, seier Storvik, men det gjer at elevane på VG1 studiespesialisering må gå i bygningane til byggfag.
- Men det er og slik at talet på elevar er svært viktig for framtida til skulen. Om søkinga held seg på så høgt nivå som nå, er det gode sjansar for at det vil eksistere vidaregåande skule i Lom også i framtida, avsluttar Jehans Storvik.

Ragnhild Haugen og Erik Randen er baa godt nøgde med den nye vidaregåande skulen i Lom.

Frå eit av → klasseromma.

1.3.2 Lom - beste kommune to år på rad

For fjerde år på rad har Kommunal rapport rangert alle kommunane basert på 115 nøkkeltal. Lom kommune kom på førsteplass i 2012 (basert på tal frå 2011) og vi forsvarte plassen på toppen av lista også i 2013 (basert på tal frå 2012).

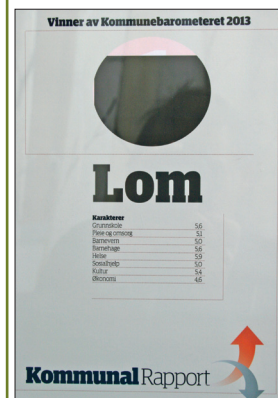
- Å få god plassering stadfester at arbeidet vårt gir kvalitet og resultat. Å toppe ein statistikk med dei over 100 mest relevante indikatorane, er definitivt svært viktig for oss, seier administrasjonssjef Ola Helstad i ein kommentar til rangeringa i Kommunal rapport.

Bra for rekruttering

Helstad meiner at gode resultat er bra for rekruttering.

- Kommunefolk veit kven Lom er og kva vi står for, seier Helstad vidare i kommentaren i Kommunal rapport. Mange kjem hit for å få informasjon og høyre om kva vi har gjort for å ta det med inn i eigen organisasjon.

Kommunebarometeret er ei samanlikning av kommunane, basert på til saman 115 nøkkeltal. Målet er å gje styresmakter – særlig folkevalde i kommunestyret – ei lettforståeleg og tilgjengeleg oversikt over drifta i kommunen.

For andre året på rad har Lom fått diplom som beste kommune i Noreg.

Ordførar
Bjarne Eiolf Holø (Sp)

2. Leiarane om året 2013

2.1 Ordførar Bjarne Eiolf Holø

Eit aktivt år

2013 har også vore eit svært aktivt år for Lom kommune. Dette er året da oss endeleg fekk teke i bruk vårt nye flotte fleirbrukshus Utgard. Opninga vart markert med ulike arrangement for alle frå barnehage til eldretreff der også bebuarar på Lom helseheim deltok.

Av alle gode lovord om anlegget var det nok engasjementet og skryten frå 5-6 av dei eldre på helseheimen som gjorde størst inntrykk. Da dei satt og såg utover hallen kom denne kommentaren frå ein kar på godt over 90

- «detta ha ungdommen fortent, kommunen kan ikkje berre bruke skillingein på oss gamlingein».

Eg er svært stolt over at Lom endeleg har fått på plass denne storstugu som eg er viss på vil verta ein arena som vil skape auka aktivitet både innanfor idrett, kultur og næringsliv.

Forbetringar gjev resultat

Lom kommune trona også i 2013 toppen på Kommunebarometeret. Dette syner at måten Lom kommune er drive på med fokus på stadige forbetringar og brukar- og medarbeidarfokuset, gjev resultat. Oss skal så klart vere stolte over dette, men det gjev ingen grunn til å lene seg attende. Med stadig aukande krav frå sentrale styresmakter, som ikkje vert fylgd opp med auka overføringar og inntekter, må oss redusere kommunen sitt driftsnivå. I budsjettprosessen hausten 2013 vart fokuset nok ein gong retta mot det største området som er pleie og omsorg. Det er naudsynt å setja i gang prosessar for å levere desse tenestane på ein ny måte, noko som vil føre til ein del strukturendringar. Det er svært viktig at oss gjennomfører gode prosessar der ein involverer breitt. Målsettinga er at Lom kommune også framover skal levere gode og trygge tenester til dei som treng det. Det vil også verta sett i gang prosessar for å vurderer korleis skulane våre skal organiserast framover, med fokus på kvalitet, læringsmiljø og ressursutnytting.

Ny regjering med fokus på kommunestruktur

Hausten var og prega av eit stortingsval som førde til at det vart danna ei ny mindretalsregjering med ei politisk samansetting som det ikkje er tidlegare erfaringar med. Frå den nye regjeringa er det alt varsla og sett i gang prosessar som heilt klart vil påverke vår kommune framover. Fokuset på endringar i kommunestruktur vart fort sett på dagsorden. Formannskapet i Lom har både nå og tidlegare vore klare på eit dei er positivt innstilt til ein kommunereform og ynskjer å vere aktivt deltakande. Mi klare mening er at det er langt viktigare kva for tenester oss for framtida klarer å levere nærast vore innbyggjarar enn kvar kommunegrensa går, og kvar kommuneadministrasjon er plassert. Men eg er likevel svært skeptisk til alt for store geografiske einingar. Det er viktig at dei som har delegert mynde til å ta avgjersler og lokalpolitikarar har kunnskap om heile kommunen som dei skal forvalte. Ved for store geografiske avstandar kan lett demokratiet verta svekka.

Landbruket som bærebjelken for næringslivet

Lom har, både på eige hand og saman med regionale samarbeidspartar, jobba aktivt også i 2013 med å påverke sentrale myndigheiter til å støtte opp med stimulerande tiltak for å sikre vekst i eksisterande næringsliv og gjera det attraktivt å etablere ny verksemd eller flytte verksemder til vår region. Ein auka tilgang på arbeidsplassar vil føra til auke i busetting og ein forbetra demografisk samansetting. Fokuset på landbruksnæringa som sjølv bærebjelken for næringslivet i Lom og vår region skal aukast ytterlegare. Det vil ikkje verta akseptert at sentrale styresmakter skal få rasere denne viktige distriktsnæringa ytterlegare, samstundes som det vert hevda at ein skal klare å auke sjølvforsyninga av mat. Det er og vil fortsatt verta utøvd eit påtrykk for å løyse dei store utfordringane som er knytt til vilkåra for kartlegging av ras og flomfare, samt sikringstiltak mot reelle farar.

Takk for samarbeidet i 2013

Takk til alle som saman bidreg til at Lom kommune klarer å produsere gode og trygge tenester og til alle innbyggjarane som aktivt er med og skapar ei attraktiv og omsorgsfull bygd.

2.2 Administrasjonssjefen si vurdering

Kommunebarometeret 2013

Lom kommune vann Kommunebarometeret for 2013. Dette er andre gong på rad , noko som må seiast å vera ein særdeles god prestasjon! Det er all grunn til å vera stolt av dette. Med nærare 130 vesentlege kommuneindikatorar som grunnlag for denne kåringa, dokumenterer dette at Lom kommune er ei veldriven kommune. Denne posisjonen er eit resultat av godt arbeid over mange år frå fleire. Systematikk i, og aktivitet ut i frå, styringssystem og aktiv bruk av brukar- og medarbeidarsamarbeid er avgjerande for å få til gode resultat. Tilsette, folkevalde og innbyggjarar har all grunn til å vera stolt av kommunen sin.

Godt omdømme og interesse for Lom

Gode resultat byggjer godt omdømme og interesse for Lom. Vi har besøk av fleire kommunar og offentlege aktørar som ynskjer å lære av måten vi driv på i Lom. Dette har og vore tilfelle i 2013.

Den økonomisk situasjonen

Utvikling i den økonomiske situasjonen i Lom kommune er det grunn til å følge nøye. Det korrigerte netto driftsresultatet i 2013 er negativt. Dette kan ikkje halde fram – og kommunen må vera budd på å gjennomføre tiltak av strukturell karakter. Dette har og vore understreka i både budsjett- og årsmeldingskommentarar frå administrasjonssjefen.

Kommunestruktur

2013 har elles vore eit år med fokus på framtidig kommunestruktur og endring av denne. Prosessen har så vidt kome i gang. Det er all grunn å bu seg på til dels vesentlege endringar. Som tidlegare er eg av den oppfatning av rasjonalisering og effektivisering gjennom å utvide portefølja med interkommunale samarbeidstiltak ikkje er svaret. For folkevalde er mange og kompliserte interkommunale samarbeid utfordrande å handtere ut i frå demokratiperspektivet. Det same gjer seg gjeldande for administrasjonen i høve det pålagte ansvaret for interkontroll og rapportering. Portefølje med interkommunalt samarbeid må vurderast nøye og vurderast opp i mot alternative måtar å organisere dei kommunale tenestene på.

Arbeidsgjevar- og medarbeidarrolla

Frå tilsette blir det meldt at medarbeidartilfredsheita er god. Samstundes har vi mange utfordringar knytt til arbeidsgjevar- og medarbeidarrolla. Fokus på partsamansett samarbeid med vekt på proaktivitet og forutsigbarheit er svært viktig for å halde grunnlaget for komande år. Tendensen i høve utfordringar med rekruttering av leiarar har og vore gjeldande i 2013. Dette må kommunen løyse. Når det gjeld fagpersonell elles har vi i stor grad hatt gode utval med søkjarar når stillingar har vore lyste ut. Det er og gledeleg av sjukefråveret har gått ned frå 2012 til 2013.

Eg nyttar høvet til å takke alle for eit godt år i 2013!

*Administrasjonssjef
Ola Helstad*

Kommunestyret
17 representantar

Kontrollutvalet

Formannskapet
5 representantar

Budsjettutvalet

*Politisk organisering
i Lom kommune*

3. Politisk organisering og saker

3.1 Saker og utval

Utval	2012		2013	
	Møte	Saker	Møte	Saker
Kommunestyret	7	69	10	48
Formannskapet	23	157	16	93
Administrasjonsutvalet	4	3	1	1
Tilsettingsutvalet	12	40	13	55

3.2 Kontrollutvalet

Desse var med i kontrollutvalet i 2013:

Medlemmar	Varamedlemmar
Harald Onsum Berg (leiar)	Wenche Smetop
Synnøve Aukrust (nestleiar)	Bård Hanem
Torunn Kjøk	Håkon Dalen

3.3 Budsjettutvalet

Formannskapet fungerte som budsjettutval i 2013.

3.4 Saksutval for samhandlingsreforma

Saksutval for Samhandlingsreforma vart vedteke oppretta og tro i kraft frå nyttår 2012.

Medlemmar er:

- Anne-Lise Marstein (AP),
- Jarmund Øyen (AP),
- Eilev Hellekveen (LL),
- Beate Stø (SP) og
- Laila Laingen (AP).

Leiar for utvalet er Anne-Lise Marstein.

4. Personal og organisasjon

4.1 Administrativ organisering

Administrasjonen i Lom kommune er delt inn i åtte tenesteområde med ein tenesteleiar for kvart område. I tillegg kjem staben til administrasjonssjefen. Øvste administrative leiar er administrasjonssjef Ola Helstad.

4.2 Tilsette

I 2013 fekk 18 personar fast arbeid i Lom kommune, 12 fekk utvida stilling og 17 avslutta sitt arbeidsforhold. Av desse gjekk 10 av med pensjon, anten med full AFP, alderspensjon, eller uførepensjon. Fleire av dei tilsette som fekk fast stilling eller utviding av stilling har over lengre tid vore vikarar eller midlertidig tilsett.

Gjennom arbeid med ein Arbeidsgjevarstrategi vil det bli sett fokus på blant anna deltid, jobbnærver, likestilling og livsfasepolitikk. I 2011 vart Lom kommune teke opp i prosjektet "Saman om ein betre kommune" kor fokus i Lom kommune vil vere på kompetanse. Dette er eit samarbeidsprosjekt i regi av KRD, KS og fagorganisasjonane. Arbeidsgjevarstrategien vart vedteke i kommunestyret 20.12.12, og den strategiske kompetanseplanen, generell del vart vedteke i kommunestyret. Arbeidet i 2014 skal ha fokus på Livsfasepolitikk, leiarutvikling og vidare arbeid med den strategisk kompetanseplan.

Talet på faste tilsette	2009	2010	2011	2012	2013
	273	268	276	267	283

4.3 Likestilling

Lom kommune arbeidar aktivt med å redusere bruken av deltidsstillinga og for å auke stillingsstorleiken for tilsette i deltid. Dette er eit arbeid som blir gjort saman med dei tillitsvalde. Arbeidet med å redusere deltidsstillingar har resultert i at dei som ynskja utvida stilling i 2013 fekk det. I 1999 gjorde Lom kommune vedtak om at alle som tok fagutdanning, skal få stilling og løn som fagarbeidar. Dette er med på å stimulere til kompetanseheving. Ein samarbeidspart for kompetanseheving er OPUS på Otta. Det er framleis ein skilnad mellom menn og kvinner både på stillingsstorleik, årsløn og fråvær. Det er fleire kvinner i både faste stillingar, i deltidsstillingar og i vikar stillingar, medan menn har høgare alder og gjennomsnittleg årsløn.

Det er mange yrkesgrupper, og alle er like viktige for at Lom kommune skal vere den serviceverksemda vi gjerne vil vere. Det vil i det framtidlege arbeidet vere ein fokus på kompetanse, og det skal utarbeidast ein kompetanseplan for heile kommunen.

Årsverk	Totalt	Menn	Kvinner
Stab	5,7	4,1	1,6
Støttefunksjon	15,3	6,2	9,1
Garmo Oppvekstsenter	13,51	1,9	11,61
Loar barnehage	18,5	-	18,5
Loar skule og Lom musikk- og kulturskule	28	3,7	21,5
Lom ungdomsskule	15,4	5,7	9,7
MTN	29,4	16,7	12,7
Helse og Velferd	31,2	5,2	18,9
Pleie og Omsorg	73,5	1,9	71,6

*Administrativ organisering
i Lom kommune*

	Menn	Kvinner
Antal	80	277
Prosent	22,41%	77,59%
Gjennomsnitt stillingsstorleik	64,76%	69,29%
Gjennomsnitt årsløn	417 410,-	397 638,-
Gjennomsnitt alder	49,66	47,01
Fast tilsette i full stilling		
Antal	24	80
Prosentfordeling kjønn	23,08%	76,92%
Gjennomsnitt alder	47,18	47,14
Deltidstilsette i faste stillingar		
Antal	25	154
Prosentfordeling kjønn	14%	86%
Gjennomsnitt stillingsstorleik	44,32%	54,63%
Vikarar		
Antal	37	74
Gjennomsnittleg stillingsstorleik	40,20%	40,00%
Gjennomsnittleg alder	41,72	42,37

4.4 Sjukefråvær

Lom kommune har skrive under *LA-avtalen*, noko som forpliktar til arbeid med nærvær og eit inkluderande arbeidsliv. Dette arbeidet er eit samarbeid mellom arbeidsgjevar, arbeidstakar, tillitsvalde og verneombod. Det totale fråværet på dei ulike tenestområda ser slik ut i 2013:

Tenestemråde	Menn	Kvinner
Stab	3,5	5,6
Støttefunksjon	1,1	4,3
Garmo Oppvekstsenter	10,2	11,4
Loar barnehage		5,1
Loar skule og Lom musikk- og kulturskule	1,8	6,9
Lom ungdomsskule	0,7	5,0
MTN	3,94	1,5
Helse og Velferd	10,95	17,32
Pleie og Omsorg	7,77	0,9

Samanlikna med tidlegare år ser sjukefråværet for 2013 slik ut

	2009	2010	2011	2012	2013
1-16 dagar	1,8%	1,8%	2,0%	2,3%	2,7%
17-40 dagar	1,1%	1,5%	1,1%	2,3%	2,7%
41 dagar +	4,5%	4,2%	3,1%	3,2%	0,9%
Totalt	7,4%	7,5%	6,2%	7,7%	6,2%

Fråvær grunna barn eller barnepassar sin sjukdom har resultert i dagar med fråvær. Av desse var kvinner heime i 74% av tilfella og menn i 26%. Dette er fordelt slik:

	Menn		Kvinner	
	Dagar	%	Dagar	%
Stab	-	-	-	-
Støttefunksjon	-	-	6	100%
Garmo oppvekstsenter	2	20%	8	80%
Loar barnehage	-	-	22	100%
Loar skule og Lom musikk- og kulturskule	5	36%	9	64%
Lom ungdomsskule	6	60%	4	40%
MTN	11	78,60%	3	21,40%
Helse og Velferd	-	-	4	100%
Pleie og Omsorg	0	-	14	100%

Det er ikkje innan alle tenesteområda at både menn og kvinner har born under 12 år som ein er heime med, så tabellen er ikkje heilt representativ.

4.5 Seniorpolitisk plan

Arbeidsmiljø og trivsel for dei tilsette står i fokus. Alle, utan omsyn til alder, er like viktige. For å legge til rette for dette vart det frå juni 2007 vedteke ein seniorpolitisk plan. Tilsette mellom 62 til og med 64 år får høve til å velje "seniorløn" eller å ta ut fridagar etter nærare avtale. Målet er at denne gruppa skal føle seg verdsette og at det vert lagt tilsette for at dei skal stå lenger i arbeid. I 2013 hadde Lom kommune 42 som fylte 60 år eller meir. Av desse hadde 18 ei senioravtale, kor fordelinga var 3 menn og 15 kvinner, og 2 har ein delvis AFP.

4.6 Verneombod og tillitsvalde

Tillitsvalde og verneombod er viktige ressursar for Lom kommune, og det blir lagt til rette for opplæring av dei som innehar desse verv. Vi har lagt opp til ein fast møteplan med dei tillitsvalde, og i Lom kommune er Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Delta, DNJ, NSF, FO, NFF, NITO, Naturvitarane og Samfunnsvitarane representerte.

5. Økonomisk oversyn

5.1 Økonomi

5.1.1 Driftsrekneskapen

	Notar	Rekneskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Rekneskap i fjor
Driftsinntekter:	9, 10, 24, 25				
Brukarbetaling		8 027 554	7 907 140	7 907 140	8 021 240
Andre sals- og leigeinntekter		28 092 807	27 391 000	27 391 000	32 824 583
Overføringar med krav til motyting		41 443 094	31 103 857	26 374 032	39 879 293
Rametilskot	32	82 395 370	84 765 000	82 902 000	80 212 936
Andre statlege overføringar		8 814 922	6 533 862	6 533 862	8 322 665
Andre overføringar		9 316 121	100 000	100 000	983 287
Skatt på inntekt og formue	32	42 503 681	43 016 000	44 470 000	40 161 789
Eigedomsskatt		5 096 842	5 145 000	5 145 000	4 792 447
Andre direkte og indirekte skattar		6 327 108	4 000 000	4 000 000	6 329 704
Sum driftsinntekter		232 017 499	209 961 859	204 823 034	221 527 944
Driftsutgifter:	9, 10, 23, 24, 25				
Lønsutgifter	20	124 604 155	118 980 221	115 770 669	118 670 291
Sosiale utgifter	3	25 735 057	23 446 982	22 834 919	23 890 453
Kjøp av varer og tenester som går inn i tenesteprod.		33 147 849	26 730 676	24 662 395	31 446 702
Kjøp av varer og tenester som erstattar tenesteprod.		20 660 156	18 954 570	22 480 840	17 040 193
Overføringar	8, 19	19 680 412	19 610 692	10 338 775	23 140 892
Avskrivningar	30	10 882 281	10 747 000	0	9 573 472
Fordelte utgifter		-6 340 863	-2 020 212	-206 612	-4 464 832
Sum driftsutgifter		228 369 048	216 449 929	195 880 986	219 297 172
Brutto driftsresultat		3 648 451	-6 488 071	8 942 048	2 230 772
Finansinntekter:					
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	24	13 376 388	15 116 000	14 832 000	13 406 262
Gevinst på finansielle instrument		0	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån		102 227	90 000	90 000	82 400
Sum eksterne finansinntekter		13 478 615	15 206 000	14 922 000	13 488 663
Finansutgifter:					
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	13, 23, 24	4 741 262	4 538 700	4 538 700	4 016 030
Tap på finansielle instrument		0	0	0	0
Avdragsutgifter	13	8 837 746	8 717 000	8 717 000	7 630 956
Utlån		95 810	91 500	91 500	111 481
Sum eksterne finansutgifter		13 674 818	13 347 200	13 347 200	11 758 467
Resultat eksterne finanstransaksjonar		-196 204	1 858 800	1 574 800	1 730 196
Motpost avskrivningar		10 882 281	10 747 000	0	9 573 472
Netto driftsresultat	22	14 334 528	6 117 730	10 516 848	13 534 441
Interne finanstransaksjonar:					
Bruk av tidlegare års rekneskapsmessig mindreforbruk		2 184 201	2 184 201	0	5 053 564
Bruk av disposisjonsfond	6	2 827 587	3 569 375	1 815 752	3 257 191
Bruk av bundne fond	6	6 791 217	7 420 121	4 646 500	4 773 833
Bruk av likviditetsreserve	6	0	0	0	0
Sum bruk av avsetningar		11 803 004	13 173 697	6 462 252	13 084 587
Overført til investeringsrekneskapen	12	8 946 436	10 216 225	10 088 100	9 954 204
Dekking av tidlegare års rekneskapsmessig meirforbruk		0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	6	2 102 593	4 084 201	2 046 000	6 854 800
Avsetningar til bundne fond	6	15 031 206	4 991 000	4 845 000	7 625 822
Avsetningar til likviditetsreserven	6	0	0	0	0
Sum avsetningar		26 080 235	19 291 426	16 979 100	24 434 827
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk	15	57 298	0	0	2 184 201

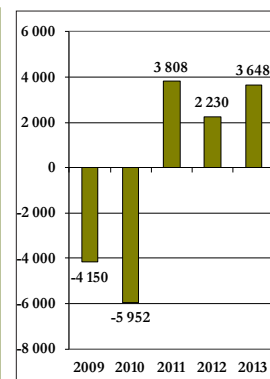
Utvikling av driftsresultat siste fem år (tal i tusen kroner):

	2009	2010	2011	2012	2013
Sum driftsinntekter	177 075	187 781	212 487	221 528	232 017
Sum driftsutgifter	181 225	193 733	208 679	219 297	228 369
Brutto driftsresultat	-4 150	-5 952	3 808	2 230	3 648
Reultat eksterne finanstransaksjonar	3 210	4 143	3 896	1 730	-196
Motpost avskrivningar	8 299	8 476	8 971	9 573	10 882
Netto driftsresultat	7 359	6 667	16 675	13 534	14 335

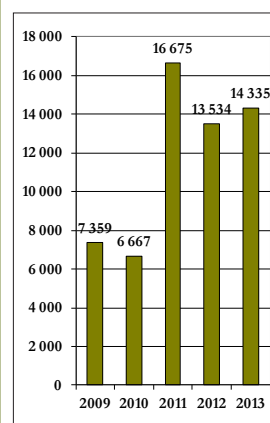
5.1.2 Balanserekneskapen

Eigendelar	Notar	2013	2012
Anleggsmidler		628 471 591	551 339 572
Av dette:			
Faste eigedommar og anlegg	11, 30	345 240 040	295 806 852
Utstyr, maskinar og transportmiddel	11, 30	3 358 528	3 533 247
Utlån		49 503 832	49 317 525
Konserninterne langsiktige fordringar		0	0
Aksjar og andeler	4, 5	9 790 303	0
Pensjonsmidlar	3	220 578 888	202 681 948
Omløpsmidlar	2	114 196 402	126 043 569
Av dette:			
Kortsiktige fordringar	21	32 743 543	23 553 006
Konserninterne kortsiktige fordringar		0	0
Premiavvik		2 507 689	3 670 404
Aksjar og andeler		0	9 372 899
Sertifikat		0	0
Obligasjonar		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskott	18	78 945 170	89 447 260
Sum eigendelar		742 667 993	677 383 141

Eigenkapital og gjeld	Notar	2013	2012
Eigenkapital		233 724 943	217 908 710
Av dette:			
Disposisjonsfond	6, 26	27 043 881	28 710 627
Bundne driftsfond	6	39 008 550	35 574 159
Ubundne investeringsfond	6	4 876 586	4 455 862
Bundne investeringsfond	6, 27, 28, 29	1 063 659	903 955
Endring i rekneskapsprinsipp som påverkar AK Drift		-369 896	-369 896
Endring i rekneskapsprinsipp som påverkar AK Invest		-2 977 477	-2 977 477
Rekneskapsmessig mindreforbruk	15	57 298	2 184 201
Rekneskapsmessig meirforbruk	15	0	0
Udisponert i investeringsrekneskap		0	176 578
Udekka i investeringsrekneskap		-2 653 602	0
Likviditetsreserve		0	0
Kapitalkonto	7	167 675 944	149 250 700
Langsiktig gjeld	14, 4	461 001 339	418 247 072
Av dette:			
Pensjonsforpliktingar	3	285 165 016	263 946 021
Ihendehavarobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Andre lån	13, 14, 23	175 836 323	154 301 051
Konsernintern langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld	2	47 941 711	41 227 359
Av dette:			
Kassakredittlån		0	0
Anna kortsiktig gjeld		47 941 711	41 227 359
Konsernintern kortsiktig gjeld		0	0
Premieavvik		0	0
Sum eigenkapital og gjeld		742 667 993	677 383 141

Utvikling i brutto driftsresultat siste fem år. Tal i tusen kroner.

Utvikling i netto driftsresultat siste fem år. Tal i tusen kroner.

Kraftinntekter

Årsrekneskapen for Lom kommune for 2013 viser enda ein gong kor viktige samla inntekter kommunen har som følge av erstatningar og kompensasjonar frå kraftutbygging og kraftproduksjon. Samla sett viser inntekter frå konsesjonsavgifter, konsesjonskraft, eigedomsskatt frå verker og bruk knytt til kraftproduksjon og naturressursskatt 17,2 millionar kroner. I tillegg kjem renteavkastning på fond som er oppretta som følge av

erstatningar og utbyggingsavtaler. Desse inntektene er avgjerande for god teneste- og velferdsproduksjon i kommunen. Det er særdeles viktig å følge opp desse rettane og inntektene i åra som kjem. Dette gjeld både ved å syte for at eigenkompetanse er til stades i kommunen, og at forståing for grunnlaget for inntekter er tilstrekkeleg. Det er ikkje minst viktig å ivareta dette området interessepolitisk for distriktskommunane.

Kraftrelaterte inntekter	2013
Konsesjonskraft	7 486 000
Konsesjonsavgift	4 162 000
Eigedomsskatt kraftverk	3 399 000
Naturressursskatt	2 165 000
Sum årlege inntekter 2013	17 212 000
Smådøla (eingongsbeløp)	8 000 000

Memoriakonti	Rekneskap 2013	Rekneskap 2012
Memoriakonto	3 093 265	8 812 227
Av dette:		
Ubrukte lånemidlar	205 692	6 785 301
Ubrukte konserninterne lånemidlar	0	0
Andre memoriakonti	2 887 572	2 026 925
Motkonto til memoriakonto	-3 093 265	-8 812 227

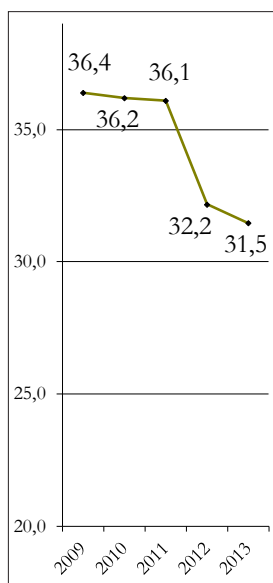
5.1.3 *Investeringsrekneskapen*

Investeringsrekneskap	Budsjett 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Finansiell leasing bilar	149 400	149 264	-136
Investering Regiondata	350 000	345 044	-4 956
Etableringslån	2 900 600	3 170 035	269 435
Renter avsett til kapitalfond	150 000	150 000	0
Kjøp av aksjar	487 787	461 659	-26 128
Sal av utleigebustader	534 060	534 060	0
Avdrag tomtefeste	0	-16 700	-16 700
Leikeapparat Loar barnehage	250 000	246 631	-3 369
Samleveg Garmo - asfaltering	875 000	1 076 527	201 527
Sal av grunn/tomt	28 854	28 854	0
Ljosstyring helseheimen	125 000	93 395	-31 605
Låsesystem helseheimen	250 000	0	-250 000
Utgard	47 600 000	51 186 896	3 586 896
Heileheimen vedlikehald	250 000	91 421	-158 580
Pensjonatet enøk - tiltak	500 000	120 744	-379 256
GPS - utstyr	250 000	369 138	119 138
Innløysing av tomter	400 000	415 625	15 625
Skiltplan - veg- og gateadressar	312 500	0	-312 500
VSP - tiltak	15 625	15 625	0
Utleige-/flyktningsbustader	6 750 000	5 953 480	-796 520
Andre utleigebustader	6 250 000	0	-6 250 000
Lom helsesenter - detaljprosjektering	562 500	0	-562 500
Totalt	68 991 326	64 391 698	-4 599 629

5.1.4 Finansieringsanalyse

	Rekneskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Rekneskap i fjor
Anskaffing av midlar:				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	232 017 499	209 961 859	204 823 034	221 527 944
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	6 770 569	8 622 914	8 560 000	4 183 323
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar	52 819 993	57 295 400	59 962 000	64 941 589
Sum anskaffing av midlar	291 608 061	275 880 173	273 345 034	290 652 856
Bruk av midlar:				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	217 486 767	205 714 999	196 441 056	209 723 700
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	59 355 846	64 897 134	66 587 500	65 808 483
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjonar	17 468 859	16 735 587	16 247 800	17 023 373
Sum bruk av midler	294 311 472	287 347 720	279 276 356	292 555 555
Anskaffing - bruk av midlar	-2 703 412	-11 467 548	-5 931 322	-1 902 699
Endring i ubrukte lånemidlar	-6 579 609	0	0	-1 050 400
Endring i rekneskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0	-66 676
Endring i rekneskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	-9 283 021	-11 467 548	-5 931 322	-3 019 775
Avsettingar og bruk av avsettingar				
Avsettingar	18 626 185	9 957 584	6 891 000	17 208 263
Bruk av avsettingar	18 675 994	20 638 062	12 412 252	19 110 962
Til avsetning seinare år	2 653 602	0	0	0
Netto avsettingar	-2 703 412	-10 680 478	-5 521 252	-1 902 699
Interne overføringar og fordelinger				
Interne inntekter mv	27 663 844	28 952 480	14 884 605	25 245 043
Interne utgifter mv	27 663 844	28 179 410	15 036 535	25 245 043
Netto interne overføringar	0	773 070	-151 930	0

Oversikt endring arbeidskapital	Rekneskap 2013	Rekneskap 2012
Omløpsmidlar:		
Endring betalingsmidlar	-10 502 089	1 161 385
Endring ihendehaverobligasjonar og sertifikat	0	0
Endring kortsiktige fordringer	9 190 537	5 210 689
Endring premieavvik	-1 162 715	2 237 588
Endring aksjer og andelar	0	0
Endring omløpsmidlar (a)	-2 474 268	8 609 662
Kortsiktig gjeld:		
Endring kortsiktig gjeld (b)	-6 714 352	-11 545 761
Endring arbeidskapital (a-b) Note 2	-9 188 619	-2 936 099

Utvikling i egenkapitalprosent siste fem år.

5.1.5 Avviksmelding - inntekter og driftutgifter

Sjå note 24 på side 71.

5.1.6 Langsiktig gjeld og pensjonsforpliktingar

Tal i tusen kroner	2009	2010	2011	2012	2013
Total langsiktig gjeld	314 484	323 492	346 596	418 247	461 001
Av dette er pensjonsforpliktingar	196 533	214 560	233 183	263 946	285 165
Langsiktig gjeld utan pensjonsforpliktingar	117 951	108 932	113 413	154 301	175 836

Tal i tusen kroner	2009	2010	2011	2012	2013
Eigenkapital	196 044	200 421	212 785	217 909	233 724
Totalkapital	538 774	553 562	589 063	677 383	742 668
Langsiktig gjeld	314 484	323 492	346 596	418 247	461 001

	2009	2010	2011	2012	2013
Eigenkapitalprosent	36,4	36,2	36,1	32,1	31,5

Udisponert på forskjellige fond:

Tal i tusen kroner	2009	2010	2011	2012	2013
Bundne driftsfond	20 118	22 625	27 154	30 107	36 636
Bundne investeringsfond	4 261	1 110	913	904	1 064
Disposisjonsfond	22 099	21 448	23 378	26 730	25 063
Ubundne investeringsfond	6 475	5 853	-1 126	-516	4 667
Rekneskapsmessig mindreforbruk	3 479	4 299	5 054	2 184	57

5.2 Finansiell rapport

5.2.1 Føremålet med finansforvaltninga

Overordna mål

- Finansforvaltninga har som overordna føremål å sikre stor grad av forutsigbarhet for Lom kommune sin finansielle stilling.
- Finansforvaltning skal gje ei rimelig avkastning, utan å ta vesentleg finansiell risiko.

Delmål

- Kommunen skal til kvar tid ha likviditet til å dekkje dei forpliktingar som kommunen har.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gje ei god og konkurransedyktig avkastning. Dette skal gjerast innanfor definerte krav til likviditet og risiko.
- Lånte middel skal over tid gje lågast mogleg total kostnad. Vurdering av dette skal skje innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det skal takast omsyn til at det er behov for å ha forutsigbare lånekostnader.
- Forvaltning av eventuelle langsiktige finansielle aktiva, utanom middel berekna til å dekke daglege fordringar til driftsføremål, skal skje etter same overordna forsiktige prinsipp som for annan likviditet.

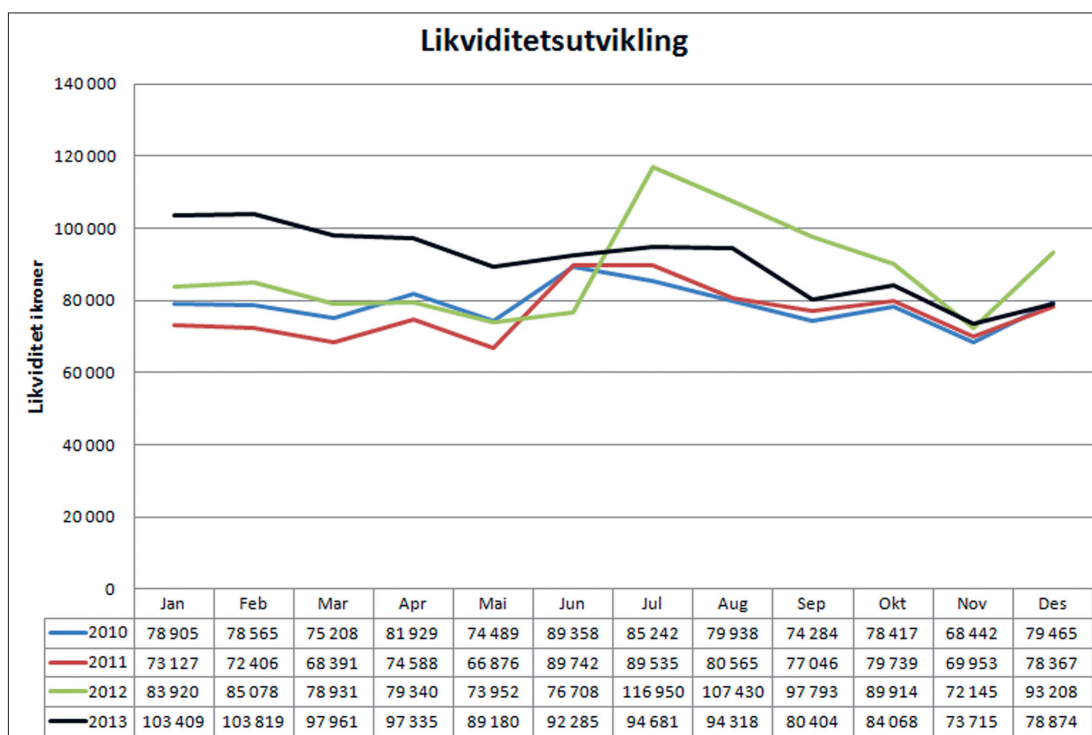

5.2.2 Nøkkeltal

Nøkkeltal pr. 31.12.2013	01.01.2013 – 31.12.2013
Renteinntekter og aksjeutbytte	Kr 13 376 000
Avkastning i %	11,8 %
Langsiktig gjeld utanom pensjonsforpliktingar	Kr 175 836 000
Effektiv lånerente	2,7 %
Aksjar og utlån	Kr 35 034 000

5.2.3 Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar for driftsføremål

- Kommunen sine middel til driftsføremål (og ledig likviditet) kan plasserast i bankinnskot, pengemarknadsfond og renteberande verdipapir med kort løpetid. Alle plasseringar skal gjerast i norske kroner (NOK).
- Driftslikviditet til kommunen skal plasserast i kommunen sin hovudbank. I tillegg kan det gjerast innskot i andre spare- eller forretningsbankar.
- Kommune skal til kvar tid ha likviditet til å dekkje dei forpliktingar som kommunen har.
- Kommunen sine likvider er plassert i bankinnskot. Frå 1. halvår 2013 gjekk vi burt frå plassering i fastrenteavtaler med eitt års binding, og over til rentebinding med tre månaders oppseiingstid. Hovudårsaken til dette er banken sin rentepolitikk og deira rammer frå Finanstilsynet. Gjennomsnittleg innestående på denne avtale er kr 31 000 000.
- Likvider elles er plasserte til flytande rente, og til kvar disponible middel.

Utvikling i likviditet frå 2010 til 2013

5.2.4 Forvaltning av kommunen sin gjeldsportefølje og andre finansieringsavtaler

- Sum lånebehov for 2013 etter kommunestyret sitt budsjettvedtak var kr 42 490 000.
- Nye lån i 2013 er på kr 28 549 000. I tillegg til dette, kjem kr 3 000 000 i låneopptak for etableringslån. Kr 12 600 000 av lånevedtaket vil bli teke opp i 2014.
- Det er inngått avtaler om finansiell leasing, med berekna noverdi/lånebeløp tilsvarande kr 149 264.
- Det er ikkje gjort nokor refinansiering.

Ved utgangen av året hadde vi denne fordelinga mellom lån med flytande rente og fast rente:

Fastrentelån: 47,0 %

Flytande rente: 53,0 %

- Finansreglementet seier at fordelinga på lånealternativa skal ha minimum 1/3 av låna skal vera lån til fastrente og minimum 1/3 av låna skal vera lån til flytande rente, medan mens 1/3 skal vurderast ut i frå marknadssituasjonen Etter dette blir det vurdert til at deling av låna er innanfor reglementet sine krav.
- Som eitt av delmåla i finansreglementet står:
- «Lånte middel skal over tid gje lågast mogleg totalkostnad. Vurdering av dette skal skje innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det skal takast omsyn til at det er behov for å ha forutsigbare lånekostnader.
- Ved 1 % renteauke, vil våre utgifter på 1 år auke med ca. kr 930 000.
- Lån til flytande rente er på kr 92 736 000, medan innskot til flytande rente er i gjennomsnitt kr 60 000 000. Lån til flytande rente er kr 33 000 000 høgare enn innskot til flytande rente. Dette indikerer ein renterisiko på dette beløpet. I vurdering av dette, så har vi ca kr 30 000 000 innskot med ei oppseingstid på 3 månader.

5.2.5 Forvaltning av kommunen sine langsiktige finansielle aktiva

Føremål

Forvaltning av Lom kommune sine langsiktige finansielle aktiva har som føremål å sikre ei langsiktig avkastning som kan vera med på å gje innbyggjarane i Lom eit godt tenestetilbod. Det skal styrast etter ein rullerande investeringshorisont på 5 år, samtidig som ein forsøker å få ei rimeleg årleg bokført avkastning.

Dagens situasjon

Lom kommune har lån til AS Eidefoss, der kommunestyret tidlegare har vurdert at kommunen, saman med dei andre eigarkommunane kvar kan yte eit ansvarleg lån til selskapet med kr 30 mill.

I tillegg har Lom kommune disse aksjane/eigedelane i andre selskap:

Namnet til selskapet	Konto i balansen	Eigardel i selskapet	Balanseført 31.12.2012	Balanseført 31.12.2013
Gudbrandsdal Lufthamn AS	22170044		127 500	127 500
Eidefoss AS	22168001		2 400 000	2 400 000
Midtgard AS	22170012	50,00 %	1 410 000	1 410 000
Jotunheimen Reiselivslag AS	22170016		11 000	11 000
Skjolden Næringsbygg AS	22170046		100 000	100 000
Kommunekraft	22168005		1 000	1 000
Det Norske Teatret	22170014		1	1
Gudbrandsdal Industrier AS	22168002	6,90 %	541 000	541 000
Gudbrandsdalsmusea AS	22168004	12,00 %	36 000	36 000
KLP - eige kapitalinnskot	22141001		4 338 742	4 800 401
Stiftelsen Norsk Kulturarv	22170010	4,00 %	50 000	50 000
Lom Tamreinlag BA	22170011	5,62 %	60 000	60 000
NGR - Renovasjonsselskap	22168003	12,46 %	88 400	88 400
Kompetanse.Universitets-og forskn.	22168007		0	0
Klimapark-2469	22168008		165 000	165 000
Sum			9 328 643	9 790 302

Flesteparten av disse eigedelane er ikkje med føresetnad om avkastning til kommunen, men som eit bidrag til samfunnutvikling.

5.3 Det totale målekartet

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg		Lom	
			res. 2012	Resultat 2012	Resultat 2013	Mål 2013
Økonomi	Økonomi- styring og drift	Brutto driftsresultat	1,8%	1,0%	1,6%	0,3%
		Netto driftsresultat	2,4%	6,2%	6,3%	3,0%
	Finansiell styring	Eigekapitalprosent		32,1%	31,5%	30,0%
		Langsiktig gjeld i % av driftsinntekter	201,4%	190,3%	198,7%	212,0%
	Likviditets- styring	Lividitetsgrad 1		2,7	2,4	3,4
		Arbeidskapital i % av driftsinntekter	14,9%	34,0%	31,8%	34,0%
Medarbeidar	Opplevd kvalitet	Alt i alt, kva grad er du nøgd med næraste leiar	4,8	4,7	4,8	4,7
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala	4,0	4,3	4,1	4,3
	Løyer dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte	4,9	4,8	5,1	4,9	
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig	5,2	5,1	5,3	5,0
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,5%	2,8%	2,0%
		Sjukefråvær langtid		3,9%	3,5%	3,0%
		Svarprosent medarbeidarundersøking	57%	83%	55%	80%
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,7	4,6	4,9	4,6
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseheving?	4,3	4,3	4,5	4,3

5.3.1 Avvikskommentar til det totale målekartet

- I forhold til økonomi blir det vist til note 24, side 71 i årsmeldinga.
- Det er mindre endringar på fokusområdet «medarbeidar». For fokusområdet «læring og fornyng» har det over lengre tid vore ei positiv utvikling. Ut frå tala, kan ein lesa at det er stor grad av meistringsoppleving i forhold til forventning og krav i arbeidet. Dette heng saman med organisasjonen evne til å løyse felles oppgåver på ein god måte - samarbeid, autonomi og kompetansehevande tiltak. I dette har næraste leiar ei vesentleg rolle for å ta i bruk den strategiske kompetanseplanen vedteke i 2013, legge til rette for samarbeid og støtte i oppgåveutføring.
- Resultat i forhold til standard på arbeidslokale har samanheng med prosessar som er under arbeid, med lokalar som ut frå aktivitet i dag ikkje er tilfredsstillande, men som på sikt vil bli betre. Det er og lokalar der innklimaet, tider av året ikkje blir opplevd som tilfredsstillande.

6. Oversikt frå tenesteområda

6.1 Staben til administrasjonssjefen

6.1.1 Hovudoppgåver

Hovudoppgåver - Oppvekst

- Gje råd i skule- og barnehagesaker.
- Ha tilsyn med at skule og barnehage driv i samsvar med lover og forskrifter.
- Vurdere, analysere og følgje opp resultat.
- Rapportere til kommune, fylkesmann og andre.
- Sakshandsamar i skule- og barnehagesaker.
- Pådrivar i utviklingsarbeid. Initiere og følgje opp.
- Følgje opp styringssignal
- Delta i regionalt samarbeid.
- Representere skuleeigar og barnehageeigar i ulike samanhengar.
- Delta i tverrfagleg samarbeid.

Hovudoppgåver - Koordinerande eining

- Koordinerande eining sine hovudoppgåver framkjem av Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 7 § 7-3 jf. §§7-1 og 7-2; ansvar for system kring individuell plan, oppnemning, opplæring og oppfylging av kontaktpersonar. Vidare er koordinerande eining delegert ansvar i høve sakshandsaming og tildeling av tenester etter helse- og omsorgstjenesteloven.
- Oppfylging av samhandlingsreforma sine økonomiske verkemiddel; medfinansiering og betaling for utskrivingsklare pasientar i sjukehus. Kontaktpunkt for spesialisthelsetenesta i kommuna; koordinering av pasientflyten inn til den kommunale helse- og omsorgstenesta og innad i den kommunale helse- og omsorgstenesta.

6.1.2 Kommenterar til utviklingstrekk

Kommenterar til utviklingstrekk - Oppvekst

- Stort fokus på barn sin trivsel i barnehagen. Kompetanseheving i barneintervju/ barnesamtalar for å få fram barneperspektivet.
- Psykososialt miljø sterkt vektlagt. Kommunal plan for skulen utarbeidd.
- Oppstart på prosjektet «Mattelyst» i skule og barnehage. Toårig i barnehagen. Treårig i skulen.
- Stadig nye tiltak frå sentralt hald for å betre resultat i skulen. Ungdomsskulen i fokus.
- Auka satsing på vidareutdanning for lærarar, fleire plassar er oppretta , billigare for kommunane.
- Arbeidet med felles leseplan held fram. Skal gjelde frå august 2014.

Kommenterar til utviklingstrekk – Koordinerande eining

- Auke av utskrivingsklare pasientar i 2013, aukning på 16,4 % frå 2012.
- 37 utskrivingsklare pasientar fekk opphald i institusjon etter utskriving frå spesialisthelsetenesta.
- 39 utskrivingsklare pasientar fekk heimebaserte tenester etter utskriving frå spesialisthelsetenesta.
- Alle pasientar som var varsla innlagde og med behov for bistand etter utskriving vart teke imot same dag som dei vart varsla utskrivingsklare frå spesialisthelsetenesta.

Beste kostnadsestimat for 2013 kommunal medfinansiering (KMF):

A	Kommunens totale innbetalte a kont-beløp i 2013	2.518.000,-
B	Kostandsestimat i 2013 – per 15.01.2014	2.720.828,-
C	Differanse (A-B)	-202.828,-

Endeleg årsavregning for 2013 kjem seinare i 2014. Avvik mellom kostnadsestimat per 15.01.2014 og endeleg årsavregning for 2013 bokførast i rekneskapan for 2014.

6.1.3 Utfordringar framover

Utfordringar framover - Oppvekst

- Ulikt behov for barnehageplassar frå år til år gjer organisering av barnehagane til ein krevjande prosess.
- Stort krav til juridisk kompetanse, spesielt ift opplæringslova.
- Halde fokus og framdrift på utviklingsarbeid ved sjukdom og permisjonar.
- Samhandling politisk og administrativ skule- og barnehageeigar. (Korleis gjera politikarane til aktive skule- og barnehageeigarar.)
- Implementere satsingsområda.
- Følgje opp staten si satsing på vidareutdanning av lærarar.
- Vurdere kva som på sikt er den beste måten å organisere skulane på.

Utfordringar framover – koordinerande eining

- Betre utnytting av interkommunale tilbod og tenester jf. meirforbruk av spesialisthelsetenester i 2013.
- Betre utnytting av institusjonskapasitet i kommuna i høve mottak av utskrivingsklare, korttidspasientar, avlastning og langtidsplassar med det føremål å hjelpe fleire med færre plassar.
- Samstemming av forventningar til den kommunale helse- og omsorgstenesta; kva ynskjer innbyggjarane, kva forventar pårørande, kva forventar spesialisthelsetenesta, kva handlingsrom har politikarane.
- Jurist og rektor ved Høgskulen i Lillehammer Bente Onstad sa fylgjande under sitt innlegg på den 8. nasjonale helseerettsskonferansen: « Samhandlingsreforma og helseforetaksreforma fører til ansvarspulverisering og tvungen oppbygging av 2.linjetjeneste i kommunene». Utsagnet rommar det som kommunane no kjenner på; forventningar om eit tenestetilbod som fagleg langt overgår det som er røynda samt at intendert samhandling og dertil ansvarsplassering ikkje sikrar knirkefri pasientflyt og samanhengande helseteneste for brukarane.

6.1.4 Resultatindikatorar for skulane i Lom

KOSTRA-tal basert på førebels rapportering 17. februar 2014	Lom 2011	Lom 2012	Lom 2013	Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm- gruppe 2013	Opp- land 2013	Noreg u/Oslo 2013
Netto driftsutgifter til grunnskulesektor per innbygger 6-15 år	109 211	121 427	127 741	126 547	116 192	114 254	108 879	99 086
Netto driftsutgifter til skulelokale, per innbygger 6-15 år	20 090	21 075	21 665	19 623	17 843	18 033	17 575	16 349
Netto driftsutgifter til skuleskyss, per innbygger 6-15 år	4 108	4 371	4 556	6 645	4 190	3 559	3 275	1 974
Netto driftsutgifter til skulefritidsordning, per innbygger 6-9 år	1 606	2 881	3 396	5 031	1 500	3 979	3 357	3 502
Andel elevar i grunnskulen som får spesialundervisning, prosent	5,3	4,8	5,6	5,4	3,1	10,1	7,7	8,4
Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt	12,9	14,0	15,2	15,6	11,9	19,3	17,4	17,8
Korrigerte brutto driftsutg. til grunnskulesektor, per elev	105 761	122 637	133 149	128 128	115 389	119 169	115 278	107 044

KOSTRA-tal basert på forebels rapportering 17. februar 2014	Lom 2011	Lom 2012	Lom 2013	Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm- gruppe 2013	Opp- land 2013	Noreg u/Oslo 2013
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil, per elev i grunnskulen	2 767	2 486	2 941	1 786	1 729	1 719	1 529	1 381
Gjennomsnittlig gruppestorleik, 1. til 4. årstrinn	10,5	10,7	8,9	12,4	13,0	11,3	11,9	13,3
Gjennomsnittlig gruppestorleik, 5. til 7. årstrinn	10,9	10,3	11,0	12,0	12,8	11,4	12,0	12,9
Gjennomsnittlig gruppestorleik, 8. til 10. årstrinn	11,7	11,4	12,3	11,6	13,9	12,8	13,5	14,3
Gjennomsnittlige grunnskulepoeng	39,6	37,4	41,3	38,5	39,8	..	39,6	40,0

6.1.5 Rekneskapsoversikt

Administrativ stab	Budsjett (end) 20133	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	4 844 273	5 399 062	554 789
Kjøp av varer og tenester	1 742 344	1 989 103	246 759
Kjøp av tenester frå andre	4 672 278	4 744 386	72 108
Overføringar	3 222 600	3 315 848	93 248
Finansutgifter/transaksjonar	0	16 731	16 731
Sum utgifter	14 481 495	15 465 130	983 635
Salsinntekter	-19 000	-298 124	-279 124
Refusjonar	-2 473 320	-2 320 727	152 593
Overføringar	0	-619 441	-619 441
Finansinntekter/transaksjonar	-986 375	-895 377	90 998
Sum inntekter	-3 478 695	-4 133 669	-654 974
T o t a l t	11 002 800	11 331 460	328 660

6.1.6 Kommenterar til avvik

Kommenterar til avvik - Koordinerande eining

- Avvik meirforbruk kommunal medfinansiering akkumulerte jamnt gjennom heile 2013, med toppar i høvesvis oktober og november der estimert forbruk vart overskride med nær 100.000 kvar månad.
- Det er utfordrande å analysere data som ligg til grunn for medfinansiering då ei kommune av Lom sin storleik ikkje presenterar store grupper innanfor kvar DRG og desse kan såleis ikkje kjentgjerast grunna personvernrestriksjonar.
- Røynda er meirforbruk av spesialisthelsetenester i 2013, liten tilgang til grunnlagsdata; å kommentere avviket vil vera å spekulere i faktum. Det er langt meir føremålstenleg å fylgje utviklinga over tid og samanstillе denne med tilgjengeleg data frå eigne fagprogram og kjente prioriteringar i åra som kjem.

6.2 Støttefunksjonen

6.2.1 Hovudoppgåver

Støttefunksjonen skal yte service overfor dei andre resultatområda i kommunen. På denne måten får dei andre resultatområda hatt fokus på sine primæroppgåver. Støttefunksjonen har og oppgåver som er retta mot innbyggjarane i kommunen. Støttefunksjonen har ansvaret for disse oppgåvene:

- Arbeidsgjevarkontrollen (Samarbeidsorgan for Nord-Gudbrandsdalen som utfører bokettersyn av lønnsområde på arbeidsplassar i regionen) Lom kommune

administrerer ordninga. Frå 1. april 2014 blir Vågå kommune, vertskommune for AKNG.

- Biblioteket
- Kulturoppgåver
- Informasjon
- IT/IKT
- Personalavdeling
- Økonomiavdeling
- Servicetorg
- Tilflytting - vertsskap

6.2.2 Kommenterarar til utviklingstrekk

- Krav til både ekstern- og intern informasjon er stor.
- Informasjonsplan for kommunen er utarbeidd, men skal evaluerast. Det ligg tiltaksplan til dokumentet som gjev utfordringar med gjennomføring.
- Presset på den kommunale økonomi er stor. Sentrale styremakter signaliserer stramme budsjett.
- Stramme ramer set krav til ytterligare styrking av styringa i kommunen.
- Stor og variert saksmengde set krav til fleksibel organisasjon og kompetanse.
- Ny arbeidsgjevarstrategi vart vedteke i desember 2012. Arbeidet med strategisk kompetanseplan i samband med deltaking i prosjektet Saman om ei betre kommune

fortsett i 2014. Fleire vedtekne tiltak set krav til gjennomføring med same kapasitet.

- Godt besøk og utlån ved Lom folkebibliotek
- Det er stor aktivitet på fjernlån (innlån av bøker m.m. frå andre bibliotek)
- Biblioteket er mykje brukt av tilreisande for oppkopling mot internett
- Det er behov for å satse meir på formidling.
- Tett samarbeid med skulane fortsett.
- Godt samarbeid med dei andre biblioteka i regionen.
- Det blir arbeidd med vidareutvikling av Nasjonalparkbiblioteket.
- Implementering av elektronisk HMS- og kvalitetssystem for heile kommunen er i ferd med å bli gjennomført.

6.2.3 Utfordringar framover

- Fortsette utvikling av rapporteringsrutinar
- Implementere produkt/tenestekatalog/oppgåvestyring for Støttefunksjonen, som er ei oversikt, bestillings- og styringssystem av dei oppgåvene Støttefunksjonen yter til dei andre resultatområda.
- Informasjonsplan
- Forsette utviklinga av intranettet.
- Gjennom informasjonsarbeidet, leggje til rette for god omdømebygging av kommunen, samt få synleggjort Lom kommune som arbeidsgjevar.
- Oppretthalde eit høgt nivå på tenester levert av biblioteket.
- Strategisk kompetansestyling, fortsetja dette arbeidet ut frå vedteke plan og arbeidsgjevarstrategi. Arbeidet er eit tre – partssamarbeid.
- Slutføre implementering av elektronisk internkontroll-/kvalitetsstyringssystem for heile kommunen ved å setja gevinstrealisering i fokus. Gevinstrealisering er eit ansvar for den enkelte leiar og deira resultatområde.
- Implementering av e-Handelssystem.
- Kulturoppgåver tildelt Støttefunksjonen hausten 2013.

6.2.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg res. 2012	Lom		
				Res. 2012	Res. 2013	Mål 2013
Brukarar	Opplevd kvalitet	Støttefunksjonen gjev god service ved kontakt	5,1	4,6	5,1	4,9
		Støttefunksjonen er løysingsorientert	4,9	4,5	4,9	*)
		Støttefunksjonen held avtalde fristar	4,9	4,1	4,6	*)
		Støttefunksjonen tydelegger tenestene eg kan få	4,7	4,5	4,7	*)
	Målt kvalitet	Restansar i sak/arkivsystemet	-	9%		15%
		Andel saker handsama innan 14 dagar	-	63%		80%
		Total score i kvalitet på heimesida	59%	**)	75%	92%
		Besøkande på kommunenettstaden pr. veke	-	1 701	1 796	8 000
		Besøkande på Lom.no gjennomsnitt pr. veke	-	121	85	2 000
		Utlån pr. innbyggjar	-	1 i Oppland	1 i Oppland	1 i Oppland
Brukarar biblioteket	Opplevd kvalitet	Kor flinke er dei tilsette til å hjelpe deg?	5,6	5,8	6,0	5,9
		Er det mogleg å påverke lånetilbudet?	4,7	5,4	4,7	5,2
		Korleis er informasjon om nye bøker?	4,5	3,7	5,3	5,2
		Med-arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	4,5
Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	3,9	5,0		4,5	5,0	
Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte	4,8	5,1		5,0	5,0	
Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,1		5,6	5,0	
Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid	-	3,6 %	1,6 %	1,7 %	
	Sjukefråvær langtid	-	5,6 %	1,6 %	2,0 %	
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?	4,5	5,1	4,9	4,9
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,5	4,5	4,9

*) Mål er ikkje satt da desse er nye indikatorar i 2013.

***) Norge.no-undersøkinga for 2012 vart aldri gjennomført fordi undersøkinga vart fløtt frå vår til haust.

6.2.5 Rekneskapsversikt

Støttefunksjonen	Budsjett (end) 20133	Rekneskap 20133	Avvik
Lønsutgifter	8 635 843	11 513 513	2 877 670
Kjøp av varer og tenester	1 574 519	1 386 329	-188 190
Kjøp av tenester frå andre	3 786 100	4 454 616	668 516
Overføringar	6 678 250	6 346 408	-331 842
Finansutgifter/transaksjonar	32 531 501	38 274 937	5 743 436
Salsinntekter	-13 474 542	-14 155 283	-680 741
Refusjonar	-13 461 800	-4 363 585	9 098 215
Overføringar	-138 711 000	-146 396 042	-7 685 042
Finansinntekter/transaksjonar	-19 174 249	-17 343 474	1 830 775
Sum støttefunksjonen	-131 615 378	-120 282 582	11 332 796

6.2.6 Resultatindikatorar

Finansielle nøkkeltal	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm.- gruppe 2013	Opp- land 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,9	0,9	1,7	1,0	0,6	2,0	0,7	2,0
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	7,9	6,0	6,3	5,4	2,3	2,5	1,8	2,4
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	163,7	189,6	198,6	213,4	234,6	207,6	196,7	207,5
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	36,5	36,9	31,8	48,5	20,7	15,5	25,5	17,0
Frie inntekter i kroner per innbyggjar	48 597	51 837	53 818	53 842	55 415	53 468	48 152	47 407
Netto lånegjeld i kroner per innbyggjar	24 631	41 765	53 421	14 143	73 316	55 668	43 466	53 608

6.2.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
Tenesteleiar - årsverk	1	1	1	1	1
<u>Økonomiavdelinga:</u>					
Talet på årsverk	3,8	3,8	3,8	3,2	2,2
Talet på bilag	11 754	12 079	12 346	12 644	13 477
<u>Sevicerorget:</u>					
Talet på årsverk	3,2	3,2	3,2	3,9	3,9
Talet på journalpostar	5 575	4 900	5 719	8 250	7 052
Søknader om etableringstilskot	12	Opphøyr	-	-	-
Søknader om skjenkeløyve	9	3	12	-	4
Talet på formannskapsmøte	24	17	20	23	21
Talet på kommunestyremøte	9	8	8	7	10
Talet på budsjettutvalsmøte	5	6	7	5	-
Talet på andre utvalsmøte	30	32	87	39	28

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Biblioteket:</u>					
Utlån pr innbyggjar	9,7	9,8	10,0	11,2	10,9
Gjennomsnitt i Oppland	5,0	4,9	5,4	*)	4,9
Besøk pr innbyggjar	8,2	8,0	8,8	9,0	8,3
Gjennomsnitt i Oppland	3,9	3,9	4,2	*)	4,6
<u>Personal:</u>					
Talet på årsverk	1	1	1	1	1
Talet på saker i adm.utvalet	4	3	4	4	1
Talet på saker i tilsettingsutvalet	45	37	45	40	55
Talet på faste tilsettingar	31	12	19	16	18
Talet på avslutta arbeidsforhold	17	23	13	13	17
<u>Arbeidsgjevarkontrollen:</u>					
Talet på årsverk	3	3	3	3	3
<u>Informasjon:</u>					
Talet på årsverk	1	1	1	1	1
Elektroniske skjema på heimesida	35	44	48	42	
Vitjingar på heimesidene, pr. veke	11 071	2 111	4 380	1 822	1 881
Total score frå Norge.no, prosent	88%	92%	89%	**)	75%
Talet på utgåver av Lomsnytt	2	2	1	1	1

*) Bibliotekstatistikken for 2012 er ikkje klar.

**) Norge.no-undersøkinga vart fløtt frå vår til haust i 2013 sifor vart det ikkje noko resultat i 2012.

6.2.8 Kommenterar til avvik

- Eit avvik på kr 2 900 000 på lønspostar kjem i det vesentlege av avvik på pensjonsutgifter. Utover dette så er lønsutgiftene i samsvar med budsjettet, da ein må sjå refusjons av sjukeløn m.m. opp mot meirforbruk på lønsutgiftene.
- Avvik på posten kjøp av tenester frå andre er, er avvik på regionale datainvesteringar, samt overforbruk i kjøp av juridisk bistand. Større utfordrande prosessar har bidrege til dette.
- Posten finansutgifter/transaksjonar må sjåast saman med posten overføringar. Under posten overføringar er utbetaling for Smådølautbygginga på kr 8 453 000. Denne inntekta er avsett til bunde fond under posten finans- inntekter/utgifter. Elles er det på denne posten avsett kr 2 000 000 mindre til merka disposisjonsfond enn budsjettet. I tillegg er det ca kr 1 000 000 mindre inntekt på momskompensasjon av investeringar. Dette kjem at somme planlagde investeringar ikkje er gjennomført.
- Salsinntekter har eit positivt avvik på kr 700 000. Dette kjem av fleire mindre postar, samt ca kr 300 000 i meirinntekt på sal av konsesjonskraft.
- Under posten refusjonar er det budsjetteknisk ført under Støttefunksjonen sitt budsjett, ei inntekt på kr 9 700 000 for momskompensasjon av investeringar. Rekneskapsmessig (i denne oppstillinga) kjem inntektene på dei enkelte tenestene i andre sine rekneskap. (Frå 2014 skal momskompensasjon av investeringar forast direkte i investeringsrekneskapen).
- Finansinntekter/transaksjonar har eit avvik på kr 1 800 000. Ca kr 600 000 av dette kjem av mindre avkastning på ansvarleg lån frå AS Eidefoss. Elles har dette og samanheng med berekning av interne renter på investeringsprosjekt og ny avtale med vår bank. Vi hadde ei svært god avtale tidlegare. Lågare marknadsrente og ny avtale har medført noko mindre renteinntekter.

6.3 Loar skule

6.3.1 Hovudoppgåver

Hovudoppgåver Loar skule

- Loar skule skal leggje til rette for læring og utvikling for kvar enkelt elev: tilpassa opplæring i eit inkluderande og motiverande læringsmiljø.
- Loar skule skal vera ein skule med tryggleik, trivsel og omsorg der læring er meningsfylt og samarbeid og inkludering er nøkkelord.
- Framhald i satsing på dei 5 grunnleggjande dugleikane i Kunnskapsløftet/kvalitetssikre læringsmiljøet slik at dette blir ein realitet.
- Skapa eit læringsmiljø som gjer at elevane opplever meistring og tru på seg sjølve.
- Vidareutvikle vurderingsarbeidet: skal føre til auka læringsutbytte for elevane.
- Leggje til rette for godt samarbeid mellom heim og skule.
- Sikre gode overgangsordningar barnehage/skule og barneskule/ungdomsskule.
- Kompetanseheving av personalet.

Hovudoppgåver Lom musikk- og kulturskule

- Hovudoppgåver for Lom musikk- og kulturskule er å fremje eit rikare kulturliv i kommunen ved å kunne gje tilbod om opplæring innafor dei aktivitetane som speglar interessene hjå elevane. For å mangfaldig-gjera tilbodet, er ein heller ikkje framand for å freiste å skape interesse for aktivitetar som fram til nå ikkje har vore godt kjende/populære hjå barn og unge.
- Ein vil søkje å utvikle og forløyse kreativiteten hjå kvar enkelt elev, samstundes som ein legg vekt på å fremje forståing av, oppleving av og interesse for ulike kulturaktivitetar.
- Det å få Lom musikk- og kulturskule ut til folk er òg ei viktig oppgåve. Utanom å spegle glede og hygge, vil vi òg på den måten stadfeste posisjonen vår i lokalmiljøet.
- Målet er vidare å skape eit positivt barne- og ungdomsmiljø ved at elevane får høve til å vera med på verdfulle fritidsaktivitetar.
- Lom musikk – og kulturskule har fått ansvaret for UKM:
- UKM (Ungdommens Kulturmonstring) er eit nettverk av småe lokale festivalar der ungdom kan delta med alle slags kulturuttrykk. Kvar kommune sender kvalifiserte ungdomar vidare til ei fylkesmonstring som representantar for si kommune. Kvart fylke sender i neste omgang ca. 30 deltakere til den nasjonale UKM-festivalen
- UKM skal stimulere og synleggjere ungdommens kulturelle aktivitet – lokalt, regionalt og nasjonalt. UKM skal vere eit landsomfattande arrangement – open for all ungdom.

6.3.2 Kommenterar til utviklingstrekk

Kommenterar til utviklingstrekk Loar skule

- Sørgje for at matematikk blir inkludert i alle fag.
- Større krav til dokumentasjon av elevvurdering og skulevurdering.
- Større behov for individuelle tilpassingar.
- Auka behov for faglærarar på dei største stega.

Kommenterar til utviklingstrekk Lom musikk- og kulturskule

31.12.13 hadde Lom musikk- og kulturskule 106 elevar. 38 står på venteliste. Tilstroyminga/søknaden til kulturskulen held seg på eit stabilt nivå. Likevel er det manglande interesse for to av aktivitetane våre, drama og trekkspel. Dette er grunnen til at elevtalet har dala litt dei to siste åra.

6.3.3 Utfordringar framover

Utfordringar framover Loar skule

- Sørgje for å inkludere matematikk i alle fag.
- Imøtekoma kompetansekrava i Kunnskapsløftet 06 om digital kompetanse med det utstyret vi har i dag.
- Arealet til lagring av utstyr er ei utfordring på skulen.
- Rekruttere mannlege lærarar.
- Redusere talet på spesialundervisning.
- Tilpassa opplæring for alle.

Utfordringar framover Lom musikk- og kulturskule

- Det er ynskjeleg med tilgang på fleire rom slik at fleire lærarar kan undervise parallelt. Dette har betydning for vidareutvikling av kulturskulen som institusjon. Vi får eit betre lærarmiljø, enklare å diskutere ting i plenum mot å måtte vente til ein blir kalla inn til lærarmøte. Vi har difor søkt om å få Drengjestugu som lokale.
- Eit kontor som ikkje blir brukt til undervisning slik at lærarane kan bruke data eller kopieringsmaskina (som står i gangen og er eit freistande leika for elevane) utan å måtte forstyrre undervisning til kvarandre.

6.3.4 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar skule			
			resultat 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013	
Brukarar	Opplevd kvalitet	Sosial trivsel	4,4	4,5	*	4,5	
		Trivsel med lærar	4,1	4,4	*	4,5	
		Mobbing på skulen	1,4	1,3	*	1,2	
		Fagleg rettleiing av lærar	3,4	4,1	*	4,0	
		Tilfreds med dialog heim-skule	4,3	4,6	4,1	4,5	
Målt kvalitet	Målt kvalitet	Nasjonale prøver 5. steg lesing. Prosentdel på meistringsnivå 1 av 3 nivå.	28 %	40 %	21 %	-	
		Nasjonale prøver 5. steg rekning. Prosentdel på meistringsnivå 1 av 3 nivå.	26 %	10 %	29 %	-	
Med-arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,6	4,5	5,4	4,5	
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	3,1	3,2	3,5	
		Løyer dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,9	4,3	4,9	4,7	
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	4,8	4,9	4,7	
		I kva grad har du tid til å gjera jobben din?	3,9	3,5	3,3	3,8	
	Målt kvalitet	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		1,9 %	1,9 %	0,5 %
			Sjukefråvær langtid		4,7 %	4,0 %	3,5 %
		Svarprosent medarbeidarundersøking		63 %	76 %	90 %	
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?	4,6	5,0	5,1	4,9	
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,5	4,5	4,5	

* Tal frå elevundersøkinga er ikkje publisert, da undersøkinga vart fløtt frå haust til vår.

6.3.5 *Rekneskapsversikt*

Loar skule	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	14 437 900	14 820 936	383 036
Kjøp av varer og tenester	2 608 851	2 259 533	-349 318
Kjøp av tenester frå andre	35 000	16 010	-18 990
Overføringar	230 000	204 686	-25 314
Salsinntekter	-577 440	-516 550	60 890
Refusjonar	-1 225 750	-1 965 463	-739 713
Overføringar	0	-329 177	-329 177
Finansinntekter/transaksjonar	0	-32 700	-32 700
Sum Loar skule	15 508 561	14 457 275	-1 051 286

6.3.6 *Resultatindikatorar*

Resultatindikatorane for skulane i Lom er samla i ein tabell i kapitlet 6.1.4 på side 21.

6.3.7 *Nøkkeltal*

	2009	2010	2011	2012	2013
Elvetal pr. 31.12	160	171	166	164	158
Talet på tilsette lærarar	19	17	17	17	19
Av dei kvinner/menn	16 / 3	15 / 2	16 / 1	16 og 1	18 og 1
Talet på tilsette assistentar	4	5	4	7	6
Lærartettleik	10	11	12,7	11,5	11,1
Musikk- og kulturskulen:					
Talet på elevar/elevplassar	103 / 112	105/120	135/135	109 /109	106 / 106
Talet på lærarar/årsverk	10 / 2,45	9 / 2,46	9 / 2,46	9 / 2,46	9 / 2,35

6.3.8 *Kommentarar til avvik*Økonomi:

- Rekneskapet for 2013 syner eit overskot på ca 1 million. Dette overskotet skuldast meir refusjonar enn budsjettert.

Målekart:

- Langtidsfråværet 2013 er mykje høgare enn målet. Det skuldast fleire langtidssjukemeldingar, spesielt våren 2013.
- Dialog heim-skule frå foreldreundersøkinga ligg 0,4 under mål og 0,2 under landssnittet. Dette er eit arbeid som går kontinuerleg og som vi er avhengige av å ha med foreldre på.
- Dei tilsette er godt tilfreds med korleis vi løysar felles oppgåver, kompetanseutvikling, næraste leiari og høve til å arbeide sjølvstendig.
- Dei tilsette melder om noko dårlegare tid til å gjere arbeidet sitt.
- Kontora våre er tronge og skal huse mange lærarar i tillegg til at klasseromma våre er tronge og pr. i dag har vi for få grupperom.
- Svarprosenten er betre enn i fjor, men fortsatt ikkje alle som har gjennomført den. Dette må bli mål for neste år att.

6.4 Garmo oppvekstssenter

6.4.1 Hovudoppgåver

Å leggje til rette slik at alle opplever meistring kvar dag, med fortsatt fokus på dei grunnleggjande dugleikane. Vi har fokus på at overgangen frå barnehage til barneskule til ungdomsskule skal vere god. Vi skal arbeide for at læringsmiljøet skal bli enda betre og vi vil ha eit særskilt fokus på det psykososiale læringsmiljøet. Vi vil leggje til rette for eit godt samarbeid mellom heim og skule.

6.4.2 Kommenterarar til utviklingstrekk

- God innsøking til barnehagen. Samarbeidet mellom barnehagane i kommunen har auka med m.a. felles årsplan. Fokus på barns trivsel og satsing i matematikk.
- Krava til lærarane si kompetansa aukar. Satsing på matematikkfaget og fokus på rekning i alle fag. Stort fokus på grunnleggjande ferdigheiter.
- Stabil elevtalsutvikling, litt aukande.

6.4.3 Utfordringar framover

- Vidareutvikle heimesida vår til å bli ein god informasjonskanal
- Stadig aukande krav til kompetanse utgjør ei utfordring på ein så liten skule med fåe lærarar.
- Å skape eit godt psykososialt miljø der alle elevane kjenner som ein del av felleskapen.
- Bruke matematikk i alle fag og tilretteleggje for matematisk forståing i barnehagen.

6.4.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Garmo oppvekstssenter		
			resultat 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Brukar skule	Opplevd kvalitet	Sosial trivsel	4,4	4,6		4,8
		Trivsel lærar	4,1	4,6		4,5
		Fagleg rettleiing av lærar	3,4	3,1		3,5
		Mobbing på skulen	1,4	1,8		1,0
		Tilfreds med dialog heim- skule	4,3	4,0	4,6	6,0
Brukar barnehage	Opplevd kvalitet	Tilfreds med tilgjenge	5,4	5,8	5,7	6,0
		Foreldra sine mogleg- heiter for medinnflytelse	4,5	4,6	4,7	4,5
		Respektfull behandling av barnet	5,3	5,6	5,8	6,0
		Barnehagen sitt bidrag til språkutviklinga til barnet	5,0	5,0	5,4	5,0
		Målt kvalitet	Talet på barn på venteliste		2	0
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,6	5,0	5,2	4,9
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	3,7	4,0	3,7
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte?	4,9	4,8	4,6	4,8
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	4,7	5,4	5,2
		I kva grad har du tid til å gjera jobben din?	3,9	3,8	3,9	3,9
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,1 %	6,2 %	2,1 %
		Sjukefråvær langtid		1,7 %	5,0 %	1,7 %
	Svarprosent med- arbeidarundersøking		100 %	100 %	100 %	
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,6	4,8	5,0	4,6
		I kva grad legg arbeids-gjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,1	4,7	4,2

6.4.5 Rekneskapsversikt

Garmo oppvekstssenter	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	5 997 177	6 513 608	516 431
Kjøp av varer og tenester	1 125 502	1 064 607	-60 895
Kjøp av tenester frå andre	0	5 037	5 037
Overføringar	152 000	118 817	-33 183
Salsinntekter	-426 000	-438 802	-12 802
Refusjonar	-235 000	-719 068	-484 068
Finansinntekter/transaksjonar	-215 277	-231 903	-16 626
Sum Garmo oppvekst	6 398 402	6 312 296	-86 106

6.4.6 Resultatindikatorar

Resultatindikatorane for skulane i Lom er samla i ein tabell i kapitlet 6.1.4 på side 21.

Resultatindikatorane for barnehagane i Lom er samla i ein tabell i kapitlet 6.6.6 på side 38.

6.4.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Garmo barnehage:</u>					
Talet på avdelingar	1	1	1	1	1
Talet på årsverk, pedagogar	1,3	1,1	1,1	1,3	1,3
Talet på årsverk, fagarbeidarar	2	2,1	2,8	2,5	2,5
Talet på årsverk, ufaglærte	0,5	0,7	0	0	0
Sum talet på årsverk	3,8	3,9	3,9	3,8	3,8
Talet på barn under 3 år	3	4	4	5	5
Talet på barn over 3 år	13	14	12	10	10
Sum talet på barn	16	18	16	15	16
<u>Garmo skule:</u>					
Elvetal pr. 01.10	33	33	30	29	24
Talet på tilsette lærarar	6	6	6	6	7
Av dei kvinner/menn	4k / 2m	4k / 2m	4k/2m	5k / 1m	6k/1m
Talet på tilsette assistentar	3	3	3	1	1
Lærartettleik	7,4	7,6	7,6	7,1	6,3

6.4.8 Kommenterar til avvik

Økonomi

Ingen store avvik

Målekart

- Langtidsfråværet er mykje høgare enn målet for 2013. Dette skuldast fleire lengere sjukmeldingar.
- Vi hadde nok ein vel ambisiøst mål på både dialog heim-skule, respektfull behandling av barnet og tilgjenge, med mål på 6.0. Vi ser at vi ligg over, eller på landsnitt på alle dimensjonane for brukarundersøkinga i barnehagen og for dei fleste på medarbeidarundersøkinga.
- Vi ser at vi skårar litt dårlegare på samarbeid enn i fjor, og dette er noko vi skal ta skikkeleg tak i nå framover.

6.5 Lom ungdomsskule

6.5.1 Hovudoppgåver

- Kvalitetssikring av læringsmiljøet med særskild vekt på grunnleggjande ferdigheiter i skrivning, lesing og rekning
- Tiltak for å betre elevane sin motivasjon for læring slik at dei kan gjennomføre det 13 årige skuleløpet
- Etter- og vidareutdanning av det pedagogiske personalet i høve til måla i Kunnskapsløftet

6.5.2 Kommenterarar til utviklingstrekk

- Skilnaden mellom elevane i møte med skulen er blitt større.
- Større skilnader i oppfølging av elevane frå heimane.
- ”Eit uroleg samfunn” verkar inn på elevane si læring.
- Informasjonsstraumen og tilgjenge til media skaper behov for grensesetting og etiske retningslinjer.
- Krav om dokumentasjon av elev- og skulevurdering.
- Krav til kommunen om eit forsvarleg system for å sikre at krava i opplæringslov og forskrift blir fylgde.
- Elevane mykje mindre fysisk aktive enn før. Svært mange bruker mykje tid på ulike variantar av data.
- Mange elevar fullfører ikkje vidaregåande utdanning.

6.5.3 Utfordringar framover

- Legge til rette for tilpassa opplæring. For å få til dette er det viktig med delingstimar
- Fremje ein vurderingskultur ved skulane, der m.a. lærarane ved ”undervegsvurdering” av elevane informerer dei om deira faglege ståstad i høve til kompetansemåla i faget.
- Gjennom m.a. vurderingsarbeidet få elevane i større grad til å ta del i utviklinga av læringsmiljøet.
- Utvikle bruken av IKT i skulane gjennom m.a. læringsplattformen It’s learning slik at skulane kan bli mellom dei fremste i landet i bruk av elektroniske læringsverktøy.
- Bruk av databaserte opplæringsprogram.
- Gjennom rekruttering og etter- og vidareutdanning gjera skulane i stand til å nå måla i Kunnskapsløftet.
- Sikre nok ressursar til skulen for å følge opp krav frå elevar, foreldre og storsamfunn. Her er delingstimar det viktigaste tiltaket.
- Ein del elevar slit med å få gjort lekser derfor tilbyr skulen leksehjelp etter skuletid.
- Mange elevar slit med matematikk. Gjennom mattesatsinga i 6K – Mattelyst - vonar vi at lærarane skal få auka kompetanse til å konkretisere matematikkundervisninga. Det blir og viktig at ein legg vekt på grunnleggjande ferdigheit i rekning i alle fag.
- Lom har eit lite fråfall i den vidaregåande skulen. Skal ein halde fram med dette, så må så mange elevar som mogleg fullføre ungdomsskulen med karakter i alle fag Dette er ressurskrevjande då dette krev stor grad av tilpassing som gjer at ein må ein ha stor lærartettleik.
- Skulen har nokre framandspråklege elevar. Viktig at desse lærar så mykje norsk at dei kan gå vidare i skulesystemet. Det er og vanskeleg å få integrert jentene.

6.5.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg resultat 2012	Lom ungdomsskule		
				Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Brukarar	Opplevd kvalitet	Sosial trivsel	4,2	4,3		4,4
		Trivsel med lærarane	3,8	4,1		4,2
		Mobbing på skulen	1,4	1,2		1,2
		Fagleg rettleiing av lærar	3,1	3,8		3,8
		Tilfreds med dialog heim-skule	4,2	4,2		4,3
	Målt kvalitet	Gjennomsnitt grunnskulepoeng	39,9	37,4	41,3	39,0
	Resultat NP lesing 9. klasse, nivå 1 og 2 av 5 nivå	17,9 %	4,4 %	20,8 %	12,0 %	
Resultat NP regning 9. klasse, nivå 1 og 2 av 5 nivå	18,4 %	11,5 %	8,3 %	14,0 %		
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,6	5,8	5,7	5,5
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	3,9	5,2	5,3	5,2
		I kva grad har du tid til å gjera jobben din?	3,9	4,2	3,8	4,2
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		0,5 %	1,3 %	2,0 %
	Sjukefråvær langtid		1,9 %	2,1 %	3,0 %	
	Svarprosent medarbeidarundersøking		95 %	68 %	85 %	
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,3	5,3	5,5	5,3
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,1	5,1	5,3	5,1

6.5.5 Rekneskapsversikt

Lom ungdomsskule	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	9 947 775	9 954 148	6 373
Kjøp av varer og tenester	2 461 263	1 936 302	-524 961
Kjøp av tenester frå andre	70 000	77 910	7 910
Overføringar	361 400	305 681	-55 719
Salsinntekter	-175 000	-373 753	-198 753
Refusjonar	-774 400	-902 602	-128 202
Overføringar	-900 000	-1 308 900	-408 900
Finansinntekter/transaksjonar	-90 900	-113 273	-22 373
Sum Lom ungdomsskule	10 900 138	9 575 512	-1 324 626

6.5.6 Resultatindikatorar

Resultatindikatorane for skulane i Lom er samla i ein tabell i kapitlet 6.1.4 på side 21.

6.5.7 Nøkkeltal

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
<u>Lom ungdomsskule:</u>					
Elvetal pr. 01.10	105	97	86	76	88
Talet på tilsette lærarar	18	16	16	17	16
Av dei kvinner/menn	11 / 7	11 / 5	11 / 5	12 / 5	11 / 5
Talet på tilsette assistentar	2	4	2	2	2
Lærartettleik	12,2	12,4	12,4	11,4	12,3
<u>Vaksenopplæringa:</u>					
Talet på elevar/elevplassar		16	26	25	23
Talet på lærarårsverk	1,20	1,0	1,5	2,0	1,3

6.5.8 Kommenterar til avvik

Det er liten skilnad på mål og resultat for utvalde måletal. Med så små grupper vi har, så vil det fort bli ein del variasjon på måletala for nasjonale prøver og grunnskulepoeng. Lærarane gjev uttrykk for at dei har mindre tid til å gjere jobben sin enn tidlegare. Rekneskapan viser at ungdomsskulen har eit overskot på om lag ein million kroner(10%). Dette skuldast først og fremst lågare lønsutgifter på grunn av pålagde nedskjeringar og at rektor har pensjonistløn. Skulen har og fått større refusjonsinntekter enn budsjettet.

6.6 Loar barnehage

6.6.1 Hovudoppgåver

Barnehagen sitt samfunnsmandat:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.»

Barnehagen sitt verdigrunnlag:

«Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og natur, åndsfrihet, nestekjærighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.» Barnehageloven § 1.

I tillegg skal barnehagen følgje dei retningslinjer som Rammeplan for barnehagen gjev.

6.6.2 Kommenterar til utviklingstrekk

- Store variasjonar i barnetal og etterspurnad etter barnehageplassar frå år til år.
- Stadig fleire små barn; ikkje plass til alle på småbarnsavdelingane.
- Få barn har 2 og 3 dagarstilbod.
- Barna har dagleg lengere opphaldstid.
- Mange ynskjer plass i løpet av barnehageåret.
- Fokus på barns trivsel. (Ny rettleiar frå Utdanningsdirektoratet og satsing frå Fylkesmannen)
- Satsing på matematikk i barnehagen i heile Nordalen i samarbeid med Matematikksenteret.

6.6.3 Utfordringar framover

- Store variasjonar i barnetal og etterspurnad etter plassar, gjer det utfordrande å planleggje organisering av barnehagetilbodet.
- At mange ynskjer plass i løpet av barnehageåret., gjer det vanskeleg å planleggje ressursbruk og fordeling av plassar.
- Leggje til rette for stadig fleire småbarn: Det er ikkje plass til alle på småbarnsavdelingane, noko som skaper utfordringar spesielt i høve plass til stell og soving.
- Få fram barna sin oppleving av eigen trivsel i barnehagen:
- Meir systematisk observasjon, bruke barnesamtaler og praksisforteljingar.
- I større grad leggje til rette for allsidige aktivitetar og utfordringar tilpassa barna sine interesser og nivå for å auka trivselen til barna. Undersøkingar viser at særleg gutane saknar dette.
- Møte stadig auka krav om læring, og på same tid ivareta leiken og barn sin trivsel.

6.6.4 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar barnehage		
			resultat 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Brukarar	Opplevd kvalitet	Tilfreds med tilgjenge	5,4	5,7	5,5	5,5
		Foreldra sine moglegheiter for medverknad over barnehagetilbodet	4,5	5,2	5,0	4,6
		Respektfull behandling av barnet	5,3	5,6	5,6	5,5
		Barnehagens bidrag til språkutviklinga	5,0	5,2	5,3	5,3
Målt kvalitet		Talet på barn på venteliste		0	0	0

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Loar barnehage		
			resultat 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	4,7	4,4	4,5
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	4,3	4,1	4,0
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,9	4,3	4,6	4,5
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	4,8	4,9	4,8
		Samarbeid/trivsel med kolleger	5,1	4,5	4,8	5,0
		Stoltheit over eigen arbeidsplass	4,7	4,9	5,1	4,8
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid			3,1%	
	Sjukefråvær langtid			2,2%		
	Svarprosent medarbeidarundersøking		67 %	75 %	100 %	
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	Fagleg og personleg utvikling	4,4	4,6	4,8	4,3
		I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet?	4,6	4,7	4,8	4,5
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,6	4,9	4,1

6.6.5 Rekneskapsoversikt

Loar barnehage	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	10 399 400	10 242 584	-156 816
Kjøp av varer og tenester	1 553 420	1 139 565	-413 855
Kjøp av tenester frå andre	0	5 248	5 248
Overføringar	101 100	147 561	46 461
Salsinntekter	-1 810 700	-1 658 067	152 633
Refusjonar	-621 100	-720 501	-99 401
Sum grp. Ansvar: 03 barnehage	9 622 120	9 156 390	-465 730

6.6.6 Resultatindikatorar for barnehagane i Lom

Førebels Kostra-tal rapportert 17. februar 2014	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Opp- land 2013	Komm- gruppe 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år i kroner, barnehager	112 462	127 227	120 683	139 764	101 295	116 183	117 296	119 018
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	85,6	87,6	83,2	85,4	88,0	90,0	91,2	90,8
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	73,0	75,9	65,9	68,5	76,9	76,8	78,1	77,4
Korr. brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	156 371	174 529	170 847	192 274	142 862	162 825	160 445	163 939
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime	64	67	69	70	56	56	58	55
Andel ansatte med førskulelærerutdanning	34,3	40,5	41,2	44,4	39,0	32,1	34,0	34,1
Andel ansatte med anna pedagogisk utdanning	5,7	2,7	2,9	-	-	3,0	4,0	3,4
Andel assistentar med førskulelærerutd, fagutd, eller anna pedagogisk utdanning	88,9	90,9	100,0	46,7	55,2	39,7	38,4	30,2

6.6.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Loar barnehage:</u>					
Talet på avdelingar	5	5	5	5	5
Talet på årsverk, pedagogar	6	6,2	5,8	6	6
Talet på årsverk, fagarbeidarar	10,8	8,2	8,8	12,4	8,6
Talet på årsverk, uflaglærte	0,8	0,8	0,8		
Talet på årsverk, spesialpedagogar	0,5	0,5	0,75	0,6	0,6
Sum talet på årsverk	18,1	15,7	16,15	19	15,2
Talet på barn under 3 år	15	16	17	22	16
Talet på barn over 3 år	65	51	47	40	45
Sum talet på barn	80	67	64	62	61
<u>Odda barnehage: *)</u>					
Talet på avdelingar	1	1	1	1	1
Talet på årsverk, pedagogar	1	1	0,75	1	1
Talet på årsverk, faglærte	0,93	1,43	0,7	1,4	0,93
Sum talet på årsverk	1,93	2,43	1,45		1,93
Talet på barn under 3 år	2	4	4	2	1
Talet på barn over 3 år	5	5	5	6	7
Sum talet på barn	7	9	9	8	8

6.6.8 Kommenterar til avvik

Ingen store avvik.

6.7 Miljø, teknisk, næring

6.7.1 Hovudoppgåver

Tenesteområdet har ansvar for planarbeid, miljø- og naturforvaltning, næringsutvikling, landbruksforvaltning, tekniske tenester innan veg, vatn, avlaup og renovasjon, vaktmeisterteneste, reinhald, byggesakshandsaming, kart- og geodataforvaltning, generell beredskap og førebygging mot naturskade og ulykker. I 2013 har det i tillegg vore arbeidd med prosjekta «Inn på tune», Lom nasjonalparklandsby gjennom «Naturarven som verdiskapar» og etterarbeid etter prosjektet «Liv i Lom».

6.7.2 Kommenterar til utviklingstrekk

- Liten stabilitet på leiarfunksjon ved tenesteområdet over fleire år. Leiaroppgåvene har i perioder vorte delt mellom Terje Hoel og Sander Sælthun.
- Ola Helstad (administrasjonssjef) har hatt rolla som leiar av tenesteområde i perioden frå januar 2013. Øyvind Sødal har vore konstituert kommunalsjef for tenesteområdet frå 1. oktober, som gjeld fram til 1.oktober 2014.
- Åshild Myhre Amundsen vart fast tilsett som næringssjef og landsbykoordinator frå juli 2013.
- Egil Olav Nyrnes har vore tilsett som landsbyvakt frå mai-september (timesbasert), og Anne Marstein har vore tilsett på prosjektet Lom nasjonalparklandsby i perioden mai-juli i 20 % stilling.
- Kristine Sørli er engasjert i 20 % stilling for å følgje opp lovsaker etter jord-og konsesjonslova i ledig stillingsressurs ved landbruk, som følgje av jordbrukspermisjon.
- Magnhild Heidi Olsen har arbeidd to månadsverk hausten 2013 med ansvar for innføring av regionalt miljøtilskot (RMP).
- Landbruket i Lom er i endring og talet på mjølkeprodusentar går ned. Fleire unge tek over landbrukseigedommar og satsar på vidare landbruksdrift eller ny drift på garden. Det er interesse for investeringar og søknad om støtte via BU-ordninga.
- Søknader om SMIL-midlar held seg på eit jamt høgt nivå.
- Arbeidet med prosjektet «Inn på tune» har starta i 2013. Prosjektet vidareførast i 2014-15. Det er etablert avtale mellom gardbrukarar og kommunale etatar.
- Aktiv dialog med næringslivet gjennom m.a. opne arrangement, besøksrunde m/ politisk leiing og elektronisk.
- Fokus på Ungt Entreprenørskap med besøk hos Garmo, Loar og Lom ungdomsskule.
- Gjennomført tiltaksplan gjennom Lom nasjonalparklandsby, med m.a. fire kurs for reiseliv / handel med over 100 deltakarar.
- Totalt sett mange som tek kontakt for å få etableringsrådgjeving og bistand.
- Energi- og klimaplan for Lom vart vedteke juni 2010, i perioden etter vedtak har det ikkje vore sett av ressursar til gjennomføring av tiltaka i planen.
- Konkurransen for levering av varme frå bioeneganlegg er utført i 2013 og det er klargjort tomt for bygging. Planlagt start av anlegget er oktober 2014.
- Det har vore arbeidd med reguleringsplan for Ulstad bustadområde og regulering av mindre bustadfelt i Ner-Eggje.
- Forslag til kommunedelplan for avløp vart sendt på offentleg ettersyn, og handlingsplanar for kommunale avløpsanlegg og private avløpsanlegg vart revidert for perioden 2014-2017.
- Omfanget av kart og oppmålingsarbeid er omkring same nivå som føregåande år. Det vart inngått vertskommuneavtale for regionalt geodatasamarbeid i Nord-Gudbrandsdalen for å ivareta og utvikle kompetanse innan kart- og geodatafaget. Lom kommune er ein tydeleg bidragsytar inn i samarbeidet.

6.7.3 Utfordringar framover

- Tenesteområdet har fleire fagområde med behov for kompetansearbeidskraft. Oppgåvetilfanget er også på mange område større enn det dei tilsette har moglegheit til å ta unna. For å oppretthalde gode tenestetilbod og utøving av forvaltningsmynde, er det ei utfordring og organisere og prioritere personalressursane og å rekruttere og behalde kompetanse.
- Funksjon som tenesteleiar MTN har vore heilt og delvis i vakanse over lengre tid.
- Ei utfordring å jobbe i eit langsiktig perspektiv med næringsutvikling utan operativ næringsplan.
- Sårbart med eit lite fagmiljø og eit breitt spekter av oppgåver.
- Elektronisk søknadshandsaming på landbrukssida blir kontinuerleg utvida, og fører med seg ny kompetanse på søkjar og sakshandsamarsida.
- Landbrukskontoret er sårbart ift. frávær, kompetanse og hastevedtak ved rovdyrskade.
- Etter kartlegging av område med skredfare i kommunen er det behov for gjennomføring av sikringstiltak i skredutsette område. Utsikter til klimaendringar og forsterka krav i lovverk gjer at tenesteeininga må setja enda sterkare fokus på dette framover.
- Det er høgt fokus på planarbeid og det vil være utfordrande å finne ressursar og bemanning til å sikre framdrift i arbeidet med revisjon av kommunens overordna planverk og arealplanar.
- Aktsemds- og faresonekart om naturfare vil gje føringar som må innarbeidast i overordna arealplanar.
- Kommunedelplan Fossbergom er under arbeid, og samla arealdel for resten av kommunen krev revisjon. Ressurssituasjonen har ført til at revisjonsarbeidet er utsett til 2014-15.
- Oppfølging og ferdig vedtak av kommunedelplan for avløp, saman med gjennomføring av store utbyggingsprosjekt som reovering av reinseanlegga i Garmo og på Leirmo skal gjennomførast i kommunal regi dei næraste åra med medverknad frå tenesteeininga. Det vil vere utfordrande å gjennomføre dette arbeidet ved sidan av dei ordinære drifts- og forvaltningsoppgåvene.
- Auka bygningsmasse og vedlikehaldsbehov, skapar utfordringar for vaktmeistertenesta og reinhaldspersonalet.
- Det er store forventningar knytt til etablering av regionalt geodatasamarbeid. Tenesteområdet må søkje å finne rett nivå ift. forventningar her og til forvaltningsoppgåvene innan kart- og oppmålingsarbeid lokalt.

6.7.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg Miljø, teknisk, næring			
			res. 2012	Res. 2012	Res. 2013	Mål 2013
Brukarar	Opplevd kvalitet	Resultat for brukarane, byggjesak		5,2	4,8	5,0
		Generell oppleving av kvalitet, byggjesak		5,3	4,9	5,0
		Resultat for brukarane, vasskvalitetet og vasstrykk		5,6	5,5	5,0
		Resultat for brukarane, funksjon på avlaupssystemet		5,5	5,2	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, tillit og respekt		5,5	5,3	5,0
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, service og tilgjenge		5,4	5,0	4,5
		Resultat for brukarane, vatn og avlaup, informasjon		4,8	5,0	4,5
		Renhaldstenesta leverer tjenester av god kvalitet				5,0
		Renhaldstenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få				4,0

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg	Miljø, teknisk, næring			
			res. 2012	Res. 2012	Res. 2013	Mål 2013	
Brukarar	Opplevd kvalitet	Vaktmestertenesta leverer tenester av god kvalitet				5,0	
		Vaktmestertenesta tydeleggjer kva for tenester eg kan få				4,0	
	Målt kvalitet	Andel vassprøver som tilfredsstiller krav i forskrift	100 %	100 %	100 %		
		Andel avlaupsprøver som tilfredsstiller krav i forskrift	100 %	100 %	100 %		
	Avklaring av forventning	Andel tenestestader med serviceerklæring		10 %	15 %	10 %	
Ressurs- styring	Prioritering	Sjølvkostrekneskap vatn, dekningsgrad	100 %	100 %	100 %		
		Sjølvkostrekneskap avlaup, dekningsgrad	100 %	100 %	100 %		
		Sjølvkostrekneskap renovasjon, dekningsgrad	100 %	100 %	100 %		
		Sjølvkostrekneskap feiing, dekningsgrad	100 %	100 %	100 %		
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,7	4,6	4,5		
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala	3,5	4,4	5,0		
		Løyser dykk felles arbeids- oppgåver på ein god måte?	5,0	5,2	5,2		
		Har du høve til å arbeide sjølv- tendig?	5,3	5,2	5,2		
		I kva for grad tru du at arbeids- plassen har eit godt omdøme blant innbyggjarane i kommunen	4,2	4,4	4,5		
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid	2,4 %	3,1 %	3,0 %		
		Sjukefråvær langtid	2,6 %	3,0 %	3,0 %		
		Svarprosent medarbeidar- undersøking	55 %	50 %	70 %		
		Andel gjennomførte med- arbeidarsamtalar	95 %	70 %	100 %		
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	5,0	4,6	4,8		
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,3	4,1	4,5		
	Målt kvalitet	Gjennomførte kompetansetiltak i høve overordna kompetanse- plan	100 %	100 %	100 %		

6.7.5 *Rekneskapsoversikt*

Miljø, teknisk, næring	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	14 871 674	16 158 935	1 287 261
Kjøp av varer og tenester	8 718 064	11 712 791	2 994 727
Kjøp av tenester frå andre	6 741 192	7 016 624	275 432
Overføringer	2 574 869	3 412 445	837 576
Finansutgifter/transaksjonar	15 625	1 089 765	1 074 140
Salsinntekter	-11 309 000	-15 543 424	-4 234 424
Refusjonar	-6 272 650	-7 877 677	-1 605 028
Overføringer	-548 862	-918 292	-369 430
Finansinntekter/transaksjonar	-6 352 586	-5 177 513	1 175 073
Sum MTN	8 438 327	9 873 653	1 435 326

6.7.6 *Resultatindikatorar*

Førebels Kostra-tal rapportert 17. februar 2014	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm- gruppe 2013	Opp- land 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Årsgebyr for vassforsyning	2 542	2 667	2 770	5 312	2 688	3 392	3 371	3 020
Årsgebyr for avlaupstenesta	3 215	3 379	3 874	2 011	1 946	3 606	4 264	3 383
Årsgebyr for avfallstenesta	2 000	1 930	1 887	2 190	1 453	2 284	2 080	2 472
Gjennomsnittleg saksbehandlings- tid, vedtekne reguleringsplanar (kalenderdagar)	83	..	..	..	..	..	..	..
Gjennomsnittleg saksbehandlings-tid, oppmålingsforretning (kalenderdagar)	43	33	24	27	18	..	..	..
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal veg og gate	56 594	49 406	61 000	59 059	153 179	76 877	112 482	126 159

6.7.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Talet på tilsette:</u>					
I kommunehuset (Midtgard)	9	9	10	9	9
Utanfor kommunehuset (Midtgard)	23	24	23	24	24
I prosjektstillingar	1	1	1	0	2
<u>Sakshandsaming:</u>					
Journalpostar (inn- og utgåande post)	2 279	2 140	2207	2 237	2543
Talet på byggjesaker	91	105	67	52	98
Talet på vedtekne kommuneplanar	0	0	0	0	0
Talet på vedtekne reguleringsplanar	1	0	4	1	2
Talet på matrikkelbrev	39	14	16	22	18
Talet på jordlovssaker og konsesjonssaker	14	14	8	4	5
Brukarar som søker produksjonstilskot - to omgangar pr. år *)	143	151	157	149	146
Brutto produksjonstilskot (tal i millionar kroner)	31	33,6		37,7	38,9
Regionale miljøtilskot (tal i milionar kroner)	1,6	1,6	1,6	1,8	1,9
Talet på utsendte gardskart til gardbrukarar	0	0	0	0	0
Talet på gardskart, innkomne svar (ferdig prosjekt)	0	0	0	0	0
Talet på gardskart med rettingar	30	20	<10	<10	10
Søknadar om dispensasjon for motorferdsel i utmark	16	25	20	18	18
<u>Drift av kommunaltekniske anlegg:</u>					
Talet på anlegg for kommunal vassforsyning	4	4	4	5	5
Talet på kommunale reinseanlegg	4	4	4	4	4
Talet på innbyggjarar knytt til kommunalt avlaupsnett	1 200	1 210	1210	1 216	1 200
Talet på innbyggjarar ikkje knytt til kommunalt avlaup	1 205	1 200	1207	1 201	1 164

*) ca 300 søknader totalt, to søknadsrunder pr år.

6.7.8 Kommenterar til avvik

- Resultat frå brukarundersøking har stabilt gode resultat på høge måltal.
- Oppslutning om medarbeidarundersøkinga er på 50 % som er under målet. Resultat viser stabile resultat i forhold til målsetting. Det er svak negativ utvikling innan læring og fornying. Dette er rapportert på spørsmål om læring og arbeidsgjevars tilrettelegging for kompetanseutvikling osv. Auka tidspress og omfang på sakshandsaming og arbeidsoppgåver kan føre til at medarbeidarane ikkje finn rom for kompetanseutvikling i det daglege. Det er ønskje om betring av standard på arbeidslokala.
- Samla rekneskapstal syner sum meirforbruk/mindre inntekt som gjev resultat på 1,4 mill. over budsjett. Avvika skuldast i stor grad meirforbruk på 560 000 på drift av kommunale vegar og underdekking med inntekt frå gebyr på avlaup/reinsing på 680 000. Meirforbruk på kommunale vegar er i stor grad knytt til ekstrem frostvinter og stort behov for klargjøring av overvassystem for snøsmelting. Avviket knytt til avlaup/reinsing vil bli balansert i sjølvkostrekneskapen og gje inndekking over 5 år.
- På investeringsida er det overforbruk på 160 000 på vegprosjekt i Garmo, og budsjett/rekneskapsteknisk avvik på 2,5 mill. knytt til Utgard. Avviket er rekneskapsteknisk av di det ikkje er avvik på totalt investeringsbudsjett for Utgard.

6.8 Helse og velferd

6.8.1 *Hovudoppgåver*

Etter helse- og omsorgsloven:

Kommunen skal sørge for at personar som oppheld seg i kommunen får tilbod om naudsynte helse- og omsorgstenester. Dette omfattar alle pasient- og brukargrupper, herunder personar med somatisk eller psykisk sjukdom, skade eller lidning, rusmiddelproblem, sosiale problem eller nedsett funksjonsevne (Jfr. helse- og omsorgsloven § 3-1).

Etter Folkehelseloven:

- Kommunen skal fremje befolkninga si helse, trivnadl, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å førebyggje psykisk og somatisk sjukdom, skade eller lidning, bidra til utjamning av sosiale helseforskjellar og bidra til å beskytte befolkninga mot faktorar som kan ha negativ innverknad på helsa.
- Kommunen skal fremje folkehelse innan dei oppgåver og med dei verkemedlar kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tenesteyting.
- Kommunen skal medverke til at helsemessige omsyn blir ivareteke av andre myndigheiter og verksemdar. Medverkknad skal skje blant anna gjennom råd, uttaler, samarbeid og deltaking i planlegging. Kommunen skal leggje til rette for samarbeid med friviljug sektor (Jfr. Folkehelseloven § 4).

6.8.2 *Kommentarar til utviklingstrekk*

- Det regionale helsesamarbeidet er stadig under utvikling. Bruken av dei intermediære sengane har teke seg opp i 2013 i høve til 2012. Utnyttingsgraden er langt høgare i 2013 enn 2012 (i 2012 i underkant av 50% belegg – i 2013 ligg belegget på over 80%). Det har i 2013 vore gjennomført 2 parallelle evalueringar av helsesamarbeidet – ei av Agenda Kaupang (bestilt av Sel kommune) og ei av 6KHelse (bestilt av rådmannsutvalet).
- Den regionale legevakta ser ut til å ha fungert bra i 2013, sjølv om det er utfordringar knytt til vaktbelastninga for dei legane som også har bakvakt. Dette er ei problemstilling som også er teke opp i evalueringa av helsesamarbeidet (Agenda Kaupang og 6KHelse).
- 6K-Helse har faste månadlege samarbeidsmøter der også dagleg leiar ved NGLMS og koordinator for samfunnsmedisin deltek ved behov. I desse møtene blir felles utfordringar drøfta.
- Gjennom heile året 2013 har prosessen med planlegging og innfasing av naudnettet pågått. Opplæring til legane og øvrig helsepersonell er planlagt i februar-14.
- Helsestasjonen har i 2013 opplevd auka press på skulehelsetenesta p.g.a. større behov for oppfølging av barn og unge med psykiske vanskar. Helsesyster meiner dette er ein konsekvens av at spesialisthelsetenesta ikkje tek i mot henvisningar før alt er prøvd ut lokalt og at det i tillegg kan vera ventetider.
- I 2013 fekk alle gravide og barselkvinner tilbod om EPDS (Edinburg metoden for tidleg oppdaging av depresjon). I barseltid tilbod om samtale 8 veker etter fødsel. Dette utgjer ekstra konsultasjon av ca. 1½ time varigheit. Jordmor og bår helsesystemene har delteke i opplæringsprogrammet «Tidleg Intervensjon», opplæringsprogrammet i bruk av kartleggingsverktøy og samtalemetodikk i møte med gravide og småbarnsforeldre. Skriftleg samarbeidsavtale med Lom kommune og KoRus/Kompetansesenter Rus Øst.
- Folkehelsearbeidet har vorte meir synleg både lokalt og regionalt. Det er dialog med Skjåk om eit evt. samarbeid om folkehelsearbeidet etter at folkehelsekoordinator slutta i stillinga si på slutten av 2013. Frisklivssentralen vart etablert i fleirbrukshuset Utgard da det stod ferdig på slutten av året 2013.
- 2013 var andre året med Samhandlingsreformen og Lom kommune ser ut til å ha greidd å ta utfordringa med å ta attende ferdigbehandla pasientar frå sjukehuset. Betalte ikkje noko til sjukehuset for ferdigbehandla pasientar i 2013. I 2013 vart både fysioterapien og ergoterapien styrka med 50% kvar. Dette var ei styrking av to tenester der Lom hadde låge ressursar frå

før og som er viktige element i tenesteapparatet for å møte utfordringane i Samhandlingsreformen.

- I 2013 vart det busett 10 flyktningar. Samstundes opplevde vi at det flytta i alt 14 flyktningar frå Lom til andre kommunar. Flyttingane skjedde før introduksjonstida var fullført i busetjingskommunen Lom. Gjennomgangstonen er at mange av flyktningane ynskjer å flytte til ei større kommune/ein by for å møte fleire av sine landsmenn og koma inn i eit større miljø. Kommunestyret gjorde i 2013 vedtak om å busetja 10 nye flyktningar pr. år i perioda 2014-2016. Lom kommune starta i 2013 bygging av 6 nye bustader til flyktningar/ vanskelegstilte. Dette skal etter planen stå ferdige i løpet av april-2014.
- Frå tenesteapparatet blir det framleis opplevd som vanskeleg å skaffe språkpraksisplassar til alle, sjølv om det har gått i orden med nokre nye det siste året. Einskilde har også med seg ein del "ballast" frå tidlegare i livet som etter kvart gjev seg utslag i ymse helseutfordringar.
- Kommunestyra i Lom og Skjåk gjorde i januar-2012 vedtak om full samlokalisering av dei to Nav-kontora. Anbudsprosessen for å finne lokalar for felles Nav-kontor for Lom og Skjåk starta våren-2012 og vart ikkje avslutta før i desember-2013. Da vart det beslutta at kontoret skal ligge i Bismo. Flytting til det nye kontoret er planlagt i løpet av juni-2014.
- Forprosjekt for nytt helsesenter vart godkjent/vedteke av kommunestyret hausten 2013. Det vart da også løyvd midlar for å gå vidare med detaljprosjekteringa. Denne vart utlyst på anbod i januar-2014.

6.8.3 *Utfordringar framover*

- Forprosjekt helsesenter vart ferdig i 2013 og det vart løyvd midlar for detaljprosjektering. Anbudsutlysing vart gjort på starten av 2014. Blir spanande å følgje prosessen vidare – ei detaljprosjektering skal ende opp i ei ny anbudsutlysing for å realisere detaljprosjekteringa. Spanande å sjå om dei framtidige anboda er på det nivået som er lagt i økonomiplan for 2014 og 2015.
- Frisklivssentralen er flytta inn i det nye fleirbrukshuset Utgard. Tenesta har fått nye moderne lokalar og nytt utstyr og skal såleis ha gode moglegheiter til å utvikle tenesta vidare. Er i dialog med Skjåk kommune om eit framtidig samarbeid om folkehelsekoordinator.
- Helsesyster/helsestasjon si oppleving av at stadig fleire barn og unge har behov for oppfølging på grunn av psykiske lidningar er signal som må takast på alvor.
- Det regionale helsesamarbeidet vart i 2013 verkeleg sett på prøve. Den stramme økonomien i alle samarbeidskommunane gjorde sitt til at det var til dels tøffe møter og forhandlingar både på 6K-Helse-møtene og i rådmannsutvalet, men det kom til semje om ein ny finansieringsmodell for dei intermediære sengane. På ein del områder har nok ikkje kommunane i regionen noko reelt alternativ til regionalt samarbeid, det viktige blir å finne balansen mellom kva som kan løysast lokalt og kva som må løysast regionalt. Regional legevakt, ø-hjelpsplassar, jordmorvakt og innføring av naudnett er eksempel på oppgåver som det er naturleg å løyse regionalt.
- Regionalt samarbeid innan IT på helsesida er under stadig utvikling – m.a. blir det arbeid med å få på plass elektronisk meldingsutveksling mellom kommunane og det regionale helseforetaket – dette for å få til god, effektiv og sikker utveksling av pasientopplysningar.
- Busetjing og integrering av flyktningar er ei stor utfordring – både når det gjeld å skaffe bustader, arbeids- og språkpraksis og seinare arbeidsplassar. Lom kommune busette 10 nye flyktningar i 2013, og starta også bygging av 6 nye bustader som skal stå ferdige våren 2014. Lom kommune gjorde i 2013 vedtak om å busetja 10 flyktningar kvart år i perioden 2014-2016.
- 2014 blir eit spennande år for Nav i i Lom og Skjåk. Det er tidlegare gjort vedtak i kommunestyra i Lom og Skjåk om å samlokalisere Nav-kontora i dei to kommunane. Etter ei lang og utfordrande anbudsrunde i 2012/2013, vart det på slutten av 2013 beslutta at felles Nav-kontor skal ligge i Bismo. Det er også forventa at vurderinga av ein ny organisasjonsmodell for Nav Nord-Gudbrandsdal blir starta opp att i 2014 (Valdresmodellen er nemnt som ein aktuell modell).

6.8.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg		Lom	
			res. 2012	Res. 2012	Res. 2013	Mål 2013
Brukarar barnevern	Opplevd kvalitet	Barnevernstenesta bidreg til at ditt barn får det betre	4,2	4,6	*)	4,8
		I kor stor grad opplever du at dei tilsette i barnevernstenesta behandlar deg med respekt?	4,5	5,4	*)	4,8
		Kor fornøyd er du med moglegheita for å få kontakt med barnevernstenesta (tlf./fysisk oppmøte/epost)?	4,4		*)	
		Barnevernstenesta tek omsyn til dine ynskjer og behov	4,3	5,0	*)	4,8
		Barnevernstenesta gjev meg nok informasjon	4,1	5,6	*)	4,8
		Barnevernstenesta tek deg på alvor	4,3	5,5	*)	4,8
		Alle lovpålagte fristar skal haldast		100%	86%	100%
		Alle saker har sluttrapport etter endt undersøkjing		100%	100%	100%
		Alle barn har ein aktiv tiltaksplan		100%	100%	100%
		Barne- og fam.verngruppa besøkje alle barnehagar og skular i året		3 (tre)	3 (tre)	4 (fire)
		Brukarar psykisk helse- arbeid	Opplevd kvalitet	I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til at du får eit meir aktivt liv	3,6	3,8
I kor stor grad opplever du at tenesta bidreg til auka tryggleik?	3,5			3,8	3,4	3,6
I kor stor grad behandlar dei tilsette deg med respekt?	3,8			4,0	3,8	3,8
Brukarar sosial	Opplevd kvalitet	På grunn av for få svar på brukarundersøkinga kan ikkje resultat gjerast offentleg	-	-	-	-
Brukarar helse- stasjon	Opplevd kvalitet	I kor stor grad føler du at du kan ta opp vanskelege tema med dei tilsette på helsestasjonen?	4,8	4,6		4,3
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette møter deg og barnet ditt med vennlegheit og respekt?	5,6	5,6		5,1
		Korleis opplever du moglegheita for å få kontakt med helsestasjonen (telefon, fysisk oppmøte, e-post o.l?)	5,1	4,6		4,9
Brukarar ergoterapi	Opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det betre med det du trengte hjelp til?	5,0	4,7		4,4
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	5,7	5,3		5,2
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få ergoterapi er akseptabel?	4,7	4,5		4,5

*) Inga undersøking i 2013.

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg		Lom	
			res. 2012	Res. 2012	Res. 2013	Mål 2013
Brukarar fysioterapi	Opplevd kvalitet	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det bedre med det du trengte hjelp til?	5,0	4,7	4,4	4,8
		I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	5,7	5,3	5,4	5,6
		I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få fysioterapi er akseptabel?	4,7	4,3	4,3	5,0
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	4,5	5,1	4,8
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	4,0	4,2	3,4	4,0
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på ein god måte?	4,9	5,1	5,3	4,9
		I kor stor grad har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,4	5,6	5,2
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		<3%	2,7%	<3%
		Sjukefråvær langtid		<5%	3,6%	<5%
		Svarprosent medarbeidarundesøking		>80%		>70%
Læring og fornyng	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,6	4,5	5,2	4,8
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,0	4,3	4,2

6.8.5 Rekneskapsoversikt

Helse og velferd	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	17 634 151	19 248 691	1 614 540
Kjøp av varer og tenester	4 523 047	5 112 880	589 833
Kjøp av tenester frå andre	2 614 000	3 468 996	854 996
Overføringar	1 587 473	2 456 244	868 771
Finansutgifter/transaksjonar	91 500	136 386	44 886
Salsinntekter	-2 602 600	-2 580 190	22 410
Refusjonar	-2 983 800	-5 989 564	-3 005 764
Overføringar	-3 150 000	-4 364 101	-1 214 101
Finansinntekter/transaksjonar	-344 400	-451 030	-106 630
Sum Helse og velferd	17 369 371	17 038 312	-331 059

6.8.6 Resultatindikatorar

Førebels Kostra-tal rapportert 17. februar 2014	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm.- gruppe 2013	Opp- land 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstenesta	4 113	5 636	6 397	4 648	5 037	7 526	7 809	7 162
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-17 år	4,5	4,2	4,2	2,9	3,9	:	:	4,7
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet	..	..	139 500	..	24 800	:	:	40 592
Netto driftsutgifter til sosialtenesta pr. innbyggjar 20-66 år	918	818	995	2 902	2 504	1 951	2 634	2 965
Andelen sosialhjelpsmottakarar 20-66 år, av innbyggjarar 20-66 år	3,8	2,7	2,8	3,3	3,9	3,6	3,7	3,8
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar i kroner, kommunehelsetenesta	3 765	4 578	4 577	3 827	3 524	2 896	2 465	2 159
Legeårsverk pr 10 000 innbyggjarar, kommunehelsetenesta	12,4	14,4	15,2	18,3	14,3	12,7	11,6	10,1
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggjarar, komm.helsetenesta	7,6	7,6	9,7	13,3	12,6	9,9	11,1	8,9

6.8.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Legetenesta</u>					
Talet på konsultasjonar	5 494	6 289	-	5 299	5 798
<u>Ergoterapi og hjelpemiddelsentral</u>					
Aktive brukarar	283	249	237	211	212
Utleverte hjelpemidlar	719	464	507	533	428
<u>Svangerskapskontroll</u>					
Talet på fødslar i Lom	21	23	18	15	27
<u>Helsestasjonen</u>					
Talet på kontaktar	1 440	1 585	*)	*)	*)
<u>Helsestasjon for ungdom</u>					
Talet på kontaktar (besøk/tlf)	44	27	46	34	41
Fordeling i prosent jenter/gutar	98/2	100/0	100/0	99/1	100/0
<u>Fysioterapi</u>					
Årsverk fysioterapeut	2	2	1,8	1,8	2
Talet på konsultasjonar	1 942	1 547	1 585	1 577	1 833
Talet på pasientar	250	224	226	276	287
Aldersfordeling i prosent:					
0 - 19 år	9,5	13,0	11,0	13,0	15,0
20 - 59 år	50,8	51,0	52,0	50,0	49,0
60 - 79 år	34,0	29,0	23,0	27,0	26,0
80 år +	5,7	7,0	14,0	10,0	10,0

*) Ikkje mogleg å hente ut tal frå nytt datasystem.

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Vaktsentralen</u> (avvikla 01.09.2012)					
Talet på årsverk	5	5	5	-	-
Trafikktejing	79 515	76 504	75 223	-	-
<u>Psykisk helsevern:</u>					
Årsverk psykiatrisk sjukepleiar	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Talet på brukarar	51	58	66	75	57
<u>Frisklivsrettleiar</u> (ny frå 2011)					
Årsverk	-	-	0,2	0,2	0,2
Talet på tilvisingar	-	-	28	28	32
Talet på tilvisingar fordelte på alder:					
0 - 30 år	-	-	5	4	6
31 - 50 år	-	-	12	11	8
51 år og over	-	-	11	13	18
Nøkkeltal frå NAV					
<u>Sosialhjelp</u>					
Samla stønad i alt	640 714	590 250	1 019 995	1 028 000	1 055 350
Utbetalt som bidrag	474 137	512 000	816 727	917 000	963 540
Utbetalt som lån	166 577	78 250	203 268	111 000	91 810
Talet på sosialhjelpstilfelle	49	49	65	44	43
Stønadstilfelle fordelte etter alder:					
0 - 17 år	0	0	0	0	0
18 - 24 år	2	5	10	6	7
25 - 44 år	17	16	18	2	16
45 - 66 år	22	23	31	18	19
67 år +	8	3	5	3	1
<u>Støttekontaktar/avlastarar:</u> (overført til pleie og omsorg)					
Talet på støttekontaktar	10	3	2	4	-
Talet på klientar	7	3	4	6	-

6.8.8 Kommenterar til avvik

Legetenesta:

- Innleige av legevikar sumaren 2013 kosta i netto ca. 100.000.
- Fullfinansiering av forprosjekt helsesenter – bevilling 100.000 – totalkostnad kr 136.000
- Betalingsautomaten: leige ca. 47.000

Legevakt:

- Høgre utgifter enn budsjettert - til legevakt/legevaktvarsling - ca 88.000

Vaktsentralen:

- Overforbruk i høve budsjett 84.000

Nav:

- Underforbruk 140.000

KVP:

- Underforbruk 454.000

Sosialhjelp:

- Overforbruk 86.000

Barnevern:

- Totalt overforbruk på barnevernsområdet – ca 600.000
- Av dette: Fosterheim/avlastning fosterheim: Overforbruk ca. 400.000

Flyktingtenesta:

- Avsett 592.000 i påvente krav frå andre kommunar på grunn av flytting i 2013. Tenesta kjem likevel ut med eit overskott på 417.000.

Helse- og velferd kjem totalt ut med eit overskott på 331.000.

6.9 Institusjonsbasert omsorg

6.9.1 Hovudoppgåver

- Yte heildøgns pleie- og omsorgstilbod for brukare med langtids, korttids, rehabiliterings- eller avlastningsopphald ved Lom Helseheim. Det er et tverrfaglig samarbeid med fleire faggrupper og med økt vekt på aktivitet, kulturtiltak, ergoterapi, fysioterapi og sosialt arbeid.
- Tilbodet inneber tilsynslegeteneste og tannlegetilsyn.
- Pleie og omsorg har eget kjøken som også har ansvar for produksjon og levering av middag til heimebuande.
- Det gjevast undervisning for sjukepleiestudentar og lærlingar.

6.9.2 Kommenterar til utviklingstrekk

- Beleggsprosent 88.
- Stor endring i antall liggedøgn fra 2012 til 2013; en reduksjon på 1206 liggedøgn. Dette tyder på en dreining fra langtidsopphold til fleire korttids- og avlastningsopphald i forhold til i 2012
- Fokus på nye kvalitetsindikatorer, tiltaksplaner ift vedtak, dokumentasjon, målsamtaler
- Større behov for takheisar på grunn av endring i pasientgrunlaget
- SAM-AKS prosjektet førebur funksjonsinndeling i sjukeheimen

6.9.3 Utfordringar framover

- Yte omsorgstenester til rett tid, rett omfang, rett nivå med rett kompetanse
- Følge opp Saksutvalets bestilling
- Følge opp intensjonane i samhandlingsreformen.
- Planlegge kompetansebehov framover, for å sikre rekruttering av kvalifiserte arbeidstakarar
- Ha tilsette med spesialkompetanse innan geriatri.
- Forsette arbeidet for fleire korttids- og avlastningsplassar.
- Arbeide med kvalitetsforbetring internt og samarbeide med eksterne aktørar for å høgde kompetansenivået.
- Innføring av nytt system for legemiddelhandtering
- Følgje opp KS-vedtaket om felles koordinerande eining og tildelingskontor Lom og Skjåk.
- Planlegge for og tilpasse rutiner for elektronisk meldingsutveksling
- I samråd med legene sørge for å benytte kapasiteten som er bygd opp på LMS slik at det blir en kostnadseffektiv bruk av totale antall plasser
- Behov for god og rask tilgang på lege, ergo- og fysioterapi.
- Nok fagtid til tverrfagleg samarbeid, internkontroll, pårørande og medarbeidaroppfølging.
- Utfordrende med dårlig ventilasjon i 2 av avdelingene.
- Stort behov for oppgradering utstyr på institusjonskjøkkenet

6.9.4 Målekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Institusjonsbasert omsorg			
			Noreg res 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Brukarar	Opplevd kvalitet	Eg får legehjelp når eg treng det	5,2	5,8	5,5	*)
		Eg får smertelindring ved behov	5,6	6,0	5,7	*)
		Eg trivst saman med dei tilsette	5,6	5,9	5,9	*)
		Eg får stå opp når eg vil	5,3	5,9	5,8	*)
		Mi verdigheit blir i vareteke	5,5	5,8	6,0	*)
		Eg er fornøgd med kultur/underhaldningstilbodet	4,5	4,6	4,7	*)
		Eg har moglegheit til å koma ut i frisk luft	4,8	5,2	4,6	*)

*) Mål er satt etter ein karakterskala frå 1 til 4.

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Institusjonsbasert omsorg			
			Noreg res 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013
Brukarar	Målt kvalitet	Pasientar med tiltaksplan *)		100%	100%	
Ressursstyring	Prioritering	Plassar i institusjon i prosent av mottakarar av pleie- og omsorgstenester	18,3	26,2	26,5	
		Legetimar pr.veke pr. pasient i sjukeheim		0,58	0,58	0,34
Med-arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	3,1	3,2	4,0
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	3,9	4,1	4,5	4,7
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,8	5,0	5,3	4,8
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,1	5,3	4,9
		I kva grad trivst du saman med kollegane dine?		5,4	5,3	5,2
	Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,8 %	2,2 %	<3,5%
		Sjukefråvær Langtid		8,5 %	3,5 %	<6,0%
Svarprosent medarbeidarundersøking			29%	42 %	50%	
		Har du naudsynt kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgåver?	4,9		4,8	
Læring og fornying	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,9	4,5	4,6	4,3
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	3,9	3,9	4,0

6.9.5 Rekneskapsoversikt

Institusjonsbasert omsorg	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	29 419 914	30 163 879	743 965
Kjøp av varer og tenester	5 709 874	5 907 113	197 239
Kjøp av tenester frå andre	461 000	478 193	17 193
Overføringar	1 018 000	1 069 407	51 407
Salsinntekter	-5 250 000	-5 413 485	-163 485
Refusjonar	-2 173 000	-2 498 580	-325 580
Overføringar	0	-42 695	-42 695
Finansinntekter/transaksjonar	0	-102 791	-102 791
T o t a l t	29 185 788	29 561 041	375 253

6.9.6 Resultatindikatorar

Førebels Kostra-tal rapportert 17. februar 2014	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm-gruppe 2013	Oppland 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygg. 80+ år	341 510	349 032	353 201	381 716	338 131	329 353	325 410	348 990
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygg. 67+ år	122 944	125 294	123 340	111 438	115 786	111 396	104 371	109 686
Andel beboere 80 år og over i institusjonar	81,6	72,2	78,9	91,4	85,2	75,7	72,9	71,2
Andel innbyggere 80 år og over som er bebuarar på institusjon	20,3	16,9	19,5	23,9	20,7	14,8	13,0	13,5
Korr. brutto driftsutgifter, institusjon, pr. komm. plass	849 024	881 073	909 244	1 026 054	867 776	903 761	968 181	975 280

6.9.7 *Nøkkeltal*

	2009	2010	2011	2012	2013
Talet på årsverk	40,4	42,2	42,2	42,5	44,9 *)
<u>Tenestemottakarar etter alder:</u>					
Under 67 år	0	1	0	0	0
67 - 79 år	8	7	6	17	6
80 - 89 år	19	22	18	23	28
90 år +	13	13	12	34	33
Liggedagar institusjon	15 949	15 145	14 273	14 400	13 194
Beleggsprosent	106,6	101,2	95,38	95,96	88,17

*) Inkl. vikarstillingar i 2013

6.9.8 *Kommentarar til avvik*

- Institusjonsbasert omsorg - kommentarar til avvik rekneskap 2013
- Overforbruk på kr 375 000, som i hovudsak er meirforbruk på enkelte lønspostar og til bruk av vikarbyrå på institusjon.
- Overforbruket på kr 375 000 er 1,3% av vedteke budsjett.

6.10 Heimebasert omsorg

6.10.1 Hovudoppgåver

- Sørge for at personar som oppheld seg i kommunen skal bli tilbode **nødvendige helse- og omsorgstenester** etter helse- og omsorgslova, som hjelp i heimen, støttekontakt, tryggleiksalarm, avlastning, arbeidssenter for personar med utviklingshemming og dagtilbod for personar med demens.
- Heimetenestene består av mange deltenester som sørger for at hjelpetrengande eldre og personar med funksjonssvikt kan få bu og virke i eigen heim så lenge dei **ønskjer** det. Totalt 27 bueiningar i trygde- og omsorgsbustadar.

6.10.2 Kommenterar til utviklingstrekk

- Utskriving fra sjukehus skjer raskare, og gjer auka krav til tenester i heimen
- Meir komplekse behandlingssopplegg, som intravenøse innfusjoner oa.
- Auka krav til kompetanse og fagleg oppdatering
- Aukande krav til funksjonsvurderingar og gode dokumentasjonsrutiner for oppfølging av vedtak
- Heimebuende med demens krev meir aktivitets-/dagtilbod og avlastningstiltbod
- Auka fokus på rehabilitering i kommunen, krev auka tverrfagleg samarbeid

6.10.3 Utfordringar framover

- Yte heimetenester til rett tid, rett omfang, rett nivå, og med rett kompetanse
- Prioritere det førebyggjande perspektivet i tenesteytinga. Aktiv omsorg for å bidra til å auke og å oppretthalde funksjonsnivå hos den einskilde brukar.
- Det er behov for fleire tilrettelagde bustader, omsorgsbustader for å unngå for tidlig langtids institusjonsplass.
- Vidareutvikla bruk av EPJ, mobil omsorg i alle deler av Heimetenesta
- Målsamtaler med nye brukarar, formidling av innhald i vedtak.
- Alle tilsette skal ha opplæring i dokumentasjon, og kjenne vedtaket for den brukar dei skal yte tenester til.
- Behov for å høgde dagtilbodet til heimebuende med demens. ta i bruk Grøn omsorg, og fleire grupper
- Tilbod om dagtilbod og avlastning for yngre personar med funksjonshemming må aukast.
- Initiere, bruke og utnytte velferdsteknologien på ein måte som gjev gode tenester for pasientane. Samarbeide med fagmiljø for å finne gode og relevante løysingar.
- Følge opp KS-vedtak om felles tildelingskontor for Pleie- og omsorgstenester, samt koordinerande eining Lom og Skjåk.
- Oppfølging av KS-vedtak i Lom og Skjåk om samarbeide om felles tenester og butilbod for funksjonshemma med behov for 24 timers omsorg

6.10.4 Målekart

Fokus- område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Noreg Heimebasert omsorg				
			res 2012	Res 2012	Res 2013	Mål 2013	
Brukarar	Opplevd kvalitet	I kor stor grad opplever du at tenesta gjev deg ein betre kvardag slik at du kan bu heime?	5,3	5,5	5,5	3,6	
		Dei tilsette veit kva dei skal gjere når dei kjem heim til meg	5,4	5,5	5,8		
		Eg veit kva som står i vedtaket mitt	4,7	5,2	5,9		
	Målt kvalitet	Andel brukarar og event. pårørande til brukarar med funksjonshemming med ansvarsgruppemøte min. 1 gong pr år.		100%	100%		
Ressurs- styring	Prioritering	Tenester til heimebuande sin andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg	48,5 %	38,1 %			
Med- arbeidarar	Opplevd kvalitet	Alt i alt i kva grad er du nøgd med næraste leiar?	4,8	4,3	5,2	4,7	
		Er du nøgd med standarden på arbeidslokala?	3,9	3,4	4,3	3,6	
		Løyser dykk felles arbeidsoppgåver på arbeidsplassen på ein god måte?	4,8	5,2	5,5	5,0	
		Har du høve til å arbeide sjølvstendig?	5,2	5,4	5,6	5,0 ?	
		I kva grad trivst du saman med kollegane dine?		5,5	5,5	5,3	
		Har du naudsynt kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgåver	4,9	5,0	5,1		
		Er det lagt til rette for at du kan melde ifrå om kritikkverdige tilhøve på din arbeidsplass	4,8	5,3	5,4		
		Målt kvalitet	Sjukefråvær korttid		2,9 %	4,2 %	<2,5%
		Sjukefråvær langtid		8,5 %	6,2 %	<5,0%	
		Svarprosent medarbeidarundersøking		71%	42%	75%	
Læring og fornyning	Opplevd kvalitet	I kva grad lærer du noko nytt gjennom arbeidet ditt?	4,6	4,6	5,2	4,4	
		I kva grad legg arbeidsgjevar til rette for kompetanseutvikling?	4,2	4,3	4,8	4,0	

6.10.5 Rekneskapsoversikt

Heimebasert omsorg	Budsjett end. 2013	Rekneskap 2013	Avvik
Lønsutgifter	22 978 100	22 953 292	-24 808
Kjøp av varer og tenester	3 232 771	2 657 518	-575 253
Kjøp av tenester frå andre	275 000	298 637	23 637
Overføringar	310 000	283 049	-26 951
Finansutgifter / transaksjonar	0	18 392	18 392
Salsinntekter	-1 676 000	-1 478 551	197 449
Refusjonar	-1 886 000	-2 756 410	-870 410
Overføringar	0	-225 396	-225 396
Finansinntekter/transaksjonar	-44 000	-44 000	0
Sum grp. Ansvar: 08 Heimebasert omsorg	23 189 871	21 706 529	-1 483 342

6.10.6 Resultatindikatorar

Førebels Kostra-tal rapportert 17. februar 2014	Lom			Skjåk 2013	Vågå 2013	Komm- gruppe 2013	Oppland 2013	Noreg u/Oslo 2013
	2011	2012	2013					
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbyggjar 80+ år	341 510	349 032	353 201	381 716	338 131	329 353	325 410	348 990
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbyggjar 67+ år	122 944	125 294	123 340	111 438	115 786	111 396	104 371	109 686
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	19	18	19	19	37	23	25	20
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innbyggjar 67-79 år	110	105	84	123	104	87	82	72
Mottakarar av heimetenester, pr. 1000 innbyggjar 80+ år	366	357	370	440	343	379	348	339
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottakar av heimetenester	175 935	187 500	181 669	155 030	161 335	205 233	201 288	221 185
Gjennomsnittlig tal på tildelte timar pr veke, praktisk bistand	8,6	7,7	9,1	3,2	10,1	7,2	8,2	8,4
Gjennomsnittlig tal på tildelte timar pr veke, heimesjukepleie	2,0	2,0	2,3	4,6	2,9	4,6	3,9	4,7

6.10.7 Nøkkeltal

	2009	2010	2011	2012	2013
Talet på årsverk for heile området	33,9	34,5	37,1	38,2 *)	37,2
<u>Støttekontakt/avlasting:</u> *)					
Talet på støttekontaktar	22	18	25	24	24
Talet på klientar over 18 år	24	25	29	29	28
<u>Tenestemottakarar etter alder:</u>					
Under 67 år	37	34	29	34	39
67 - 79 år	43	34	31	30	25
80 - 89 år	61	61	58	54	51
90 år +	8	10	11	14	10

6.10.8 Kommenterar til avvik

- Innsparing på 1 483 000 kjem vesentleg av fylgjande:
  - Innsparing i lønsutgifter med om lag kr 690 000 på tenestene støttekontakt, personleg assistanse og miljøarbeidartenesta.
  - Auka refusjonar i forhold til budsjett på sjukepengar/fødselspengar i heimesjukepleia og miljøarbeidartenesta med om lag kr 660 000.
- Innsparinga på kr 1 483 000 utgjer 6,4% av vedteke budsjett 2013.

Notar til rekneskapen

Note 1 Prinsipp for rekneskapen

Rekneskapen er utarbeidd i henhold til bestemmelsene i kommuneloven med høyrande forskrifter og god kommunal rekneskapsskikk.

Rekneskapsprinsipp

All tilgang og bruk av midlar i løpet av året som vedkjem kommunas verksemd går fram av driftsrekneskapen eller investeringsrekneskapen.

Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er teke med i årsrekneskapen, enten dei er betalt eller ikkje. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsrekneskapen. Den delen av lånet som ikkje er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidlar og omløpsmidler

I balanserekneskapen er eigendelar bestemt til varig eige klassifisert som anleggsmidlar.

Andre eigendelar er omløpsmidlar.

Kommunen følgjer KRS nr 4 som er avgrensning mellom driftsrekneskapen og investeringsrekneskapen. Standarden har særlig betydning for skilje mellom vedlikehald og påkostning i forhold til anleggsmidlar. Utgifter som kjem til for å oppretthalde anleggsmiddelet sit kvalitetsnivå, utgiftsføres i driftsrekneskapen. Utgifter som representerer ein standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffinga utgiftsføres i investeringsrekneskapen og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knytta til aktuelle prosjekt i investeringsrekneskapen, jamfør kommuneloven § 50.

Vurderingsregler

Omløpsmidlar er vurdert til lågaste verdi av anskaffelseskost og verkeleg verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydande med frådrag for forventa tap.

Anleggsmidla er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidlar med avgrensa økonomisk levetid blir avskrive med like store årlege beløp over levetida til anleggsmiddelet.

Avskrivning starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / teke i bruk av verksemda.

Avskrivningsperiodane er i tråd med § 8 i forskrift om årsrekneskap og årsberetning.

Sjølvkostberegning

Innanfor dei rammer der sjølvkost er sett som den rettslige ramma for kva kommunen kan krevja av brukerbetalinger, bereknar kommunen sjølvkost etter retningsliner gjeve av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følgjer reglane i mva-loven for dei tenesteområdene som er omfatta av loven. For Kommunen si anna verksemd krev kommunen mva-kompensasjon. Motteke kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskot (rammetilskot) i inntektssystemet.

Pensjon

Kommunene kan velje mellom 1 år og 15 år når det gjeld ammortisering på premieavvik.

Premieavvik er differanse mellom det som faktisk er innbetalt til pensjonskassene og ei berekning av kva kostnadene skulle vore. 1 års amortisering inneber at kommunen fører premieavviket på 1 år i staden for å fordele dette dette over 15 år. Premieavviket medfører ikkje kontantstrøm, men er ei teknisk berekning og føringene går alltid i 0 set over ei 2 års periode.

Note 2 Endring i arbeidskapital

Balanserekneskapen	2012	2011	Endring
2.1 Omløpsmidlar	114 196 402	116 670 670	
2.3 Kortsiktig gjeld	47 701 533	41 227 359	
Arbeidskapital	66 494 869	75 443 311	-8 948 442
Drifts- og investeringsrekneskapen		Beløp	Sum
<u>Anskaffing av midlar</u>			
Inntekter driftsregnskap		232 017 499	
Inntekter investeringsregnskap		6 770 569	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjoner		52 819 993	
Sum anskaffing av midlar		291 608 061	291 608 061
<u>Bruk av midlar</u>			
Utgifter driftsregnskap		217 246 589	
Utgifter investeringsregnskap		59 355 846	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		17 468 859	
Sum bruk av midlar		294 071 294	294 071 294
Anskaffing - bruk av midlar			-2 463 234
Endring ubrukte lånemidlar (økning +/- reduksjon-)			-6 579 609
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap			-9 042 843
Endring arbeidskapital i balansen			-8 948 442
Differanse (forklares nedenfor)			-94 401
<u>Forklaring til differanse i arb.kapital</u>			
Fordeling av utg. art 690-fondsmidlar		94 402	
		94 402	94 402

Note 3 Pensjon Generelt om pensjonsordningane i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordningar i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrar ytelsesbasert pensjon for dei tilsette.

Pensjonsordninga omfattar alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon og AFP/tidlegpensjon og sikrar alders- og uførepensjon med samla pensjonsnivå på 66% saman med folketrygden. Pensjonane samordnast med utbetaling frå NAV.

Rekneskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsrekneskapen belastast med pensjonskostnader som er rekna ut frå langsiktige føresetnader om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene reknast ut på ein annan måte enn pensjonspremien som betalast til pensjonsordninga, og det vil derfor normalt vera forskjell mellom disse to størrelsane. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og utrekna pensjonskostnad kallast premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsførast i driftsrekneskapen. Premieavviket tilbakeførast igjen neste år/over dei neste 15 åra.

Reglane fører og til at utrekna pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar er oppført i balansen som høvesvis anleggsmidlar og langsiktig gjeld.

Økonomiske føresetnader (§13-5):	KLP	SPK	Andre
Forventa avkasting av pensjonsmidlar	7,00 %	5,85 %	
Diskonteringsrente	6,00 %	5,50 %	
Forventa årleg lønsvekst	4,23 %	3,79 %	
Forventa årleg G- og pensjonsregulering	4,23 %	3,79 %	

Spesifikasjon av samla pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktingar og estimatavvik

Pensjonskostnad (F § 13-1, C) (tal i heile tusen kroner)	2013	2012
Årets pensjonsopptening, nåverdi	13 390 094	12 538 117
Rentekostnad av påløpt pensjonsforplikting	10 887 967	11 242 823
- Forventa avkasting på pensjonsmidlane	-10 103 862	-10 120 211
Administrasjonskostnader	762 019	695 350
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	14 936 218	14 356 079
Betalt premie i året	17 293 069	17 805 708
Årets premieavvik	-2 356 851	-3 449 629

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser, akkumulert premieavvik (F § 13-1, E)

	2013		2012	
		Arb. gjevaravg.		Arb. gjevaravg.
Brutto påløpte pensjonsforpliktingar pr.31.12.	282 148 421	18 057 498	260 260 965	16 656 701
Pensjonsmidler pr. 31.12.	220 578 888	14 117 048	202 681 948	12 971 644
Netto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	61 569 533	3 940 450	57 579 017	3 685 057
Årets premieavvik	-3 449 628	-220 776	-1 346 632	-86 184
Sum premieavvik tidlegere år (pr. 01.01.)			0	
Sum amortisert premieavvik dette året			0	
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	-3 449 628	-220 776	-1 346 632	-86 184

Spesifikasjon av estimatavvik

	2013		2012	
	Pensjons- midlar	Pensjons- forpliktingar	Pensjons- midlar	Pensjons- forpliktingar
Faktiske midlar/forpliktingar (31.12. forrige år)	202 681 948	263 946 021	182 087 904	233 183 390
Estimerte midlar/forpliktelser (01.01. dette år)	220 578 888	285 165 016	202 681 948	263 946 021
Årets estimatavvik (01.01.)	-17 896 940	-21 218 995	-20 594 044	-30 762 631
Akkumulert avvik tidlegere år (01.01. dette år)	0	0	0	0
Amortisert avvik dette år	0	0	0	0
Akkumulert estimatavvik 31.12 dette år	-17 896 940	-21 218 995	-20 594 044	-30 762 631

Note 4 Kommunen sitt garantiansvar

Kommunen har ikkje garantiansvar pr. 31.12.2013.

Note 5 Aksjar og andelar i varig eige

Namnet til selskapet	Konto i balansen	Eigardel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2012	Balanseført verdi 31.12.2013
Gudbrandsdal Lufthamn AS	22170044		127 500	127 500
Eidefoss AS	22168001		2 400 000	2 400 000
Midtgard AS	22170012	50,00 %	1 410 000	1 410 000
Jotunheimen Reiselivslag AS	22170016		11 000	11 000
Skjolden Næringsbygg AS	22170046		100 000	100 000
Kommunekraft	22168005		1 000	1 000
Det Norske Teatret	22170014		1	1
Gudbrandsdal Industrier AS	22168002	6,90 %	541 000	541 000
Gudbrandsdalsmusea AS	22168004	12,00 %	36 000	36 000
KLP - eigekapitalinnskott	22141001		4 338 742	4 800 401
Stiftelsen Norsk Kulturarv	22170010	4,00 %	50 000	50 000
Lom Tamreinlag BA	22170011	5,62 %	60 000	60 000
NGR - Renovasjonsselskap	22168003	12,46 %	88 400	88 400
Kompetanse.Universitets-og forskn.	22168007		0	0
Klimapark-2469	22168008		165 000	165 000
Sum			9 328 643	9 790 302

Note 6 Avsetning og bruk av fond

Samla avsetningar og bruk av avsetningar i året	2013	2012
Avsetningar	18 568 886	22 473 307
Bruk av avsetningar	16 220 813	14 040 398
Til avsetning seinare år	18 568 886	22 473 307
Netto avsetningar	20 916 960	30 906 216
<u>Disposisjonsfond</u>		
Beholdning 01.01	28 710 627	25 096 017
Bruk av fondet i driftsrekneskapen	2 827 587	3 240 191
Bruk av fondet i investeringsrekneskapen	941 752	0
Avsetningar til fondet	2 102 593	6 854 800
Beholdning 31.12	27 043 881	28 710 627
<u>Bundne driftsfond</u>		
Beholdning 01.01	35 574 159	36 372 284
Bruk av fonda i driftsrekneskapen	6 696 815	4 773 833
Bruk av fonda i investeringsrekneskapen	4 900 000	3 650 115
Avsetningar til fonda	15 031 206	7 625 822
Beholdning 31.12	39 008 550	35 574 159
<u>Ubundne investeringsfond</u>		
Beholdning 01.01	4 455 862	6 455 862
Avsetningar til fonda	882 383	0
Bruk av fonda	461 659	2 000 000
Beholdning 31.12	4 876 586	4 455 862

Samla avsetningar og bruk av avsetningar i året	2013	2012
<u>Bundne investeringsfond</u>		
Beholdning 01.01	903 955	913 354
Avsetningar til fonda	552 704	366 862
Bruk av fonda	393 000	376 260
Beholdning 31.12	1 063 659	903 955
<u>Likviditetsreserve drift</u>		
Beholdning 01.01		0
Korr. Rekneskapsprinsipp		0
Bruk av likviditetsreserve drift		0
Beholdning 31.12		0
<u>Likviditetsreserve investering</u>		
Beholdning 01.01		0
Korr. Rekneskapsprinsipp		0
Bruk av av likviditetsreserve investering		0
Beholdning 31.12		0

Når det gjeld avsetning til disposisjonsfond er det under teneneste 1700 premieavvik budsjettert med avsetning på kr. 3.464.000. Denne avsetninga var basert på ei nettoinntekt under denne tenesta på kr.4.463.000. Denne førestenaden er i rekneskapen redusert slik at ein har nytta netto inntekt som førestenda for avsettinga. Denne vart soleis redusert til 1.237.000.

Note 7 Kapitalkonto

	Debet		Kredit
Saldo 01.01 (Underskudd i kapital)	0,00	Saldo 01.01 (kapital)	149 250 700,24
<u>Debetposter i året:</u>		<u>Kreditposter i året:</u>	
Sal av fast eigendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidlar	28 854,00	Aktivering fast eigendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidlar	60 169 606,30
Avskrivning: eigendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidlar	10 882 283,00	Oppskrivning fast eigendom/anlegg	0,00
Nedskrivning: eigendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidlar	0,00		
Sal aksjar/andeler		Kjøp av aksjar/andeler	0,00
Neskriving aksjar/andeler	44 255,00	Oppskrivning av aksjar/andeler	0,00
Redusert egenkapitalinnskudd klp	0,00	Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	461 659,00
Avdrag på utlån - driftsrekneskapen	102 226,54	Utlån - driftsrekneskapen	95 810,00
Avdrag på utlån, investeringsrekneskapen	1 212 505,00	Utlån - investeringsrekneskapen	1 441 085,00
Avskrivning på utlån - driftsrekneskapen	35 856,76	Avdrag på eksterne lån:	10 013 991,50
Avskrivning på utlån - investeringsregnsk.	0,00	Avdrag på investeringslån	
		Avdrag på formidlingslån	0,00
Bruk av lånemidlar	38 128 873,00		
Endring pensjonsforpliktingar (økning)	21 218 995,00	Endring pensjonsforpliktingar (reduksjon)	0,00
Endring pensjonsmidlar (reduksjon)	0,00	Endring pensjonsmidlar (økning)	17 896 940,00
Urealisert kurstap utanlandslån	0,00	Urealisert kursgevinst utanlandske lån	0,00
Balanse 31.12 (Kapital)	167 675 943,74	Balanse 31.12 (underskudd i kapital)	0,00
	239 329 792,04		239 329 792,04

Note 8 Interkommunalt samarbeid

	Teneste	Overføringer	
		Til	Frå
Lom og Skjåk Brann/Feiarvesen	Div.	2 193 000	
Interkommunalt renovasjonsselskap NGR	Div	1 582 000	
Nord-Gudbr.dal kommunerevisjon	1100	530 000	
Sekretariat for kontrollutvalg for Nordalskommunene	1100	105 000	
Arbeidsgj.kontollen for Nordalskommunene	2901		1 452 819
Skogbruksjefstilling for Lom-Skjåk-Vågå	3290	240 000	
IT.samarbeid Lom-Skjåk	1211	628 000	
IT-samarbeid -Regiondata -	1211	1 632 000	
Regionråd	3265	441 000	
Psykatri Lom-Skjåk	2413		1 169 000
PP- teneste Lom-Skjåk-Sel	2021	1 160 000	
Veterinærvakt Lom-Skjåk	3291		675 000
Barne og ungdomsvern	2440	763 000	
NGLMS	2410/2417	2 231 000	
*Samfunnsmedesiner	2410	172 000	
*Jormorvakt	2321	48 000	
*Legevakt	2417	1 294 000	
*Intermediære senger	2530	717 000	
Ottadalen skatteoppkrevjarkontor	1201	379 400	

Note 9 Spesifikasjon av vesentlege postar

Tal i heile tusen kroner	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Forrige år
Konsesjonsavg. Avsett til nær.fond	4 162	4 000	162	162
Smådølautb. Eidefoss næringsf.	8 453	0	8 453	
Salg av konsesjonskraft-netto	7 504	7 135	369	36
Utbytte A/S Eidefoss-brukt i drift *)	8 284	8 284	0	0
Skatter, rammetilskudd	132 161	132 676	-515	1 067
Lønn, pensjon,arb.g.avg.	147 543	139 839	7 704	5 995
Ref. sjukepengar/fødselsp.	8 406	3 208	5 198	3 417
Avdrag på løpende lån (drift)	8 838	8 717	121	565
Renteutg.-drift-art-1500-1506	4 741	4 539	202	65
Strømutgifter /fyring ekskl.mva	4 288	3 840	448	235

*) Dette er utb.frå Eidefoss vedr. Smådølautbygginga og er avsett til næringsf.art 25111021.

Note 10 Spesifikasjon av vesentlege transaksjonar

Tal i heile tusen kroner	Rekneskap	Budsjett	Avvik
1. Art 1728/1729 Momskompensasjon	13 902	13 821	81
2.Art 1900-1904 Renteinntekter	5 047	6 832	-1 785
3. Art 1815-1818 Rentekomp. Bygg	1 486	1 685	-199
4. Art 1898 Ten-1891 Attendef.frå KLP	1 351	426	925

Kommentarar:

1. Renteinntekter av bankinnskott inkl. fond/og int.renteutg. frå inv. Fleibr.hus.
2. Rentekompensasjon frå Husb. Vedr. skulebygg, Helseheimen, Oms.bustader
3. Attendef. Premiefond KLP

Note 11 Anleggsmidler

	Eigedomar	Utstyr	Sum
Inngående balanse	295 806 850	3 533 248	299 340 098
Aktivering	58 953 712	1 215 895	60 169 607
Oppskrivning			
Nedskrivning			
Sal	-28 854	0	-28 854
Avskrivning	-9 491 670	-1 390 611	-10 882 281
Utgående balanse	345 240 038	3 358 532	348 598 570

Avskrivningar pr. gruppe

Eigendeler	Avskr.pl.gruppe	2013	2012
Finansiell leasing, bilar	3-år	718 959	582 003
Edb-utstyr kontormaskinar m.m.	5/10-år	609 009	518 840
Anleggsmaskinar, inventar og utstyr, verktøy m.m.	8/10-år	62 644	107 430
Brannbilar, parkeringsplassar, trafikklys, tekniske anlegg (VAR) reinseanlegg, pumpestasjonar, forbrenningsanlegg m.m.	25-år	3 004 217	2 872 709
Bustader, skular, barnehagar, idrettshallar, vegar og leidningsnett m.m.	40-år	3 997 782	3 184 654
Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sjukeheimar og andre institusjonar, kulturbygg, brannstasjonar, utleigebustader m.m.	50-år	2 489 670	2 513 470
Sum avskrivningar pr. gruppe		10 882 281	9 779 106

Note 12 Finansiering av prosjekt

	Finan- siering	Medgått tidl.år	Medgått i år	Medgått i alt	Ubrukte Bruk av/ midlar avsett til
Prosj <u>10098 Finansiell leasingbilar</u>					
3910 Bruk av lånemidler	42 536		42 536	42 536	0
Sum	42 536		42 536	42 536	0 Avslutta
Prosj <u>10104 Edb-utstyr/programvare. Sak: budsjett 2013</u>					
3910 Bruk av lånemidler	205 044		205 044	205 044	4 956
3940 Bruk av disposisjonsfond	140 000		140 000	140 000	13 276
Sum	345 044		345 044	345 044	4 956 Avslutta
Prosj <u>10119 Kjøp av aksjer/eigenkap.innsk.KLP</u>					
3948 Bruk av ub. kapitalfond	461 659		461 659	461 659	0
Sum	461 659		461 659	461 659	0 Avslutta
Prosj <u>10119 Kjøp av aksjer/kompetanse og forskningsfondet Sak: k-7/13</u>					
3948 Bruk av ub. kapitalfond	26 128		0		26 128
Sum	26 128	0	0		-26 128
Inngår som inntekt i investeringsrekneskapen					
Prosj <u>10135 Sal utleigebygg Sak: k-sak 41/13</u>					
3671 Salg av fast eiendom	534 060		534 060		0
Avsett til ub. kapitalfond			534 060		0 Avslutta

	Finan- siering	Medgått tidl.år	Medgått i år	Medgått i alt	Ubrukte midlar	Bruk av/ avsett til
Prosj <u>10136 Avdrag-tomter</u>						
3922 Avdrag tomtefeste			-16 700		0	
Inngår som inntekt i investeringsrekneskapen	16 700		-16 700		0	Avslutta
Prosj <u>30001 Leikeapparat -barnehagen. Budsj-2013</u>						
3910 Lånemidler	120 000		120 000	120 000	0	
3973 Overført frå drift-momskomp.	50 000		49 326	49 326	674	
3940 Bruk av disp. fond	80 000		77 305	77 305	2 695	
Sum	250 000	0	246 631	246 631	3 369	Avslutta
Prosj <u>42148 Samleveg Garmo - asfaltering</u>						
3910 Lånemidler	420 000		420 000	420 000	0	
3940 Bruk av disposisjonsfond	280 000		280 000	280 000		
3973 Overf.Frå drift-momskomp. Ikkje finansiert	175 000		215 305	215 305		
			161 222			
Sum	875 000		1 076 527	915 305	0	Avslutta
Overforbruk kr. 161.221.60 inngår som utg. i investeringsrekneskapen og må finansierast i 2014.						
Prosj <u>42166 Salg av grunn og tomter. Sak-k/41/13</u>						
3670 Sal av grunn/tomter	-28 854	0	-28 854			
3548 Avsett ubundne kapitalfond	28 854		28 854			
Sum inntekter	0		0			Avslutta
Avsett til ubundne investeringsfond						
Prosj <u>42206 Ljosstyring - helseheimen / skular</u>						
3940 Bruk av disposisjonsfond	100 000		74 716	74 716	25 284	
3973 Overf. Frå drift -momskomp	25 000		18 679	18 679	6 321	
Sum inntekter	125 000		93 395	93 395	31 605	Avslutta
Prosj <u>42207- Låsesystem helseheimen. Budsjett-2013</u>						
3940 Bruk av disposisjonsfond	200 000		0	0	200 000	
3973 Overført frå drift -momskomp	50 000		0	0	50 000	
Sum inntekter	250 000		0	0	250 000	
Prosj <u>42210 Fleirbrukshall. Budsjett-2013 og k-26/13</u> *)						
3910 Lånemidler	31 600 000	0	31 600 000	31 600 000	0	
3771 Ref. Frå private	700 000		700 000	700 000	0	
3810 Statstilskot	3 200 000		3 200 000	3 200 000	0	
3848 Bruk av ub. kapitalfond	0		0	0	0	
3952 Bruk av heimfallsfond	4 900 000		4 900 000	4 900 000	0	
3973 Overf.Frå drift-momskomp. Bruk ikkje finansiert	7 200 000		8 293 439	8 293 439		
			2 493 456	2 493 456		
Sum	47 600 000	0	51 186 895	51 186 895	0	Ikkje ferdig

*) Overforbruk kr. 3 586 895. Går inn som meirforbruk og må finansierast i 2014. Sjå eiga note 12B.

	Finan- siering	Medgått tidl.år	Medgått i år	Medgått i alt	Ubrukte midlar	Bruk av/ avsett til
Prosj <u>42230-Helseheimen Reinh. Budsjett-2013</u>						
3940 Bruk av disposisjonsfond	200 000		73 136	73 136	126 864	
3973 Overf. Frå drift -momskomp	50 000		18 284	18 284	31 716	
Sum inntekter	250 000		91 421	91 421	158 580	
Prosj <u>42255-Enøk tiltak sosialbustader. Budsjett-2013</u>						
3910 Bruk av lånemidlar	250 000		0	0	250 000	
3940 Bruk av disposisjonsfond	150 000		96 595	96 595	53 405	
3973 Overf. Frå drift -momskomp	100 000		24 149	24 149	75 851	
Sum inntekter	500 000		120 744	120 744	379 256	
Prosj <u>42311-Gps-utstyr. Budsjett-2013</u>						
3850 Ref. frå kommunar		0	147 655	147 655		
3940 Bruk av disposisjonsfond	100 000		100 000	100 000	0	
3941 Bruk av disposisjonsfond	100 000		100 000	100 000	0	
3973 Overf. Frå drift -momskomp	50 000		21 483	21 483		
Sum	250 000		369 138	369 138	0	Avslutta
Prosj <u>42403-Kjøp av grunn-tomter</u>						
3910 Bruk av lånemidlar	400 000		415 625	415 625	-15 625	
Sum inntekter	400 000	0	415 625	415 625	-15 625	Avslutta
Går inn som meireutgift i inv.						
Prosj <u>42405 Skiltplan-veg og gateadresser</u>						
3910 Bruk av lånemidlar	150 000		0	0	150 000	
3940 Bruk av disposisjonsfond	100 000				100 000	
3973 Overf.Frå drift-momskomp	62 500				62 500	
Sum inntekter	312 500	0	0	0	312 500	
Prosj <u>43036-Vsp-tiltak kjøp av grunn</u>						
3970 Overf. Frå drift	15 625		15 625	15 625	0	
Sum inntekter	15 625	0	15 625	15 625	0	
<u>60007 Utleigebustader vanskelegstilte og flyktingar</u>						
3700 Statstilskot	2 160 000		2 160 000	2 160 000	0	
3910 Bruk av lån	3 240 000		3 793 480			
3973 Overf.Frå drift (momskomp)	1 350 000					
Sum inntekter	6 750 000	0	5 953 480	2 160 000	0	
Prosj <u>60008-Andre utleigebustader. Budsj-2013</u>						
3700 Statstilskot	2 000 000		0	2 000 000	0	
3910 Bruk av lån	3 000 000		0	3 000 000		
3973 Overf.Frå drift (momskomp)	1 250 000		0	1 250 000		
Sum inntekter	6 250 000	0	0	6 250 000	0	
Prosj <u>60009-Lom helsesenter-detallprosj. K-36/13</u>						
3940 Bruk av disposisjonsfond	450 000		0	0	450 000	
3973 Overf. Frå drift -momskomp	112 500		0		112 500	
Sum	562 500	0	0	0	562 500	

Note 12B Totaloversikt prosjekt 42210 - Utgard

	Lånem	Statstilsk	Ref.private	Inv.fond	Heimf.fond	Momsk	SUM
Budsjett-2012	42 600 000	4 800 000	1 800 000	3 000 000	3 600 000	9 600 000	65 400 000
Budsjett-2013	28 400 000	3 200 000	1 200 000		4 400 000	6 400 000	43 600 000
K-26/13	3 200 000		-500 000		500 000	800 000	4 000 000
	74 200 000	8 000 000	2 500 000	3 000 000	8 500 000	16 800 000	113 000 000
Kostnader:							
Brukt i 2011							441 006
Brukt i 2012							61 662 081
Brukt i 2013							51 186 895
							113 289 982
Total overforbruk							289 982
Refinansiering ubrukte midlar 2012							3 296 913
Totalt som må refinansierast i 2014							3 586 895

Note 13 Lånegjeld

Kto.nr	Lånetype	Låneytar	Utbet. år	Føremål	Brutto lån	Saldo 1.1.13	Bet. avdr.	Bet. renter	Restlån
8910002	Gjeldsbrev	Husbanken	2005	Etabl.lån	2 000 000	1 342 825	70 105	49 644	1 272 720
8910005		Husbanken	2006	Etabl.lån	2 000 000	1 931 068	71 713	70 799	1 859 355
89 10 003	Gjeldsbrev	Husbanken	2001	Etabl./boligtils	2 000 000	1 331 313	103 392	65 566	1 227 921
89 10 008	Gjeldsbrev	Husbanken	2009	Etableringsl.	3 000 000	2 726 431	85 011	100 129	2 641 420
89 10 006	Gjeldsbrev	Husbanken	2007	Etabl.lån	3 000 000	2 948 703	105 615	108 162	2 843 088
89 10 007	Pantelån	Husbanken	2008	Etabl.lån	3 000 000	2 657 992	88 726	97 564	2 569 266
8910010	Gjeldsbrev	Husbanken	2010	Etabl.lån	2 000 000	1 850 534	451 166	35 472	1 399 368
8910011	Gjeldsbrev	Husbanken	2011	Etabl.lån	2 000 000	1 969 224	62 740	40 802	1 906 484
8910012	Gjeldsbrev	Husbanken	2012	Etabl.lån	3 000 000	2 976 701	91 866	61 653	2 884 835
89 10 013	Gjeldsbrev	Husbanken	2013	Etabl.lån	3 000 000		45 912	35 218	2 954 088
89 10 020	Gjeldsbrev	Husbanken	1992	Hamrom	930 000	546 800	68 400	19 708	478 400
89 10 024	Gjeldsbrev	Husbanken	1995	Oms.bustader	2 400 000	1 040 000	80 000	37 776	960 000
89 10 025	Pantelån	Husbanken	1994	Bust. Bøverd.	900 000	630 000	36 000	23 024	594 000
89 10 026	Gjeldsbrev	Husbanken	2002	Flyktningsbust	1 747 000	1 294 976	60 432	63 909	1 234 544
89 10 028	Pantelån	Husbanken	1989	Gj.g.bustad	1 208 000	434 880	72 480	15 467	362 400
89 10 030	Pantelån	Husbanken	1996	P/U-bustad	805 000	403 259	42 804	10 569	360 455
89 14 002	Pantelån	KLP	1999	Øvergrenda	7 400 000	2 405 000	370 000	76 957	2 035 000
89 11 002	Pantelån	Komm.bank	2005	Div	73 000 000	45 625 000	3 650 000	1 027 043	41 975 000
89 11 003	Pantelån	Komm.bank	2005	Div.inv.	12 380 000	4 993 060	384 080	109 881	4 608 980
89 11 004	Pantelån	Komm.bank	2011		9 600 000	8 880 000	480 000	196 560	8 400 000
89 11 005	Pantelån	Komm.bank	2012	Div.inv.	30 726 000	30 726 000	768 160	707 548	29 957 840
89 11 006	Pantelån	Komm.bank	2012	Div.inv.lån	15 400 000	15 400 000	385 000	430 035	15 015 000
89 11 001	Pantelån	Komm.bank	2002	Div.inv.	19 198 000	5 895 000	736 900	334 081	5 158 100
89 11 011	Pantelån	Komm.bank	2007	Div.inv.	21 498 000	15 586 050	1 074 900	483 049	14 511 150
	Pantelån	Komm.bank	2013	Div.inv.	28 400 000		0	316 874	28 400 000
89 66 002	Fin. leasing	Auto Plan	2011	Leasingbilar	1 434 459	706 235	546 499	30 395	159 736
	Tilgang leasing-2013				149 264		82 091		67 173
					154 301 051	10 013 992	4 547 883	175 836 323	

Av dette:	Saldo 1.1.13	Bet. avdr.	Bet. renter	Restlån
Forvaltningslån husbanken	19 734 791	1 176 246	665 008	21 558 545
Andre lån	134 566 260	8 837 746	3 882 876	154 277 778
Lånegjeld pr 01.01.2013				154 301 051
Avdrag 2013				-10 013 992
Nye lån 2013				31 549 264
Lån pr 31.12.2013				175 836 323
Innbyggjartal (pr 31.12-2013)				2 361
Lånegjeld pr. innbyggjar (pr. 31.12.2013)				74 475

Note 14 Langsiktig gjeld

	Rekneskapsåret	Forrige år
Kommunens samla lånegjeld pr 31.12	175 836 323	154 301 051
Gjeld fordelt på sjølvkostområdet og anna verksemd	Rekneskapsåret	Forrige år
Kommunens samla lånegjeld pr 31.12	175 836 323	154 301 051
Andel knytt til sjølvkostområdet		
Vatn, avlaup og renovasjon i kr		
Vatn, avlaup og renovasjon i %	0%	
Andre sjølvkostområder i kr		
Andre sjølvkostområder i %	0%	
Gjeld som dekkes av statlige lånetilskudd i kr		
Gjeld som dekkes av statlige lånetilskudd i %	0%	
Gjeld knytt til kyrkjeleg råd i kr		
Gjeld knytt til kyrkjeleg råd i %	0%	

Kommentar:

Det ligg ikkje føre spesifikasjon på lånegjeld knytta direkte til VAR-område da låneopptak er gjort samla for fleire typer investeringar og låna har vore refinansiert fleire gonger.

Avdrag på gjeld	Rekneskapsåret	Forrige år	Året før
Varige driftsmidlar pr 1.01	348 598 568	299 340 099	243 137 684
Investeringslån pr 1.01	154 277 778	154 301 051	113 413 052
Avskrivningar	10 882 281	9 779 107	8 971 124
Avdrag på investeringslån	8 837 746	7 940 956	7 269 557
Veid levetid anleggsmidlar (år)	32,0	30,6	27,1
Gj.snitt løpetid investeringslån (år)	17,5	19,4	15,6
Meiravdrag utover lovens minimum	4 021 621	2 900 113	3 084 922

Note 15 Meir- eller mindreforbruk

		Rekneskapsåret	Forrige år
Meir-/mindreforbruk pr 01.01	IB	2 184 201,27	5 053 564,17
Dekning av tidligere meirforbruk	530	0,00	0,00
Årets mindreforbruk	580	57 298,19	2 184 201,27
Bruk av tidligere mindreforbruk	930	2 184 201,27	5 053 564,17
Årets meirforbruk	980	0,00	0,00
Meir-/mindreforbruk pr. 31.12	UB	57 298,19	2 184 201,27
<u>Meir-/mindreforbruk frå investeringsrekneskapen</u>			
Meir-/mindreforbruk pr 1.01	IB	176 578,10	-89 963,00
Dekning av tidlegare meirforbruk	530	0,00	89 963,00
Årets mindreforbruk	580	0,00	176 578,10
Bruk av tidlegare mindreforbruk	930	176 578,10	0,00
Årets meirforbruk	980	2 653 602,44	0,00
Meir-/mindreforbruk pr. 31.12	UB	-2 653 602,44	176 578,10

Note 16 Spesifikasjon av vesentlege forpliktingar

- Kommunen har ingen vesentlege forpliktingar som ikkje er synleggjorte i rekneskapen. Sjå note 12 om garantiar.
- Sjå note 23 for spesifikasjon av leasing.
- It-system blir i hovudsak administrerte ved Regiondata.

Note 17 Tilhøve ved slutten av året

1) Lom kommune er stevna for tingretten i spørsmål om erstatningskrav pga rasfare. Oppgjer frå A/S Eidefoss vedr. salg av konsesjonskraft. Fakturaer motteke 14.mars 2014. Dette utgjer ca 415.000 i meireinntekter.

Note 18 Konto for skattetrekk

Skattetrekkskonto 2085.09.15726 viser pr. 31/12-2013 innestående kr. 49.780.539. Av dette er kr. 6.500.000 sperra som ein garanti for skattetrekk pr. termin. Skuldig skattetrekk pr. 31/12-13 - balansekonto 23214010 viser kr. 4.870.569.

Note 19 Kyrkjeleg råd - økonomiske tilhøve

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Forrige år
Ordinært driftstilskott	1 615 168	1 600 000		1 600 000
Tilskott til driftsprosjekter				
Verdi av tjenesteavtaler mv	150 000	150 000		150 000
Tilskott til investeringar				
Kommunale lån pr 31.12 ifht investeringar				

Note 20 Årsverk og løn og godtgjersle

Fast tilsette med arbeidsavtaler	Menn	Prosent	Kvinner	Prosent
Rådm., stab, kultur, leirskule m.m.	4,10	77,78	1,60	22,22
Støttefunksjon, adm, servicetor, økonomi, løn, skatt, bibliotek	6,20	36,36	9,10	63,64
Oppvekst	8,60	27,42	35,20	72,58
Barnehage	0,00	0,00	17,00	100,00
Helse velferd	2,70	8,33	18,90	91,67
Miljø,teknisk,landbruk	12,20	58,82	12,30	41,18
Institusjonsbasert omsorg	0,90	4,05	38,30	95,95
Heimebasert omsorg	1,00	7,02	29,60	92,98
Talet på leiande stillingar	9	Inkludert administrasjonssjef		
Talet på kvinner i leiande stillingar	4			

Løn til administrasjonssjef og godtgjersle til ordførar	Rekne- skapsåret	Forrige år	Året før
Løn og godtgjersle til ordførar	693 472	684 928	726 400
Løn og godtgjersle til administrasjonssjef	860 363	823 760	708 600

Revisjonshonorar og kontrollutval	Rekne- skapsåret	Forrige år	Året før
Ordinært revisjonsarbeid	186 000	174 000	193 000
Forvaltningsrevisjon	180 000	168 000	120 000
Tilleggsyttingar/bistand	164 000	154 000	168 000
Tilskot til sekretariat for kontrollutval	104 922	114 585	110 200

Note 21 Tap og tapsavsetningar på kommunale krav

Kundefordringar Balanse 21399002-21399070	Rekne- skapsåret	Forrige år
Kommunens samla kundefordringar pr 31.12	4 576 072	4 704 844
Utgiftsført tap på kundefordringar i året	6 100	3 582
Avsatt til tapsavsetning på kundefordringar i året		
Avsatt til tapsavsetning på kundefordringar pr 31.12	126 050	126 050

Kommentar:

Mindre uerholdige krav.

Utlånte midlar	Rekne- skapsåret	Forrige år
Utlånte midlar pr 31.12	49 503 832	49 317 525
Utgiftsført tap på utlån i året	35 857	
Avsatt til tapsavsetning på utlån i året	0	0
Avsatt til tapsavsetning på utlån pr 31.12	0	0

Note 22 Netto driftsresultat

	2013	2012
Netto driftsresultat iht. årsregnskapet	14 334 528	13 534 441
For at netto driftsresultat skal gje økonomisk informasjon om korleis drifta i kommunen har vore siste år, må det korrigerast for desse tilhøva:		
	2013	2012
Netto driftsresultat ifølge årsrekneskapen	14 334 528	13 534 441
- Bruk av bundne fond	-6 791 217	-4 773 833
+ Avsetning til bundne fond	15 031 206	7 625 822
-/+ Uvanlige gevinster eller tap fra salg av finansielle anleggsmidler	0	0
-/+ Andre uvanlige og vesentlige inntekter / utgifter	0	0
Korrigert netto driftsresultat til kommunens driftsaktivitet	22 574 518	16 386 430

Note 23 Finansiell leasing

Finansiell leasing av bilar:

Det er i året inngått avtaler om finansiell leasing av 2 bilar innan administrasjon.

Finansiell leasing skal utgiftsførast som investering/med låneopptak og avskrivast over tidsrommet som avtala gjeld for.

Likeeins skal det utreknast avdrag og renter i perioden.

Finansiell leasing i 2013 Investeringsrekneskapen

Investering	149 264
Låneopptak	149 264

Driftsrekneskapen

Avdrag	628 590
Renter	45 964
Avskrivningar	718 959

Note 24 Avviksforklaring

	Rekneskap 2 013	Reg. budsjett 2 013	Avvik Forklaring
Driftsinntekter			
Brukarbetalinger	8 027 554	7 907 140	120 414 Mindre avvik på fleire område
Andre sals- og leigeinntekter	28 092 807	27 391 000	701 807 Konesj.kraft 300` og auke i utleigeinntekter.
Overføringar med krav til motyting	41 443 094	31 103 857	10 339 237 Diff. gjeld ikkje budsj,momskomp av div.prosj .Ikkje budsj.sjukep. utgj.5,2 mill. Ikkje budsj. overf. Frå staten vedr. ymse prosj.
Rammetilskot	82 395 370	84 765 000	-2 369 630 Må sjåast saman med Andre dir. og indir. skatter og Skatt på inntekt og formue.
Andre statlege overføringar	8 814 922	6 533 862	2 281 060 Auke i integr.tilsk.flyktn. 1,8` Ikkje budsj. tilsk. nglms. 0,6`. Mindre innt.ref.renteutg. på inv.
Andre overføringar	9 316 121	100 000	9 216 121 Ikkje budsj. Næringsf-Smådølaub. 8,4` og innt.f. finansiell leasing 0,6`.
Skatt på inntekt og formue	42 503 681	43 016 000	-512 319
Eigendomsskatt	5 096 842	5 145 000	-48 158 Endring i gr.l for verker og bruk
Andre dir. og indir. skattar	6 327 108	4 000 000	2 327 108 Må sjåast saman med Rammetilskot, skatteinnt.
Sum driftsinntekter	232 017 499	209 961 859	22 055 640
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	124 604 155	118 980 221	5 623 934 Sjå sjukep.
Sosiale utgifter	25 735 057	23 446 982	2 288 075 Feil budsj.aktuarber.
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	33 147 849	26 730 676	6 417 173 *Sjå kommentar under.
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	20 419 978	18 954 570	1 465 408 Meireutg.sjukh.innlandet 0,2` Regiondata- 0,6` og kjøp av ten.pr. 0,6`
Overføringar	19 680 412	19 610 692	69 720
Avskrivningar	10 882 281	10 747 000	135 281
Fordelte utgifter	-6 340 863	-2 020 212	-4 320 651
Sum driftsutgifter	228 128 870	216 449 929	11 678 941
Brutto driftsresultat	3 888 629	-6 488 071	10 376 700 Smådølaub.
Finansinntekter			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	13 376 388	15 116 000	-1 739 612
Mottatte avdrag på utlån	102 227	90 000	12 227
Sum eksterne finansinntekter	13 478 615	15 206 000	-1 727 385
Finansutgifter			
Renteutgifter og lånekostnader.	4 741 262	4 538 700	202 562
Avdrag på lån	8 837 746	8 717 000	120 746
Utlån	95 810	91 500	4 310
Sum eksterne finansutgifter	13 674 818	13 347 200	327 618

* Avviket gjeld fleire tilhøve, men vi har her teke med desse avvika:

Strøm 450`

Husleige 300`

Kurs/oppl.møter m.m. 800`

Div.vedlh. 1.200`-

Konsulentten 600`

Transp.utg. 700`

Prosj Nasj.turistv. 1.800`.

	Rekneskap 2 013	Reg. budsjett 2 013	Avvik	Forklaring
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-196 204	1 858 800	-2 055 004	
Motpost avskrivningar	10 882 281	10 747 000	135 281	
Netto driftsresultat	14 574 706	6 117 730	8 456 977	
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	6,2 %	2,9 %		
<u>Interne finanstransaksjoner</u>				
Bruk av tidlegere års regnsk.meir eller mindreforbruk	2 184 201	2 184 201	0	
Bruk av disposisjonsfond	2 827 587	3 569 375	-741 788	Ymse tiltak ikkje gjennomført.
Bruk av bundne fond	6 623 217	7 420 121	-796 904	Ymse tiltak ikkje gjennomført.
Sum bruk av avsetningar	11 635 004	13 173 697	-1 538 692	
Overført til investeringsrekneskapen	8 946 436	10 216 225	-1 269 789	Budsj.inv.tiltak ikkje gjennomført
Avsett til disposisjonsfond	2 102 593	4 084 201	-1 981 608	Feil budsj.aktuarber.
Avsett til bundne fond	15 031 206	4 991 000	10 040 206	Erst.Smådøla-Næringsf.
Sum avsetningar	26 080 235	19 291 426	6 788 809	
Rekneskapsmessig meir/ mindreforbruk	129 476	0	129 476	

Note 25 Sjølvkostområdet

	Resultat 2013				Balansen 2013	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % 1)	Avsetn(+)/bruk av (-) dekningsgradsfond	Dekningsgradsfond pr. 31.12 2)
Renovasjon	2 520	2 234	286	112,80 %	286	1 420
Vatn	3 750	3 778	-28	99,26 %	-77	195
Avlaup	4 804	5 968	-1 164	80,50 %	0	0
Feiing	394	387	7	101,81 %	0	0
Oppmåling	429	482	-53	89,00 %	0	0
Byggjesak	593	1 202	-609	49,33 %	0	0
Septik	1 305	1 555	-250	83,92 %	-336	137

- 1) Årets dekningsgrad før eventuell avsetting/bruk av dekningsgradsfond.
- 2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun brukast til dekking av framtidige driftsutgifter på tilhøyrande sjølvkostområde. Dekningsgradsfond må brukast innan ein periode på tre til fem år. På områder med pålagt sjølvkost (renovasjon), eller kor kommunestyret forut for inntektsåret har fatta prinsippvedtak om eigenbetaling ut fra sjølvkost, kan kommunen ha framførbart underskot.
- 3) Memoriakto.29200040 i balansen viser underdekning på avløp med kr. 2.698.721.
Underdekning i 2012 kr. 1.838.074. Underdekn. I 2013 kr. 860.647.

Note 26 Disposisjonsfondet**Disposisjonsfondet 2013 - 25601.004**

Fondet pr. 1/1-13		12 161 081,72
<u>Avsett i året:</u>		
Del-22/4	Attendef.løyvingar ikkje nytta innan 3-årsfristen (bil-50177/50271)	719 784,53
K-13/13	Disp. av mindreforbruk-2012	1 288 201,27
		14 169 067,52

Disposisjonsfondet 2013 - 25601.004

<u>Brukt i året:</u>	Teneste:		
F-54/13	1000 Erstatningssak	80 000,00	
K-59/12	1003 Samhandl.reforma	275 000,00	
F-95/2010	1210 Eggjalia.Tingl.geb.m.m.	21 000,00	
B-2013	1211 Felles EDB-drift	140 000,00	
B-2011	1212 Kvalitetssystem prosj.10132	157 842,76	
B-2013	2010 Loar Barnehage	77 304,57	
Budsj.2013	2020 Grunnskuleunderv. (innsp.tiltak)	215 277,00	
B-2013	2130 Vaksenopplæring	31 498,39	
B-2013	2220 Skulebygning	74 716,00	
K-60/12	2410 Legetenesta	100 000,00	
B-2013	2611 Helseheimen	73 136,40	
B-2013	2630 Sos.bustader	96 595,20	
Budsj-2013	2650 Kommunale bustader	93 650,00	
Budsjett-2013	3001 Oppmåling (utstyr)	100 000,00	
Budsjett-2013	3255 Utleigebygg	42 266,00	
Budsjett-2013	3320 Kommunale vegar	280 000,00	
K-18/13	3771 Opn.Utgard	158 002,22	
B-13-K-26/13	8800 Budsjettjust.	1 391 348,00	3 407 636,54
Disposisjonsfondet 31/12-2013			10 761 430,98

Av dette er disponert:

F-23/11	Rev.av kommunedelplan	75 000,00	
B-2011	Internkontroll systemet(prosj-10132)	47 157,24	
K-56/11	Samhandlingsreformen	180 000,00	
Budsj-2012	Samhandl.reforma	80 000,00	
K-37/13	Lom helsesenter-forprosjekt	450 000,00	832 157,24
Disponibelt pr. 31/12-2013			10 180 478,89

Note 27 Kraftfondet

Fondet pr. 1.1. 2013		8 158 719,19
<u>Avsett i året:</u>		
	Konsesjonsavgifter	4 161 637,00
	Renter	150 000,00
		4 311 637,00
		12 470 356,19

<u>Brukt i Året:</u>	Teneste		
Adm.2/1	1204	Adm.Miljø Tekn.(lvk-skulen)	3 335,00
F-95/11	3204	Bioenergianl.	50 000,00
B-13	3250	Tiltaksarbeid	500 152,95
K-20/12	3250	Skredfarevurdering	20 000,00
F-95/12	3250	Omvisartenesta	5 000,00
B-2013	3251	Reiseliv og Turistverksemd	650 000,00
K-27/10	3251	Matruta	15 000,00
Del-1/7-13	3251	Lomsguiden	18 000,00
Adm.5/12	3253	Ottadalen install	20 000,00
K-45/13	3253	Nettbuss	108 169,00
Del-88/12	3253	SL-akupunktur	6 100,00
B-2013	3254	Landbruk	893 325,53
B-2013	3290	Landbruk	168 000,00
F-100/12	3259	Næringshagen	12 500,00
B-13	3265	Regionrådet	407 000,00
B-2013	3355	Nasjonsparklandsby	695 000,00
Adm.vedt.	3600	Natur og Miljø-lvk.skulen	21 127,00
Del.13/11	3700	Prof.biblioteket	4 700,00
K-65/10	3850	Diktarhus i Lom	1 000,00
B-13	3861	Utgard	500 000,00
Kraftfondet pr. 31/12-2013			4 098 409,48
<u>Av dette er disponert:</u>			
Budsj	Tilskot-	Landbruk	492 346,00
B-09	Elveforbygging		60 000,00
F-67/10	Forbygging	Bøvra	84 000,00
F-65/10	Diktarhus i Lom		24 995,85
b-10	Elveforbygging		60 000,00
K-25/10	Gangbru		630 000,00
B-2012	Lom Veksthus		100 000,00
Del.29/3	Lom Handelstandsforening(næringstr		5 000,00
F-25/11	Forbygging	Bøvra v/Glømsdal	57 384,00
F-69/11	Ottadalen	Mølle-posj.	100 000,00
K-20/12	Aktsemdskart/skredfarevurd.		49 485,00
K-21/12	Distr.andel-flomskade		150 000,00
Del-4/6-12	Villreinutv.Ottadalsområde		10 000,00
F-95/12	Utv.midl-omvisartenesta,Lomskyrkja		13 350,00
F-123/12	Stokk og Stein-delt.i FRAM trevare		30 000,00
Del. 29/10	Fossheim Hotell		10 100,00
F-133/12	Pr.Stamveg Lom-Luster-Årdal		100 000,00
Del-3/12	Sognefjellet Sommerskisenter		6 000,00
K-9/13	Lom Fjellmuseum-omb./utv.		250 000,00
Del-3/4-13	Varden Fjellskule		14 000,00
Del-23/9-13	Kirkestuen Transp..Brosjyre		10 800,00
K-33/13	Prosj.-200 ledige hus		100 000,00
K-36/13	Utrykningskompetanse		15 000,00
Disponibelt pr. 31/12-2013			2 372 460,85
			5 999 485,86

Note 28 Heimfallsfondet

Fondet pr. 1.1-2013	7 710 240,79
Renter-2013	250 000,00
Avsett-oversk.bygdabok	5 000,00
K-41/11 Brukt i året - Fleirbrukshus	-4 900 000,00
Heimfallsfondet pr. 31.12 2013	3 065 240,79

Note 29 Kapitalfondet

Fondet pr. 1.1. 2013	4 085 966,05
<u>Avsett i året:</u>	
Avsett renter jfr. B-2013	150 000,00
K-14/13-Disp.av mindreforbr.inv-12	176 578,10
K-41/13 Budsj.just	554 805,25
	881 383,35
	4 967 349,40
<u>Brukt i året:</u>	
SAK:	
K-41/13 Utgard	461 659,00
	461 659,00
Kapitalfondet pr. 31.12. 2013	4 505 690,40
<u>Av dette er disponert:</u>	
K-28/09 Bustad- flyktn./vanskelegstilte	361 780,00
K-21/11 Kjøp av Upphov 70-130	1 240 000,00
	1 601 780,00
Disponibelt UB. Kapitalfond 31/12-2013	2 903 910,40

Note 30 Avskrivings skjema

År	Henv.kto.	Avskr.gr.lag 31.12.12	Tilgang	Av- gang	Avskr.gr.lag for året	%	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.12	Bokf.verdi 31.12.13
Sentraladm		2.2410							
	Edb- Regiondata	2.2410.006	2 893 807	345 044	2 893 807	20,0 %	578 761	675 602	441 885
	Agregat -Vaktsentralen	2.2410.007	166 245		166 245	10,0 %	16 625	132 995	116 371
	Sentralbord	2001 2.2410.004	136 245		136 245	10,0 %	5 112	74 865	69 753
	Finansiell-Leasing-Biler	2012 2.2460.040	311 549	148 354	311 549		205 224	207 698	150 828
	Sum		3 507 846	493 398	3 507 846		805 722	1 091 160	778 836
Undervisning		2.2420							
	Edb-utstyr	2.2420.003	1 839 075		1 839 075	20,0 %	8 511	1 710 625	1 702 114
	Leikeapparat.barneh.	2.2420.004		246 631					246 631
	Sum		1 839 075	246 631	1 839 075		8 511	1 710 625	1 948 745
Teknisk		2.2460							
	Hz-25399 Nissan Nivara	2006 2.2460.032	236 150		236 150	12,5 %	29 519	59 036	29 517
	Hz-26362 Suzuki Vitara	2007 2.2460.033	114 611		114 611	12,5 %	14 326	100 285	85 959
	Finansiell-Leasing-Biler	2011 2.2460.040	563 249		563 249		187 753	187 753	-
	GPS-utstyr(Oppmåling)	2013 2.2460.002		369 138					369 138
	Sum		914 010	369 138	914 010		231 598	347 074	484 613
Helse		2.2470							
	Dekontaminator-Helseh.	2009 2.2470.001	150 381		150 381	12,5 %	18 798	93 987	75 189
	Finansiell-Leasing-Biler	2011 2.2460040	871 216	106 728	871 216		325 982	290 406	71 152
	Sum		1 021 597	106 728	1 021 597		344 780	384 393	146 341

År	Henv.kto.	Avskr.gr.lag		Avskr.gr.lag		Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.12	Bokf.verdi 31.12.13
		31.12.12	Tilgang	Avgang	for året %			
Utleigebustader		2.2710			-			
	2.2710.001	189 400			189 400 2,0%	3 788	75 904	72 116
	2.2710.002	563 000			563 000 2,0%	11 260	207 780	196 520
	2.2710.003	296 100			296 100 2,0%	5 922	116 926	111 004
	2.2710.006	242 428			242 428 2,0%	4 849	84 944	80 095
	2.2710.007	230 800			230 800 2,0%	4 616	83 728	79 112
	2.2710.008	237 000			237 000 2,0%	4 740	360 832	356 092
2002	2.2710.009	2 451 807			2 451 807 2,0%	49 036	1 961 447	1 912 411
2009	2.2710.010	4 662 519			4 662 519 2,0%	93 250	4 488 191	4 394 941
	2.2710.011	1 830 000			1 830 000 2,0%	36 600	987 800	951 200
	2.2710.012	923 700			923 700 2,0%	18 474	571 942	553 468
	2.2710.013	965 500			965 500 2,0%	19 310	617 930	598 620
	2.2721.001	293 400			293 400 2,5%	7 335	105 399	98 064
	2.2710.014	931 600			931 600 2,0%	18 632	614 856	596 224
	Sum	13 817 254	0	-	13 817 254	277 812	10 277 679	9 999 867
Skular		2.2720			-			
	2.2720.001	6 497 548			6 497 548 2,5%	162 439	4 458 632	4 296 193
	2.2720.002	1 538 115			1 538 115 2,5%	38 453	867 519	829 066
	2.2720.003	16 825 012	93 395		16 825 012 2,5%	420 625	10 373 100	10 045 870
	2.2720.004	4 442 200			4 442 200 2,5%	111 055	1 433 060	1 322 005
	2.2720.005	29 777 557			29 777 557 2,5%	744 439	23 578 850	22 834 411
	2.2720.006	110 431			110 431 2,5%	2 761	102 148	99 387
	2.2720.007	491 831			491 831 2,5%	12 296	353 767	341 471
	2.2720.008	7 639 588	0		7 639 588 2,5%	162 828	4 238 813	4 075 985
	2.2720.009	2 625 655			2 625 655 2,5%	65 641	1 090 293	1 024 652
	2.2720.014	65 527 590	51 186 896		65 527 590 2,5%	1 638 190	65 430 952	114 979
	2.2720.020	1 096 054			1 096 054	-	1 096 054	1 096 054
	Sum	136 571 581	51 280 291	-	136 571 581	3 358 726	113 023 188	160 944 752
Barnehager		2.2721						
	2.2720.012	892 700			892 700 2,5%	22 318	441 890	419 573
	2.2720.009	1 312 800			1 312 800 2,5%	32 820	545 150	512 330
	2.2721.003	12 770 165			12 770 165 2,5%	319 254	10 535 897	10 216 643
	Sum	14 975 665	0		14 975 665	374 392	11 522 937	11 148 545
Helse		2.2730						
	2.2730.001	87 063 533	91 421		87 063 533 2,0%	1 741 271	62 478 619	60 828 769
	2.2730.002	791 875			791 875 2,0%	15 838	331 199	315 362
	2.2730.003	571 100	120 744		571 100 2,0%	11 422	146 926	256 248
	2.2730.004	5 222 809			5 222 809 2,0%	104 456	3 754 350	3 649 894
	2.2730.005	1 569 246			1 569 246 2,0%	31 385	1 066 901	1 035 516
	2.2730.010	906 417			906 417 2,0%	18 128	887 251	869 123
	2.2730.007	5 589 416			5 589 416 2,0%	111 788	4 694 904	4 583 116
1997	2.2730.006	4 414 866			4 414 866 2,0%	88 297	3 151 374	3 063 077
2013	2.2730.011		5 953 480					5 953 480
	2.2730.008	674 228			674 228 2,0%	13 485	595 718	582 233
2008	2.2730.015	597 640			597 640 2,0%	11 953	560 167	548 214
2009	2.2730.009	1 308 902			1 308 902 2,0%	26 178	1 255 115	1 228 937
2004	2.2730.020	750 000			750 000	-	750 000	750 000
	Sum	109 460 032	6 165 645		109 460 032	2 174 201	79 672 524	83 663 968
Bustadfelt		2.2761			-			
	2.2761.001	1 440 954		28 854	1 440 954	-	1 440 954	1 412 100
	2.2761.007	4 192 044			4 192 044		4 192 044	4 192 044
	2.2761.002	4 507 132			4 507 132		4 507 132	4 507 132
	2.2761.003	1 176 344			1 176 344		1 176 344	1 176 344
	2.2761.004	431 426			431 426		431 426	431 426
	2.2761.005	1 737 135			1 737 135		1 737 135	1 737 135
2005	2.2761.008	3 959 035			3 959 035		3 959 035	3 959 035
	2.2761.009	605 700			605 700		605 700	605 700
	2.2761.006	173 581			173 581		173 581	173 581
	Sum	18 223 351	0	28 854	18 223 351	-	18 223 351	18 194 497

	År	Henv.kto.	Avskr.gr.lag 31.12.12	Tilgang	Avgang	Avskr.gr.lag for året	%	Avskr. i kr.	Bokf.verdi 31.12.12	Bokf.verdi 31.12.13
<u>Vassverk</u>		2.2762								
Fossbergom		2.2762.001	8 701 645			8 701 645	4,0%	348 066	5 747 744	5 399 678
Garmo		2.2762.002	4 404 336			4 404 336	4,0%	176 173	1 718 340	1 542 167
Odda		2.2762.003	1 433 134			1 224 415	4,0%	48 977	816 946	767 969
Galdesand		2.2762.004	1 257 823			1 257 823	4,0%	50 313	655 619	605 306
Hamrom		2.2762.006	133 305			133 305	4,0%	5 332	23 754	18 422
Øvergrenda ledn.nett		2.2762.005	13 485 585			13 485 585	4,0%	539 423	7 421 689	6 882 266
		Sum	29 415 828	0		29 415 828		1 168 284	16 384 092	15 215 808
<u>Kloakkverk</u>		2.2763				-				
Fossbergom		2.2763.001	28 315 275			28 315 275	4,0%	1 132 611	16 209 317	15 076 706
Garmo		2.2763.002	2 657 802			2 657 802	4,0%	106 312	236 847	130 535
Odda		2.2763.003	1 596 152			1 596 152	4,0%	63 846	206 329	142 483
Galdesand		2.2763.004	2 902 802			2 902 802	4,0%	116 112	1 196 408	1 080 296
Nedf.ledn.Raubergst.		2.2763.005	4 268 000			4 268 000	4,0%	170 720	1 788 315	1 617 595
Øvergrenda ledn.nett		2.2763.006	1 829 182			1 829 182	4,0%	73 167	958 768	885 601
Haugholet		2.2763.007	729 251			729 251	4,0%	29 170	399 841	370 671
		Sum	42 298 464	0		42 298 464		1 691 939	20 995 825	19 303 886
<u>Industrifelt</u>		2.2768								
Gjeisarhaugen		2.2768.001	243 655			243 655		-	243 655	243 655
Gjeisarøya		2.2768.002	3 257 751		-	3 257 751		-	3 257 751	3 257 751
Prestøya		2.2768.003	82 420			82 420		-	82 420	82 420
Ulstad- grunn		2.2768.004	87 250			87 250		-	87 250	87 250
		Sum	3 671 076	0	-	3 671 076		-	3 671 076	3 671 076
<u>Vegar gater m.m.</u>		2.2769								
Lia bru		2.2769.001	819 172			819 172	2,5%	20 479	588 736	568 257
Lom sentrum		2.2769.002	6 966 104	431 250		6 966 104			6 782 446	7 213 696
Gateljos		2.2769.050	314 828			314 828			314 828	314 828
Ymse vegar	2003	2.2769.005	2 952 370	1 076 527		4 028 897			3 136 027	4 212 554
		Sum	11 052 474	1 507 777	-	12 129 001		20 479	10 822 037	12 309 335
<u>Ymse bygg/og anlegg</u>		2.2799								
Klovolden tomter		2.2799.005	200			200		-	200	200
A.Fosses tomt		2.2799.006	11 500			11 500		-	11 500	11 500
Losja		2.2799.007	382 370			382 370	2,0%	7 647	278 959	271 312
Badepl.-Lia		2.2799.009	1			1		-	1	1
Badepl.-Mølla		2.2799.010	1			1		-	1	1
Presth. Friluftssenter		2.2799.011	1 170 121			1 170 121	2,0%	23 402	672 627	649 225
Prestfossen		2.2799.012	1			1		-	1	1
Tomt gnr.133 bnr.11		2.2799.027	50 000			50 000			50 000	50 000
Lager i Grov		2.2799.015	1			1		-	1	1
Parkanl.-Lomskyrkja		2.2799.017	96 173			96 173		-	96 173	96 173
Utleggsbru-Nordal		2.2799.018	309 600			309 600	2,5%	7 740	166 063	158 323
Lom brannstasjon		2.2799.019	5 982 047	0		5 982 047	2,5 %	149 551	5 364 220	5 214 669
Miljøstasjon		2.2799.022	3 475 772			3 475 772	2,5 %	86 894	2 739 262	2 652 368
Info-tavle -Fossbergom		2.2799.023	119 684			119 684	2,0 %	2 394	84 851	82 457
Serv.bygg reinseanl.		2.2799.024	1 423 986			1 423 986	4,0 %	56 959	843 971	787 012
Landingspl.-helikopter		2.2799.026	135 794			135 794	2,0 %	2 716	97 770	95 054
Sjukhusporten		2.2799.029	74 921			74 921	2,0 %	1 498	56 945	55 447
Eggjalia Industribygg		2.2799.030	923 000			923 000	4,0 %	36 920	701 480	664 560
Bioenergianlegg	2012	2.2799.031	50 115			50 115		50 115	50 115	-
		Sum	14 205 287	0	-	14 205 287		425 838	11 214 140	10 788 302
Totalt			400 973 540	60 169 606	28 854	402 050 067		10 882 281	299 340 101	348 598 572

Note 31 Mindre/meir forbruk i investeringsrekneskapen

Bokført overforbruk kjem fram av desse postane:

Teneste	Tekst	Beløp	Kommentar
3150	Salg/ref. av grunn og tomter	-16 700,00	Ikkje budsjetert avsetn.
3320	Kommunale vegar	176 846,60	Overforbruk jfr.å rsbudsj.
3861	Utgard	2 493 455,84	Overforbruk jfr. årsbudsj.
		2 653 602,44	

Note 32 Oversikt over skatteinngangen

Månad	Skatteinngang
Januar	5 384 586,00
Februar	895 837,00
Mars	6 826 824,90
April	1 109 499,00
Mai	7 875 863,40
Juni	236 368,00
Juli	5 472 206,30
August	400 625,00
September	7 887 871,70
Oktober	176 899,00
November	8 345 884,00
Desember	56 687,37
Totalt	44 669 151,67
<u>Av dette er:</u>	
Naturresursskatt	2 165 471,00
Skatt på inntekt og formue	42 503 680,67

Revisjonsmelding

Otta, 31. mars 2014
J.nr/ref: 2014-75 KPSy

Til kommunestyret i Lom
2686 Lom.

REVISORS BERETNING**Uttalelse om årsregnskapet**

Vi har revidert årsregnskapet for Lom kommune som viser kr 130.658.072,57 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 57.298,19. Årsregnskapet består av balanse pr. 31. desember 2013, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet pr. denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunens utarbeidelse av et årsregnskap som gir en dekkende fremstilling. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Postadr.	Hovudktr. Sel:	Avd.ktr. Lom:	
Sel rådhus	Telefon: 61 70 07 00	61 21 73 00	Foretaksnr: 976 634 837 MVA
2670 Otta	Telefax: 61 70 07 01	61 21 73 01	Bankkonto: 2085.63.47576
	Mobil: 90 73 17 84		E-mail: NGKpostmottak@sel.kommune.no

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Lom kommune pr. 31. desember 2013, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet pr. denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold*Konklusjon om budsjett*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon

Ingulf Brandsarbakken
Revisjonssjef

Magnar Kolden
Revisor

Kjell Petter Syvergaard
Revisor

Kopi til: Kontrollutvalget
Formannskapet
Administrasjonssjefen